

KNJIŽICA ČETVRTA

IZAZVANA RAZMISLJANJA -
- KRITIČKI OSVRTI
ILI
MOJA SLAMNICA

¹NAASLOVI U KNJIŽICI (ČETVRTOJ)

Draagi protestantski brate!	7
Odkupljenje, Spaasenje i Euharistija	10
Blaažena Djevica Marija - Suodkupiteljica (?)	13
Proopust za propast	17
“Božični duh”	18
Preobraženje, Učiteljstvo i Nezabludivost	20
Isusova “braća” i “sestre”	22
Puut u podzemlje	24
Naaum i Sudbina ili Volja i Znaanje	27
Vjera i znanost	30
O našoj tzv. lakoj glasbi	32
Posljednji “aneks” Staaromu Zaavjetu/Saavezu	34
Što je i čemu dialog?	36
Što je protestantizam?	38
I više nego: pravedan, i muuž, i otac	40
Jedincati pravosudni slučaj - raazlozi i posljedice	42
“Hrvatska Pravoslavna Crkva” (?)	45
“Paapa u miiru” (?)	48
Diivljenje i ljuubav	51
Čistilište	53
Kukavičja jaaja	55
Žiivi kruh	59
Nedjeljne sveete misee i obiitelj	66
Maala dijetca u crkvi	68
Vjera vs. jezik	69
!, ? i .	71
“Teologija”	72
O klanjanju(-ima) Gospodimu Isusu u Presveetomu Oltarskom Sakramentu	74
Zašto “Ženo!”? ili Božtvo vs. čovječtvo	77

¹Pojašnjenje o pravopisu

Načelo je da se čuva tvorba, a izgovor koliko se može - ne remeteći tvorbu:

- glaas zapiisan slovom “Č” (“č”) zamienjuje standardno “Ć” (“ć”);
- dvostruko napiisan samoglasnik je dug;
- podcrtano slovo (samoglasnik ili “r”) označuje glavni (jedincati težinski) naglasak u višeslogovnoj riječi;
- suglasnik s točkom izpod sebe jedva se čuje ili se, često, ne izgovara.

Neobvezujući dogovor o pojednostavnjenju: **Ako je težinski slog prvi, ne’trieba ga označiti.** (Dakle, ako je težinski slog prvi, ne’trieba ga označiti, ali ovo znatno pojednostavnjenje nji’smo ovdje primijenili.)

Ima li (i) danas proorooka?	79
Pozivi, izbor i očitovaanja (via Natanael vs. Bartolomej)	81
“Doodi, doodi nam Gpspode!”	87
Znaamo li (ili tek vjerujemo) da smo odkuupljeni?	91
Žrtvovanje <i>ili</i> Pobožnost (i pobožnost) vs. trpljenje	93
Od okrnjene Rieči do punoga Života <i>ili</i> Ruuka Marijina	94
Prva trii daanaa - odbačena “alternatiiva”?	97
Pokora	100
Da, vjerodostojne su!	100
Što, tj. tko, premješta brda?	102
Patnja	103
O ovomu se ne propovieda(?)	106
Tabernakul <i>ili</i> Tko je komu okreenuo leđa?	111
Crkva Kristova - priprava, uzstanovljenje, objava	114
Oodgoj i naobrazba	127
Nova evangelizaacija - komu i kako?	129
Od Velikoga Zamračeenja do umjetne pameti	130
Čovjek - Homo Credens	133
Od “čovjekoslovnih” kriepoosti do “Racionalizma”	136
Psihologija - <i>Contradictio in adjecto</i>	137
Piitaanja kao zaaključak	141

IZAZVANA RAZMIŠLJANJA

ili

MOJA SLAMNICA²

(Ni spozna je bez vjere, ni vjere bez razuma!)

²Nii' je vaažno što je sve ovo praazna slama; vaažno je da se taa slama drži
STOŽERA!

U ime Očca i Sina i Duha Svetoga!

*Duše Sveti, Bože,
 prosvjetluj mi pamet
 i zaštititi moju um od krivovjernih misli
 i pogriješnih zaključaka!*

*I očuvaj me od
 mlaaka svjedočenja i sladkoriečiva podilaženja -
 - što ih danas nazivaju "tolerancijom"!*

*Nego učini da moj govor
 bude mač od spasonosne Istine,
 što u korjenu bezkompromisno sječe
 svaku Zavednikovu laž i obmanu!*

*I ne dopusti da se uzoholim umišljajem
 da su ovo moje riječi,
 a ne izkriice Tvooga nadahnuća!*

*Too Te molim
 po Kristu, Gospodinu našem,
 koji nam je obećao
 Tvoju obilnu pomoć!*

³Draagi protestantski brate!

Do prije nekoliko godina nii'sam baš hajao, kao ni mnogi katolici, nažalost, za'tebe i ostalu protestantsku braću. Znao sam da su se (i, samo površno i obćenito, zašto i kako su se) prije petstotinjak godina naši predci razišli. Sada vidim da ste se vii s vremenom "razmrvili" na mnoštvo tzv. denominaacija sbog, uglavnom, stanovitih međusobnih teoloških neslaaganja.

Raduju me, stoga, novovriemeni vjerski susreti i molitveni skupovi s predstavnicima mnogih razdijeljenih kršćanskih zajednica, pa i nekih nekršćanskih, iako ne nazirem (ni u daljoj budućnosti) naš istinski otvoren "suživot u različitosti". Naime, jedna je Istina i jedan je Puut, pa ako se ni (mii), jedva različiti - katolici i pravoslavauci - (već, evo, kroz cielo tisućljeće od razkola) ne uzpieevamo istinski pomiriti, kako too učiniti sa svim kršćanima?! No, ljudi ne uzpieevaju, ali - *Bogu je sve moguće*.

Draagi brate, ovdje želim razmisljati samo o tebi i meni. Čuo sam višekratno da, uz gorljivu ljubav prema našem Gospodinu i Njegovoj Radostnoj Vjesti, mnogi protestanati ne kriivaju velik priezir prema katolicima. No, too me i ne pogađa osobito. Ali me je silno iznenaadila, štovise, teežko potresla nedavna spoznaja da mnoge protestantske zajednice katolike, uobće, i ne smatraju kršćanima.

A, naprotiv, na ovoj "našoj straani", nikad nii'sam čuo da bi koji katolik i rekao, a kamo li (uz)tvrdio, da postoje protestanti kojii nii'su kršćani. Jer, običan (teološki "nepodkovan") katolik drži (bez obzira na sveete sakrameente i proglašene dogme) da svatko tko izpovieda Krista Razpetoga - radi naas ljudi rođenoga, umrloga i uzkrsloga Spasitelja našega - jest kršćanin. Bio sam se duboko zamislio pokušavši razumjeti zašto mene katolika (pokoji) mooj protestantski brat ne drži za kršćanina, dok je po meni njegovo kršćanstvo (i pored svee "redukcije") neupitno. Zaključio sam, ništa pametniji nego što bijah prije, da koliko god jaa njega slabo i površno poznajem, oon mene poznaje još kud i kamo manje. Stoga nam je, ljubimo li Gospodina, najprije razgovaarati i dobro se upoznati.

Nee'ću sad više o tomu. Ipak, odmah ti želim reći nešto što mi se čini fundamentalnim u ovoj nesretnoj razjedinjenosti. Ako sam pravilno shvatio, jedno od triju reformatorskih teoloških načela - polazišta (biiilo) jest: *Sola Scriptura*. Drugim riečima sve što su poslie prihvaćena "Kanoona" (Staari Zavjet, četiri Evandeelja i Djela Apostolska - 27 "knjiiga"), ali i prije (kroz oko trii stoljeća), napiisali crkveni oćci i

³proljeća 2020. god.

naučitelj (od sveetih Polikarpa, Ignaacija Antiohijskoga, Irineja, Augustina . . . , prieko Tome, Terezije Avilske . . . , pa sve do ovih današnjih, kao i svi protestantski teolozi) tek je puuko ljudsko mudrovanje. Posliedično, Duh Sveeti (*upučivat će vas u svu istinu*), poslie silazka na apostoole nii'je više silazio na ljuude (čak ni na prve apostolske naasljednike - na koje su oni, zaziivaj/ci Ga, polaagali ruuke) da bi ih posvečivao, **prosvietljiivao**, braanio, tješio, hraabrio . . .

A kako onda razumjeti Gospodina dok uzlazi na nebo k Otcu: *Jaa sam s vama u sve dane - do svršetka sveeta!?* Nadalje, kako shvatiti ono da *Duh Sveeti dovršuje djelo Kristovo?! I, napokon, kako da mii, bez Duha Sveetoga, obrazložimo naadu* (plood prihvaćene vjere - daara Božjega) *koja je u nama?*

Ali, najvažnije, po tomu naćeelu Euharistija ne'bi bila Kristovo uprisutnjeenje - Žrtva i Gostba Jaganjčeva, nego tek simbol ili uspomena na Posliednju Večeru. No, kao takva vriedila bi nam manje nego mana naarodu Božjemu u puustinjji (uz koju *pomriše otc*), jer su kruh i viino plodovi od zemlje i raada čovječjega, a mana bijaše daar Božji. I naše crkve ne'bi bile više od kazališta, a sveeta misa tek - glavna kazališna predstava.

Zar nam je naš Gospodin i Učitelj u onomu jedinstvenom i sudbonosnom času, zapoviedivši *Ovo*⁴ *činite meni na spomen!*, povjerio da ga (se) tako spominjemo!? Ali (*Evo, sve činim novo.*), kao što je Ezekiel (Uvod, 3.), da bi mogao prooročki govoriti, moorao jesti (grizti, žvaakati, progutatii) Rieeč žiivu-napiisanu, tako i mii, da'bismo Ga mogli istinski svjedočiti, mooramo jesti (grizti, žvaakati, progutatii) Rieeč žiivu-utielovljenu. Dakle, ne samo čitati, promišljati i prenositi, nego i, doslovno, konzumirati - blagovati!

Doista, na vjeri u Uzkrsnuće Gospodinovo svi mii kršćani **stojimo**, a (po vjeri u njuu) od Euharistije **žiiivimo!** Bez njee neema Života u nama, jer od simboola se žiivjeti ne'može. Stoga čuutim: samo blagovani Kruh - Tielo NJegovo žiivo u meni - klića je mojega tielesnog uzkrsnuća na Život viečni. Napokon, kad bi Euharistija bila tek simbolično sjećanje (na onu prvu na Posliednjoj Večeri), Isus bi bio vješt obmanjivač. Naime, NJegove bi se rieči o sebi: *Kruh koji ću jaa dati tieelo je moje - za život sveeta.*, tada odnosile samo na odabranih dvaanaest učenika No, iz cieline NJegova govora posve ja jasno da se too

⁴**Jezična potvrda:** Da je Gospodin rekao "**Ovako**" *činite* . . . , možda bi se i moglo dvojiti je li mislio samo na prisjećanje ili i na uprisutnjeenje. Ali, *Ovo činite* . . . ne dopušta takvu dvojbu. Jer *Ovo* podrazumieeva jednaku (zapravo, istu) raadnju s istim izhodom. I too je najveće čudo (. . . *činit će djela koja jaa činim; i veća će od njih činiti* . . .) što ga čovjek-svećenik - pun vjere u Boga, u ime Isus-Kristovo i u snaazi Duha Sveetoga - čini na zemlji.

obećanje odnosi na sve ljude. Inače, Isus bi bio upozorio one (*mnoge*) koji su Ga tada i baš zbog toga napusili (*Tvrda je too besjeda! Tko ju može slušati?*) da se ovo na njih ne odnosi.

Druga (logička, ali i zastrašujuća) mogućnost jest da protestanti ne vjeruju ni u Pretvorbu na Posljednjoj Večeri, pa time proglašuju Isusa lažcem (*Ovo je tijelo moje...*). Po prvomu, protestantska braća su se svrstala među one koji (tada) *odstupiše i više nii'su išli s Isusom*, a po drugomu, zabludili su u teško krivovjerje.

Stoga svaki katolik vjeruje u too veliko i prediivno otaajstvo (što ga još Sirah naslućuje; Sir 24.). Mnogi katolici (pa i jaa donedavno) ostajali su pred njim, za cieeloga zemaljskog života, zaneseni i posve nieemi! Ali odnedavno, tako mi je lako u njega vjerovati - baš jednako kao u silazak Duha Sveetoga na Djevicu Mariju. Njame, **u njooj**, po Duhu Sveetomu, *Rieč je Tielom postala* - Siin, Boog i čovjek, jest Utielovljena Rieč, a u Euharistiji, po Duhu Sveetomu - Životvorcu, tijelo (kruh i vino) oživljuje u Rieč te postaje onom istom Utielovljenom Rieči. (Po tomu još bolje razumijem i zašto nam je Blažena Djevica Marija dana za Maajku, iako nam nii'je tielesna mati!)

Prijatelju mooj draagi, molim te, razmisli o svemu ovomu! I piiši mi! Molim Duha Sveetoga da na tebe i na mene ipak baaci barem po izkricu od svojega ognja, pa da zajednički, malo po malo, razmičemo zaablude i naša *brvna* do Puuta, Istine i Života! Prvi korak bi mogao biti razgovor o tomu što (stvoreno) smaatramo žiivim. Zatim, tko/što je čovjek, tj. kojim ga osobinama (neprimjerenim inim žiivim biićima) određujemo. A za razgovor o našoj(im) vjeri(ama), nužno je da, najprije, svatko iznese svoja počela, tj. svoje Vjerovanje.

Voli te tvooj katolički brat.

⁵Odkupljenje, Spaasenje i Euharistija

Čeesto čujem od vjernika, a pokadkad i od svećenika, da govore “Gospodin naš, Isus Krist, spaasio nas je svojom mukom i smrću na križu”. (Uzput, zašto i čemu nas *spasavati*? Odgovorit ću najkraće što umjem: Čovjek je slava Božja i njegovo spaasenje jest zajedništvo sa Stvoriteljom - *za sebe Boog nas je stvorio* - a mi smo, po našim praroditeljima i svojom slobodnom voljom bili nepovratno odpali od NJega.) Shvaćajući što bi onim **htjeli kaazati**, ipak ih moram dobronamjerno upozoriti da grieeše. Jer, prvo, naazivom *Gospodin* priznajemo Isusovo božanstvo, a Boog umrijeti ne može. Drugo, da *nas je Krist svojom mukom i smrću spaasio*, onda ne bi, što se naas tiče, trebao uzkrnuti. *A da Krist ni'je uzkrnuo, uzaludna bi bila vjera naša!* Jer, smrt bi i dalje vladala svieetom - ne bi bila prielaz nego kraaj.

U čemu je, dakle, nesporazum? U tomu što, onako govoreći, ne raazlikujemo, zapravo izjednačujemo, spaasenje i odkupljenje. Gospodin naš, Isus Krist, pretrpio je preteežku muku do smrti na križu, a onda predavši *Duh svooj u ruke Očeve*, tj. predavši svoje božanstvo Ocu, umro za sve naas (*Dovršeno je!*). Too je **odkupiteljsko djelo Božje** - učinjeno **jedanput za svagda - za sav ljudski rood**. Njime smo svi mi, do tada taoci Zmijini, oslobođeni “zatočenništva” - odijeljenosti od Stvoritelja - te nam je omogućeno ponovno zajedništvo s Bogom.

Pritom, odkupitelj je Trojediini Boog - Otac, Siin i Duh Sveeti, odkupljenici su svi ljudi, a odkupnina je Isus Krist - Siin Božji i Siin Čovječji - Jaganjac Božji. Naše odkupljenje je tek **dio** - početni i temeljni - celokupnoga **viećitoga Božjeg spaasenjskog “nauma”** za (sve) ljude preko (svakoga) pojedinoga čovjeka. Dragovoljno razpeti Krist je, dakle, Božja Odkupnina za sve nas, a vjera u NJegovo uzkrnuće, pomirenje s Bogom i prihvaćanje svooga osobnoga križa drže, svakoga od naas, na Puutu do spaasenja. Budimo svieetni ovoga: Odkupljenje je **nužno**, ali (ni s Kristovim uzkrnućem) **ni'je dostatno** za naše spaasenje! I dok je prvi dio - odkupljenje - izključivo Božji čin (... *Tvoja volja, a ne moja, neka bude* ...), drugi dio - **spaasenje** - **u mnogomu ovisi i o nama**, tj. **o svakomu pojdiincu**. Božji dio u tomu jest da je Isus Krist morao uzkrnuti - *uzstati od mrtvih i obnoviti naš život* - i *izpuniti Obecanje Očeve* - poslati Duha Sveetoga na apostoole (i naasljednike!) da bi mogli *dovršiti djelo NJegovo* - pronieti Radostnu Vieest diljem Zemlje.

⁵st130321

I nii'je tek slučaaajnost da su ognjeni jezici sišli i **razdieelili se**: po jedan **nad svakim** od njih! (Oni ih, tj. Duha Sveetoga, u ime Isusovo, smju i mogu slati na druge ljuude.) Na taaj je naačin Gospodin ožiiivio i pokreenuo svoju Crkvu - *Mistično Tieelo Kristovu* - kroz koju se svaki kršćanin pojedinačno, spomoću darovane mu milosti Božje (sveetih sakramenata), može spaasiti.

Kako se spaasiti? Dakako, vjerom u utielovljenu Rieeč i uzkrsloga Krista (... *tko uzvjeruje, bit će spašen* ...), a too podrazumieva **žiiivljenje i djelovanje** (... *tko uztraje do kraja, spaasit će se*.)⁶ sukladno celovitoj navieštenoj Rieeči u koju se vjeruje. Oovdje želim ukaazati na too da je Gospodin i Učitelj naš - Spasitelj, Odkupitelj i Jaganjac-Odkupnina naša, koji trenutak prije našega odkupljeenja - svoje smrti na križu, učinio i prvi sliedeći korak za naše konačno spaasenje.

Naime, rieečima *Ženo! Evo ti siina!* i *Evo ti maajke!*, sve nas je stavio pod njezin materinski zagovor i moćnu zaaštitu. No, mnogi nii'su toga sviestni, pa njuu ni ne'mole za pomoć. Čak i gore, neki ju ne priznaju ni Blaženom Djevicom! Da bismo zaista mogli žiivjeti spasonosno - *imati Život u sebi* - nužno je pomiriti se s Bogom i blagovati Tieelo i Krv NJegovu. Saam Gospodin je too jaavno rekao, višekratno opetovao i potvrdio, prvi put učinio i dao svojoj **Dvanaestorici** (uz povjeru: *Ovo činite meni na spomen!* - na Posljednjoj Večeri, prije svoje muke) te drugi put učinio i dao dvojici učeniika-sliedbeniika⁷ (na puutu u Emaus, poslie Uzkrsnuća). Ova dvojica su ga poznaavali, ali tada *prepoznati Ga* - *bijaše uzkraćeno njihovim očima*. Prepoznali su Ga *u lomljenju kruha*, piše, ali ne tako doslovno! Naime, čim im je bio dao kruh, *Oon im izčeznu s očiju*. Tek tada su Ga "prepoznali", tj. shvatili da je ono bio Gospodin!

Neki tumače (predpostaavljajući da su ovi bili domaćni ili poslužitelji na Pashalnoj (Posljednjoj?) Večeri⁸) da su Ga prepoznali po tomu činu, jer (da) su već bili vidjeli što je onda bio učinio (*pošto večeraše!*). Ne, draaga braćo, ne! Nego, Oon je htio da Ga svi sliedbeniici prepoznaju kao kruh *žiiivi koji je s neba sišao*, i koji Sebe daaje, tj. da vjeruju da

⁶Još u Staaromu Zaavjetu nalazimo:

Ako se bezbožnik odvraati od svih grieha ... i bude čuvao sve moje naaredbe ... žiivjet će i neće umrieti. ...

Ako se pravednik odvraati od svoje pravednosti i stane vršiti nepravdu ... umrijet će. ... (Ez 18, 21-28).

⁷Ovi **nii'su** pripadali izabranoj dvanaestorici (Lk 24, 33-35). K tomu,

- Juuda se je objesio u peetak (Mt 27, 5);
- Toma nii'je vjerovao do drugoga ukazaanja - oosmoga daana (Iv 20, 24-27);
- **desetorici** se je ukaazao prvoga daana uvečer (Iv 20, 19).

⁸Mt 26, 18-19; Mk 14, 12-15; Lk 22, 10-13.

je taaj kruh Njegovo Tieelo i Krv. I zato im je, onakav kakvim su Ga paamteli, u tomu času izčezao s očiju. Uostalom, Oon će doskora kao takav izčeznuti s očiju svima i uziiići k Otcu! I još nešto.

Neki govore da se pri svakom euharistijskom slaavlju vjerniici-sudionici pridružuju onoj jedincatoj Pashalnoj Večeri (doslovno!), jer da za Boga vrieeme “ne postoji,, (tj. ne prolazi) pa se, u tomu smislu, sve “sbiiva istodobno”. Opet pogriješno! Naime, too bi povlaačilo da smrtnan čovjek, vrieemski i proostorno omeđen, (višekratno) prielazi u “bezvrieemski i bezprostorni (nadvrieemski ili sjevrieemski i nadproostorni) sveiet” i vraća se natrag. Upravo obratno, Rieeč Božja se je utielovala - udobila i omeđila - da bi nas spaasila. I svaki put kad svećenik, *in persona Christi*, pri tomu činu zazove Duha Sveetoga, kruh i vino oživljuju u Tieelo i Krv Kristovu - u ovomu (tomu) “našemu” vrieemu i proostoru.

Što je, dakle, euharistijsko slaavlje (ili slavljeničko zahvaljivanje), tj. sveeta misa? Najprije, ono što sveeta misa ni'ije (a mnogi drže da jest!): Sveeta misa nii'je tek “ponaavljanje” ili spomen na Posljednju Večeru (a, pogotovo, nii'je “spomen na Isusovo blagovanje s griješnicima”!). Kad bi too bila, slavila bi se jedanput godišnje (o blagdanu *Pesahu*).

Za'mene je svaka sveeta misa vjerničko zahvalno, bezkrvno žrtveno i gostbeno slavljenje Trojedinoga Boga zbog uzkrsnuća Kristova, a u zajedništvu s nevidljivom nebeskom Crkvom (i otaajstveno prisutnim **uzkrslim** Gospodinom) što ga (**neizostavno!**) predvodi Kristov svećenik djelujući u Kristovoj osobi, prigodom kojega od prinesenoga kruha i vina, na najotajstveniji i neprispodobiv naačin, po svećeničkoj euharistijskoj molitvi, snaagom i daarom Duha Sveetoga, dobiivamo te, ako smo doostojni (“oprani”!), i blagujemo ono **isto Tieelo i onu istu Krv** Jaganjca Božjega (s Njegove, za'naas, **dragovoljne i jedincate**, na Križu dovršene, **krvne žrtve!**) koje su jeli i pili Isusovi učeniici (nooć prije Njegove smrti!) na Posljednoj Večeri. I too jest nerazkidiva poveznica s Posljednjom Večerom, a svaka sveeta misa je, prvenstveno, uz zahvalu Gospodinu na tomu spasonosnomu daaru, slavljenje Isusova **uzkrsnuća** kojim je obnovio (za naas!) život vječni⁹.

Smjelo bi se obćenitije i sažetije izkaazati: Sveeta misa je, po Božjoj volji, susret nebeske i zemaljske (putujuće) Crkve na kojemu ona zemaljska

⁹Neriedko se čuje (čak i s ambona ili oltara) da “je Isus svojom smrću obnovio naš (darovao nama) život”. Takav “verbalni kontrast” zvuči vrlo “efektno”, ali je on zavodljivo pogrišan. Jer, Isus je svojom smrću kreenuo u konačni i odlučujući boj protiv *Zmije u Podzemlju* i njezina “najvećega daara” čovjeku - neizbježive tjelesne smrti. U tomu, strašnu i slaavnu, boju Isus je **pobieedio**, te Božjom snaagom Duha Sveetoga **uzkrsnuo** na svooj i na naš (buduć tjelesni) vječni život.

zahvalno slavi Božja milosrdna i spasonosna djela - od izgubljenoga Raja do Uzkrsnuća.

Ne'sbiiva se, dakle, za sveete mise, nama neshvatljivo vrieensko "preskaakanje" (čak ni duhovno!) u Isusovo zemaljsko doba niti nevidljiva proostorna "selitba" u dvoranu Posljednje Večere, nego se pod svakom sveetom misom, sada i ovdje, sbiiva otaajstvo po kojemu **možemo blagovati onu istu duhovnu hranu** (pa i tielesnu - Tieelo i Krv Kristovu - za život vječni u novomu tieelu, suobličenu uzkrslomu tieelu NJegovu!) koju su, u ono vrieeme i na onomu mjestu, blagovali apostooli.

¹⁰Blaažena Djevica Marija - Suodkupiteljica (?)

Prie nekoliko daanaa slušao sam (i gledao na TV-i) gorljivo svjedočenje poznatoga filmskog glumca o mnogim Božjim milostima što ih je zadobio po zagovoru naše nebeske Maaške Marije. Nočas je emisija bila repriziirana i opet sam ju pratio. Svojim svjedočenjem je, koliko sam mogao razumjeti, duboki vjernik htio potaknuti sveetoga oćca, Paapu Fraanja, da proglaasi dogmu o Blaaženoj Djevici Mariji kao Suodkupiteljici ljudskoga roda. Iako je bio naveo tek nekoliko argumenta za podkriepu svojega uvjerenja u Marijino suodkupiteljstvo, ponukao me je na dublje razmišljanje o ovomu mogućem otaajstvu naše vjere. Jasno je da je glavni razumski problem kako, u ovomu jedinstvenu i jedincatому slučaju, definirati *suodkupiteljstvo*. Jer, nedostatna je ljudska rieć da bi mogla, makar i maglovito, izkaazati Božji odkupiteljski naaum (što nužno predhodi našem spaasenju). Predpostavljam da postoje zapiisana teološka razmišljanja na ovu teemu, ali ih ja naamjerno nii'sam htio tražiti ni čitati. Htio sam, naime, iznieti svoje samo razumsko ničim obterećeno razmišljanje s potajnom željom da ga koji vrstan teolog pročita i argumentiirano ili nadopuni ili opovrgne.

Prie svega, dakako, nužno je odreediti (definirati) potriebne pojmове (dostatno obćenito i jednoznačno, ali tek po ljudski, dakle, manjkavo!). Ne tvrdim da su sljedeće definicije posve korektne, ali neke bolje nii'sam uzpio domisliti, pa ću ih se ovdje pridržaavati.

Neka, dakle, bude ovako:

- **odkuupiti** (koga ili što) znači žrtvovati se i/ili plaatiti za nečije oslobođenje ili za povrat, odnosno, stjecanje vlasništva, reedom, a **odkupljenje** je glagolska imenica za dotičnu raadnju¹¹;
- **odkupljenikom** naziivamo žiivo biće koje je izgubilo slobodu, a može ju ili želi ponovno zadobiti, ili otetu ili izgubljenу stvaar koje ili što se odkupljuje, reedom;
- **odkupiteljom** naziivamo osobu koja koga ili što odkupljuje vraćajući mu slobodu ili vraćajući, odnosno, stjećući što pod svoje vlasništvo, reedom;

¹⁰st(<)151120

¹¹Nii'je moguće ljudskim riećima izkaazati puni smisao **Božjega odkupiteljskog djela**. Ja ga, u svojoj plitkosti, shvaćam kao **oslobođenje** od one posljedice Iztoćnoga Grieha, kao i svakoga mojega grieha, koja se očituje (bi se očitovala) u nemogućnosti da (bez izravnoga Božjega poziva) pristupim milosrdnomu Oćcu moleći oprošteenje.

Budući da Odkupljenje ne povlači spaasenje (nego ga tek omogućuje), što možemo zaključiti o Onomu koji je plaatio toliko visoku cieenu da nas i samo odkuupi?! Ništa drugo do li (po starozaavjetnu proroku te Ivanu apostolu): *Oon je saama nježnost i milosrde; Boog je LJubav*.

- **odkupninom** naziivamo sve ono što odkupitelj žrtvuje ili daje da bi oslobodio ili vratio, odnosno, stekao odkupljenika;
- **suodkupitelj** bismo, načelno, smjeli nazvati osobu koja
 - ili (a) odkupljuje, u podjednakoj mjeri kao i odkupitelj, istoga odkupljenika
 - ili (b) samo doprinosi u odkupnini za istoga odkupljenika.

Uvjeti (a) i (b) se, dakako, bitno razlikuju. Budući da se u slučaju (a) radi, zapravo, o odkupiteljima, mi ćemo suodkupitelja/-stvo definirati **uvjetom (b)**. Izravna posljedica toga jest da suodkupitelj nije (ne može biti) odkupitelj.

U ovomu promišljanju će se navedeni pojmovi odnositi samo na osobe i na oslobođenje od posljedica njihovih grijeha (kao zaoprieke da pristupe Bogu)

Pođimo reedom, pa najprije zamislimo da nečisti duh, koji, dakako, jest osoba, ne može biti odkupljenik jer je svojim izborom, tj. svojevolumno (ne djelovanjem drugoga!), završio i nepovratno odredio vlastito stanje. Preostaje da odkupljenik može biti samo griješna ljudska osoba, dakle, griješan čovjek. Podrobnije, odkupljenici su svi griješni ljudi. Primienimo sada na njih ostale definirane pojmove!

Prvo, već i saamim Iztočnim Grijehom ljudski je rod pao u *Zmijino robstvo* - zatočeništvo što zapriečuje pristup Bogu i vodi prema vječnoj tjelesnoj smrti. Drugo, po definiciji, obćenito, sliedi da odkupljenik ne može, bez pomoći ili sudjelovanja iine osobe, saam sebe odkupiti. Štoviše, jasno je i da odkupljenik ne može odkupiti drugoga odkupljenika. Treće, za odkupljenje, dakle, nužno je i osoba koja nije odkupljenik. Samo neka (dopustivo i više) od takvih oso(o)ba može(-gu) postati odlupitelj(-ima). I napokon, četvrto, koje su to, dakle, sve moguće osobe što bi mogle postati odkupiteljima? Za naas, kršćane, odgovor je potpun, jasan i jednoznačan: To su tri božanske osobe - Otac, Sin - Isus Krist, pravi Boog i pravi čovjek, i Duh Sveti, odnosno, Trojedin Boog koji je sav i saam *BIITAK* - *JAA JESAM*, te Blažena Djevica Marija (jer je, vjerujemo, *Gratia Plena*¹² i Bezgriješna). Da bismo, zaključno, izpravno spoznali tko/koji je/su od njih odkupitelj/-i i suodkupitelj/-i, nužno je prije razmotriti odkupninu.

A odkupnina (*Evo Jaganja Božjega koji odnosi grieh svega svieeta!*) je utemeljena na podređenju čovječje i božanske volje Isusove onoj Očjevoj te, po tomu, Njegovo slobodno prihvaćanje teške muke i smrti - kao čovjeka¹³. Smjemo reći da je saam Gospodin naš, Isus Krist,

¹²Ne'usudjem se (govdje!) latinski ablativ zamieniti hrvatskim genitivom!

¹³Uzkrsnuće valja odieeliti od odkupljenja. Ono je konačna Božja pobjeda nad vječnom Smrti - tamničarom grišnoga roda ljudskoga - i jamstvo odkupiteljske

oplićenivši svoje božanstvo, postao odkupninom za naas. Sliedom toga, u skladu s definiranim pojmovima, odkupitelji su:

Boog Otac jer je za odkupljenike (da bi ih oslobodio od vječne smrti i vraatio pod svoje okrilje) žrtvovao svooga Siina,

Boog Siin jer je, radi odkupljenika, svoju volju slobodno podredio volji Oččevoj i žrtvovao svoje čovječtvo do smrti, i

Boog Duh Sveeti, jer je Boog jedan, Trojedini, i Siin je začet po Duhu Sveetomu.

Najkraće, dakle, naš odkupitelj jest Boog u Presvetom Trojstvu. I mii neprestance izpoviedamo da nas je *Isus svojom mukom i srcu odkupio*.

A Blažena Djevica Marija je, bez ikakve sumnje, podniela strašnu duševnu patnju sbog muke i smrti svooga Siina, ali nii'je tada okusila smrt. Ona bi (izravno po poolaznoj definiciji - uvjet (b) - i budući da je bezgriješno začeta) mogla biti naša suodkupiteljica jer je Isus Krist njezin Siin koji je, kao praavi čovjek, postao odkupninom za naas griješnike. Je li ona i više od toga, tj. odnosi li se na njuu i uvjet (a) (čini mi se da se too želi dogmatizirati!) i je li bitno da too doznamo ili da u'too vjerujemo, držim da saamim ljudskim razumom spoznati ne'možemo¹⁴. Nu, nii'sam sklon tomu mišljenju. Dakle, ne naaglimo! Po ljudskoj logici, suodkupiteljstvo je "na korak do suspasiteljstva", a samo je jedan Spasitelj. Ono što sa sigurnošću smjemo tvrditi jest: Blažena Djevica Marija je izravna (neposredna) i dragovoljna **suradnica** Božja u Njegovu vječnu Naumu da spaasi pali ljudski rood. Stoga ju bez dvojbe, sbog traajnoga obilja njeezinih milostnih darova, njeezine utjehe i nebrojenih zagovoora, smjemo nazivati *suspasavateljicom* naših duša, kao i svičeta uobće.

Na kraju, što više razmišljam o otaajstvu našega odkupljenja, sve mi jasnijom postaje njegova nuždnost i onakva čudesna jedincatost.

svrhe - spaasenja i vječnoga života u zajedničtvu s Gospodinom (posebice za one koji ne vidiše, a vjeruju).

¹⁴Vjerujemo da je Sveeta Marija: Bogorodica, vasda Djevica, mati Kristova; da je bez grieha začeta, da je na nebo uznesena, da je Kraljica nebeska i zemaljska; da je Gratia plena, da nam je daana za nebesku maaiku, ... Je li, po Milosti, bila svieštna Oččeva vječnog odkupiteljskoog "naauma" kad je izuustila *Fiat mihi!*, objavit će, bude li nama potrebno, ona saama. Ipak, čini mi se da bi oni što zagovaraju njeezino suodkupiteljstvo mogli (uz bezgriješno začćeće, tj. da njuu nii'je trebalo odkupiti!) naači jače "aposteriorne" (uznesenje, kraljevska čaast na božanskomu prijestolju ...) teološke argumente od onih "apriornih" (pod Križom, mač "od bqoli" ...).

¹⁵Proopust za propast
(...*mišlju, riečju, djelom i proopustom.*)

... Odlazite od'mene, prokleti, u oganj *viečni* ...! Jer: *ogladnjeh, i ne dadoste mi jesti; ožednjeh, i ne dadoste mi piti; straanac bijah, i ne priimiste me; gool, i ne zaogrnuste me; bolestan i u tamnici, i ne pohodiste me.* (Mt; 25, 41-43)

Too je Suud za sve ljuude: kako za one koji (za) Spasitelja nii'su čuli, tako i za one koji su (za) NJega i Radostnu Vieest čuli, ali Mu nii'su istinski povjerovali. Budući da je *čovjek stvoren na sliku i priliku Božju*, na njegovu saavjest, bio vjernik ili ne'bio, iz duša mu djeluje Duh Sveeti. Ali ako Ga čovjek ne osluškuje ili Ga ne posluša, događa mu se ono na što Gospodin ukazuje.

A mnogi i dalje misle da će zaavršni Pravdoriek biti:: "... Jer: zaavidiste mi, te zlo i podlo snovaste ...; moje sveeto ime pogrdiste, te lagaste, klevetaste i obmanjivaste ...; daan mooj oskvrnuste, te ubijjaste, bludničiste, kraadoste i otimaste ..."

Ali, "kakvo čudo u glaavama našim", Gospodin utemeljuje i obrazlaaže konačnu presudu **samo na proopustima. Ne pija čak ni jesmo li vjerovali u NJega!** Po tomu, priimit *će* u *baštinu Kraljevstvo* mnogi koji (i mojim proopustom!) za Krista nii'su ni čuli, a skrbili su za bližnjega svooga, dok *će* neki koji misle da Kristu vjeruju, pa i da Ga sliede, a nii'su Ga prepoznaavali u siromaahu, straancu, bolestnjiku ... čuti od NJega da ni Oon njiih ne poznaje.

Jer, u sebičnosti i sebeljublju svojemu, NJega i bližnjega svooga zanemarujemo i zaboravljamo. Griješimo i huulimo protiv Duha¹⁶, tj. **protiv LJubavi** - zajedništva s Otcem i Siinom, koji prebija u'nama - i Istine. A kaazano nam je da *će* se svaki grieh, **osim protiv Duha**, moći čovjeku oprostiti, a onaj protiv Duha ne'će - ni na ovomu ni u budućemu sveetu. I Pavao nas opominje: "Kad bih (sve) ..., a ljubavi ne'bih imao, ništa mi ne'bi koristilo."

I, kao jasan i nedvojben uzgredni zaaključak: Sve pobožnosti, svi karizmatiski pokreti i susreti, pa i sveeti sakrameenti, samo su načini i nuždna milostna sredstva spomoću kojih vjernik treba uzpieti Boga ljubiti više od sebe, a čovjeka koliko i sebe. I tek tada i po tomu postaje mogućim izvršiti ono najvažnije: *bijah glaadan, i dadoste mi jesti; bijah žeedan, i napojiste me; bijah puutnik, i priimiste me; bijah gool, i obuukoste me; bijah bolestan, i pohodiste me; bijah u tamnici, i dođoste k meni.*

¹⁵st251120

¹⁶Čuti i shvatiti istinu, a propuustiti ili ne htjeti ju sliediti - too je prvi grieh protiv Duha Sveetoga.

17“Božićni duh”

Prie mnogo godiina sam shvatio pa sa zeebnjom očekiivao i, nažalost, dočekao da se i u Hrvatskoj počeo slaviti tzv. božićni duh (izvorno: “duh (od) Božića”). Predhode mu, nužno, tzv. “adventska” sbiivanja po našim gradovima: poganski saajmovi, kojii s Došaaščem imaju toliko veze koliko i izmišljeni “Djed Mraz” s misom zoornicom.

Umjesto Isusa, naša protestantska braća očekuju tek sv. Nikolu, a i taaj nii’je onaj praavi (jer ne vjeruju u obćinstvo svih svetih!), nego jest neki izmišljeni “djed (s letećim sobovima)” što dolazi sa Sjevernoga Poola.

Zaavodnik je, sa svojim poklonicima iz američkoga slikokaznog kruga, vješto obmaano najprije njihov, a onda i naš puuk da se Božić (i samo kao spomen na rođenje Isusovo) najbolje slavi bez Njega, čak ni ne spominjući Ga.

Trieba se samo osjetiti taaj “božićni duh”, i too na’vrieme, koji je (gle čuda!) toliko tvaaran da tvarniji ne’može biti: triešteća glasba, trepereće žaruljice, šareni balooni, narečena stabaalca, pokretni štandovi, kobasice i kuhano viino, saonice i sobovi, dariivanje “jaa tebi - tii meni” ... Svega ima, samo Boga-Božića nigdje!

Onima što izčekuju Gospodinov *slavni dolazak* i istinski se raduju nadolazećemu *otajnom rođendanu* Njegovu, takvo “(prie)božićno slavljenje” postaje teeško podnosivom pokorom.

A pastiri i teolozi, prepuni “političke korektnosti” i bratske snošljivosti, o tomu šuute. Poneki i sudjeluju u tooj zlorabiti silazaka utjelovljenoga Boga među ljude!

Nitko da hraabro uzstane i kaaže: Ne! Vaše slavljenje “božićnoga duha” bez novorođenoga Bogočovjeka i bez buudnosti za Njegov drugi dolazak jest laaž i obmana, pa i svetogrđe. Prestanite zlorabiti Božić i sveeto vrieme što mu predhodi!

Mi, kršćani, u Došaašču se posebno pripremamo za *slavni dolazak* Siina Čovječjega razmaatrajući i sve ono što predhodi Njegovu prvomu silazku, dok u Božiću radostno i doostojno slavimo Njegovo vidljivo očovječeenje: rođenje žiive UTIELOVLJENE Božje Rieći (po Duhu Svetomu ZACETE i od Djevice Marije ROĐENE).

Oon je, evo, napokon, *Emanu-El* - radi naas i radi našega spaasenja!

Zar ćete čekati da kamenje progovori?! I da ono umjesto vaas zagrmi: *Dosta tee zlorabe! Dosta više izpraznoga zaavodničkog blieštavila i hinjena veselja bez radosti u’srdcu!* **Božić/nii’je što - Božić/jest**

TKO. I dok NJega, Dietića, ne udomimo u srdcu i uumu, slavljenje NJegova rođendana je pomodarska izpraznost.

Napokon, Gospodin nas uči i mii znaamo da je svako tieelo slabo i da, po sebi, ne vriedi mnogo. Ali, pored izkre životne što ju sve stvorenje nosi, samo tieelo čovječje jest i hraam Duha Sveetoga i po tomu je dragocieno i sveeto.

A vjera nas uči da *duh smrti ne poznaje!* Pa, dakle, i u Uzkrsu slavimo *Siina ČOVJEČJEGA zauviek od mrtvih uzstaloga*, tj. slavimo i (*truuleži nepodložno*) OŽIIVLJENO (po Duhu Sveetomu) TIEELO, koje više ne umire, i koje je jaamac za oživljenje i suobličenje naših (*truuleži podložnih*) smrtnih tielesa Tieelu NJegovu.

P.S. (na Božić, A.D. 2023.) U ovih godinu-dvje u naas su, po jaavnim izviestiteljima, učestala uprizorenja tzv. živih jaslca. Kaazu: *Po uzoru na sveetoga Fraanja* (od prie osam stoljeeća). Ali prešućuju ili neznaju da su Fraanjove “žive jaslce” tvorili štalica, jaslce, vol, magariac, Fraanjo i **Isus u Euharistiji**. Dakako, i andeoski koori, jer je ondje pritom bila slavljenja sveeta misa! *Sapienti sat!*

Tuu Fraanjovu po(r)uku bi, još više, trebali shvatiti i prihvatiti svi uprizoritelji crkvenih jaslca: Neema božićnih jaslca u crkvi bez **živoga Božića** - Isusa u njima! Umjesto na razgledaavanje crkvenih jaslca i na diivljenje maštovitoj kazališnoj scenografiji “čarobne božićne baajke”, praavi vjernik dolazi **pokloniti se** Božiću - utielovljenoj i rođenoj Istini - te Mu, radostna i zahvalna srdca, kaazati svoje skrovite željee, predati Mu svoje strahove, paatnje i muku, a u skrušenu kajanju, i - svoje grieehe.

A naši rođendanski darovi za NJega su sve ono što smo tee godine djelotvornom ljuubavlju učinili za svoje bližnje (... što god učiniste jednemu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!).

Na kraju, ni jednom kritičkom rečenicom se ne želim, pa i neću, osvrnuti na izprazne i gore nego stupidne (a veoma podmukle) krivotvorine (surogaate) za Sv. Nikolu (“Djed Mraz”) i Sv. Trii Kraalja (“Djed Božićnjak”).

Preobražeenje, Učiteljstvo i Nezabludivost (*Ovo je Siin mooj, LJubljeni! NJega slušajte!*)

Nedavno, prebiravši Gooaspinu Kronicu s otaajstvima svietlostnim, odjednom mi je (na četvrtomu otaajstvu) siinulo, te posve jasnim i očitim postalo, **odakle izviru** i što znaače *Crkveno Učiteljstvo* i *Paapina nezabludivost* (provoriek u vjerskim ili moralnim dvojnama koje bi mogle dovesti do zastranjenja i velikih podiela). Dakako da sam i prije u njuu vjerovao onako kako ju tumači i obrazlaže Crkveno Učiteljstvo, ali sam stalno sluutio da bi vjeru u'too triebalo nadopuniti i podkriepiti, pa čak, usudujem se reč, i zamieniti znaanjem (utemeljenim na vjerovanju **izravno**j Božjoj objavi kao absolutnoj istini!). Drugim riečima, sluutio sam da moora postojati nešto, nama poznato ali prevideno, iz Isusova zemaljskoga života što bi bilo **čvrsto i neupitno polazište i uporište** za "*Dogmu o Nepogriešivosti*". I, zaista, tomu tako jest! Kreenimo reedom - od događaja pri kojemu nam je dano (objaavljeno) takvo polazište i uporište! Raadi se o *Preobražeenju Gospodinovu*. Isus sa sobom na goru vodi trojicu učeniika: Šimuna Petra, Jakova i Ivana (**tri**i svjedooka, a **dva**a brata mogu svjedočiti za Petra kojemu je Isus več/bio dao prvienstvo!; Mt 16, 13-19), preobrazuje se i razgovara s Mojsijem (Zaakon Božji - pa i s "reesama", tj. dodaatcima i tumačenjima ljudskim) i Ilijom (Prooroci - glasniici Božji kojii opominju i vraćaju naarod sa stranputice na praavi puut). Boog Otac je dao Zaakon Mojsiju i slao Duha Sveetoga proorocima kad bi kraalj, svećenstvo ili naarod zastraanili, tj. opetovano kršili NJegove zapovieedi. Prooroci (ne pismoznaanci!) su. dakle, bili *auktoritet* za izpravno tumačenje "Mojsijeva" Zaakona. A što se tada na gori, pri ovom susretu "nebesnika" (iz Kraaljevstav Božjega!) i zemniika (kojii toga nii'su sviestni, tj. ne shvaćaju too što vide!) doista sbijva? Vrhovni Auktoritet - Boog Otac, jediini Auktor i Svestvoritelj - podiže glaas (pred svjedocima s neba i zemlje): *Ovo je Siin mooj, LJubljeni! Slušajte ga!* Dakle, nii'je više kao prije, tj. ni Mojsije (sada: pismoznaanci i farizeji) ni Prooroci (sada: starješine i glavaari svećenički) - nego, od sada nadalje, Siin Čovječji i Siin Božji (Preobražeenje!) jest Auktoritet: Učitelj i Tumač Božjih zapovieedi. Proslieediti nam nii'je teežko. Jer, što govori i čini Gospodin naš, Isus Krist?! Sjetimo se:

- *Tii si Petar, Stieena, i na tooj Stieeni sagraadit ću Crkvu svoju ...;*
- *Tebi ću dati ključeve (množina!) Kraaljevstva Nebeskoga, pa što god sveežeš na zemlji ..., a što god odrieešiš na zemlji ...*¹⁸;

¹⁸Pa i Isusove rieči (upuućene Petru kad je razmišljao i zaključivao "po ljudsku"): *Nosi se od mene, Sotono! ...* (zapravo: *Stani iza mene, Sotono!*,

- *Vii me zovete Učiteljom i Gospodinom. Pravo velite jer too i jesam! Ako, dakle jaa - Gospodin i Učitelj - vama ...;*
- *... ako ne odem, Branitelj nee'će dooći k vama; ako pak odem, poslat ću ga k vama. A kad oon doođe, **pokaazat će svieetu što je grieeh, što li pravednost ... upućivat će vas u svu istinu**; jer nee'će govoriti saam od sebe, nego će govoriti što čuje ... ; ... **jer će od mojega uzimati** i naviesćivati vama. Sve što ima Otac, moje je ...;*
- *Paasi govce moje! (Vodi i čuvaj sav naarod Božji!); Paasi jagaanjce moje! (Posebice skrbi o od Boga pozvanim osobama - Kristovu svećenstvu!);*
- *Dana mi je sva vlaast na nebu i na zemlji! Poodite, dakle, i učinite mojim učenicima sve naarode ... i učeć ih čuvati sve što sam vam zapoviedio! I evo, jaa sam s vama u sve dane - do svršeetka svieeta!*

A što čine apostoli:

- *Onda se pomoliše: "Tii, Gospodine, poznavaoče svih srdaaca, pokaazi koga si od ove dvojice izabrao da priimi mjesto ...". (Dj 1, 23); I pošto se pomoliše, potreese se mjesto gdje bijahu sabrani i svi se napuniše Duha Sveetoga ... (Dj 4, 31);*
- *... Začuh glaas s neba koji mi govoraše: "Uzstaj Petre! Kolji i jedi!"... (Dj 11, 5-9);*
- *... A kad počeh govoriti, siide na njih Duh Sveeti kao ono na naas u početku. ... (Dj 11, 15-17);*
- *Uto neki siidoše iz Judeje i počese učiti braću: "Ako se ne obrežete po običaju Mojsijevu, ne možete se spaasiti." Kad između njih te Paavla i Barnabe nasta prepirka i razpra nemalena ... uziđu u Jeruzalem k apostolima ... Nakon duge razpre uzstade Petar i reče im: ... Kad oni usnutješe, progovori i Jakov: ... Tad apostoli i starješine zajedno sa svom Crkvom zaključe ... (Dj 15, 1-2, 5-11, 13-21, 22-29)*

I na kraju, vrlo sažeto: Tko vjeruje u Isusa i prihvaća NJegov nauk u cielosti, nužno dolazi do zaaključka, tj. otkriiva, da Paapina konačna rieč u i o vjerskoj ili moralnoj dvojbi nii'je samo deklarativna - obznajući i prosvjetljujuća - nego, štoviše, i kreativna, tj. stvarajući i čineća. Priizemnim izričajem, primjerice (hipotetički!), da Blažena Djevica Marija nii'je bila, po našem vremenu, odavno dušom i tieelom uznesena na nebo, too bi se sbilo onoga časa kad je paapa Pio XII. (g.G. 1950.) proglaasio dogmu o njezinu uznesenju. Mooram, dakle, shvatiti i prihvatiti da **dogma** Katoličke vjere (i naauka) **nii'je** tek konačno **mišljenje** (pojedinioga paape), **već je objava** i potvrda nepromienjive **Božje istine** (izkaazane, dakako, jedva približnim ljudskim riečima!).

tj. "Božje je izpred svega!"), jaamče nam da će Oon s Duhom Sveetim stalno bdjeti da Petar i NJegova Crkva ne zabluude.

¹⁹Isusova “braća” i “sestre”

(Ženo! Evo ti siina! ... Evo ti maajke!
I od toga časa uze ju učenik k sebi.)

Ima ona pučka: Što se babi htilo too joj se i snilo. Pala mi je na pamet odgledavši (neki daan²⁰ na HTV2 - na njezinu sramotu) tek maali dio od (američke?) nizanke o zemaljskomu životu našega Gospodina, Isusa Krista. Koliko mogu zastraaniti oni koji Mariju, mater Isusovu, odbijaju priznati Blaženom Djevicom, pokaazali su mi odgovori i “mudrovanja” nekolicine, što muških - što ženskih, sveučilištnih profesora i (protestantskih²¹) teologa. Radi priivida široke objektivnosti, ugraadili su i po koji komentar od nekih katoličkih (po odjeđ!) svećenika (teologa?), ali samo o pitanjima što s glavnom temom neemaju sveze.

Da bi sbuunili Goospine štovatelje, kao i one sveetoga Josipa, a zapravo, da bi “opravdali” (obrazložili) svoju nevjeru i prikrili oholost, govorili su (predmnievali, a neki i tvrdili) i ovo:

- prvi, da je Josip (bez sveeti!) bio udgovac s četvoro-petoro djetce i da je, oženivši Mariju, sve njih okupio u novu obitelj;
- drugi, da je Marija (bez blažena, a kamo li djevice!), poslie Isusa, rodila Josipu još nekoliko djetce;
- prvi i drugi, da se Isus (bez Gospodin!) nii’je dobro slaagao s braćom i sestrama;
- da su braća (posebice imenuju, čini mi se, Šimuna i Jakova) biila zaavidna i ljubomorna na Isusa;
- da je Marija stalno htjela nadzirati (“kontrolirati”) mladoga Isusa, pa i u njegovu javnomu djelovanju, ali da nii’je uzpieevala, te da je sbog toga, razočarana (“frustriirana”), patila.

A jediini “argument” (osim njihovih maštarija) za sve navedeno jest, po njima, kratki evanđeoski odlomak (Mt 12, 46-50; Mk 3, 31-35; Lk 8, 19-21) u kojemu Isus, na vieest da su **stigli mater i braća NJegova** i da Ga žele vidjeti - s NJim govoriti (a Oon je upravo poučavao naarod), jasno i glasno, upozoraavajući sve naazočne (i sve naas danas!), odgovara: *Maajka moja, braća moja - oni su kojii rieč Božju slušaju i vrše*. Tomu u priilog možemo dodati Mt 13, 55-56; Mk 6, 3; (navode se četiri brata poimence, te sestre bez imeena) i Dj 1, 14.

¹⁹st030421 - Velika Subota

²⁰u Velikom Tjednu i u Godini Sv. Josipa - patrona Hrvatskoga naaroda i njegova Kraaljevstva /države)!

²¹Htio bih znati kako glaase Vjervovanja u nekima od brojni(ji)h protestantskih zajednica (denominacija).

Što se tiče “braće i sistaara”, dosta je pročitati reedak (Iv 19, 25): *Uz križ su Isusov stajale mati njegova, zatim **sestra** njegove matere, Marija Kleofina, i Marija Magdalena.* Zar je Marija Kleofina bila praava sestra Blažene Djevice Marije, tj. zar su roditelji (Joakim i Ana) dvijema svojim (živućim!) kćerima nadjenuli isto ime?!

U svezi s tim, izpripoviedit ću vam osobno izkuustvo. Moja žena i ja vjenčasm~~o~~ smo se podalje i bez znanja naših roditelja. Malo poslie toga čina, najaavismo im naše dolazake. Kad smo stigli k njezinima, žena mi, predstavljajući pojedinačno bližu rodbinu reče: ... , *a ovo ti je moja najdraža sestra Mirjana*, ... Dok su se one grlile i jedna drugoj tepale *sestro-sestrice*, jaa u čudu blenuh: *Pa bila si mi rekla da imaš samo brata.* A ona će (kao da se too samo po sebi razumije): *Da, da, ali ova mi je od striica, a sad ćeš upoznati još jednu moju sestru i još jednoga brata.* Dakako, bili su “od striica” (a ne “rođeni” - od istih oćca i matere!) i prebivali u kući udaljenoj tridesetak metara od ženine. I nji’je nevažno napomeenuti da se je too sbilo **1978. godine**, ljeti, u središnjoj Bosni.

A sad se vraatimo spomenutim profesori(ca)ma i teolozi(ginja)ma! Da je njima do istine i Istine, paamtili bi Isusove rieči s križa što ih je upuutio materi i ljuubljenomu učeniku, i posebice, što je *od toga časa* učinio taaj učenik. I jasnim bi im postalo da je Isus bio **jediinac** u matere, tada **udovice**. Ta zar bi (zami~~e~~etimo, slie~~e~~deći njihov “domišljaj”, tek ovo) mati koja “ima nekoliko odrastlih sinova i/ili posinaka” triebala, i too odmah, zaaštitu i skrbništvo izvan obitelji?! I zar bi takvu sramotu, među rodbinom i poznanicima, rođena braća (“njezina” diećca) sebi dopuustila?!

Dotičnim teolozima posviećujem: Tko priznaje Isusa Krista (pa i samo kao poviestnoga čovjeka, a ne i kao božansku osobu), a pogotovo onaj tko Ga i istinski ljuubi, ne može omalovažavati ni prezirati, a kamo li vri~~e~~dati, NJegovu mater. Ali, kako prorokova starac Šimun, mać od booli probaada (i danas) dušu Marijinu *da se razodkriju naamisli mnogih srdaca*.

Napokon, zaaključno, moja naamjera nji’je da se vuucima omeeta ili kvaari, odnosno, popravlja zavijjanje. Naprotiv, neka ih! Neka se čuju da znaamo kojii su, gdje su i koliko ih je oko’naas! Too nas drži buudnima. Jaa samo želim, budući da sam u dječ~~u~~čkoj dobi često čuuvao govce, podsjetiti naše pastiore da se od svakog vučjeg zavijjanja stado vrlo uznemiiri, pokadkad i prestraši, pa mu je baš tada nužno poslati blaagi i smirujuć pastirov glaas - koji, naačelno, nema ništa protiv vukova. Dakle, *paasite govce NJegove*, a za vučad - molimo u t~~i~~šini!

²²Puut u podzemlje
(*Sva Istina u Rieči Jest.*)

Izkriivimo li ríeč ili joj svojevóljno zamienimo ma i jedno slovo, otvaramo vraata što vode na stranputicu. Oovdje ~~tu~~, primjerice, poja~~s~~niti što nastuupa kad se hrvatski “u koliko? - u toliko.” izkriivi u ničiji(?) “ukoliko - utoliko!” (“ukoliko - utoliko!”) i njíime zamieni izpravni “ako - onda!”. (A upravo too se sbíiva náma - oovdje i sada!) Čovjek koji usvoji tuu izkrivljenu, s bíilo kojega raazloga, najčešće níi’je sviestan da je upao u misaoni sustav s ovim značajkama:

- logičko razmíišljanje i spoznaja se utemeljuju na tvaarnomu svi~~e~~tu;
- ve~~ć~~na određuje što je istina;
- količina postaje mjerom za vri~~e~~ednost i kakvo~~ć~~²³;
- Stvoritelj i stvaaranje, te Viečni *Logos*-Ríeč i Duh, za spozna~~j~~u su zanemarivi i kad se predpostavi da postoje;
- stožerne osobne krieposti: vjera, ufanje i ljuubav su tielesne (tvaarne, materijalne), a ne duhovne (bogoslovne), i svode se na vjerojatnost, naadanje ili očekíivanje te razmjenu, reedom;
- prihvaćena spoznajna počela i načela níi’su vjera, pa se činjenica izjednačuje s istinom (fundamentalna zabluda²⁴!).

Po njíima se ljudska míisao strmoglavljuje s nebeskih visíina na zemlju, bez mogućnosti da se ikad više saama uzdigne. Preostaje joj tek jednosmjerni i nepovratni puut u podzemlje - pa bíilo ono i svemirsko. Posledično, svrha se srozava na cílj, a cílj se zamienjuje sredstvom. (Tako je tielesno zdraavlje postalo modernim “božanstvom”, a liečnici - “sve~~ć~~eenstvom”!) Nadalje, više se ne govori što “da” se učini, nego se too zamienjuje izpraznim “kako” (bi) - bez i truunke od náčina. (Poomno preslušajte bílo koje službene i lektoriirane hrvatske raadijske ili TV-víeesti!) “Što” je vješto skriveno (ne’kaaže se “da bí(smo)...”!), tj. cílj i/ili svrha su ve~~ć~~ određeni (bez naše privole), a nude nam se

²²st220521 - subota “u žežíin” Duhova

²³Sjetimo se Šimuna Petra i Gospodina Isusa: *Do sedam puta? - Do sedamdeset puta sedam!*

A nedavno sam doznao da je izmíišljen náčin (“algoritam”) i za **mjerjenje** (kvantitativno!) osobne i skupne ljudske sreće (zapravo, duševnoga zadovoljstva)!?

²⁴Tako statistički podaačci i vjerojatnostni račuun izhode “činjenicama” (primjerice, da *svi jedemo sgarmu, čim jedni jedu meeso, a drugi kupus!*), a ove se, posledično (jer neena razlučujućega duhovnog korektiiva!), smaatraju istinama. Pa ni fenom~~e~~eni što ih polučuje kvantna fízika ne djeluju na njíhovo *dolaženje k sebi* - osviešteenje da istina po vjeri i iz vjere izvire!

Níkad nemojmo zaboraviti da je I(i)stina u Ríeči, a spoznaje se po Duhu, dok je činjenica u tvaari, a odkriíva se po tieclu!

samo izprazni “demokratki” načini (“**kako**”) za ostvarenje onoga podmetnutog “što”. Primjerice, skoro redovito se čuju izjave poput “Poduzimaju se mjere **kako** bi vam se pomoglo.”, a da se prije toga nii’je točno ustanovilo ni dogovorilo **što** zaista stvara teškoću, tj. ono najvažnije **što** treba učiniti. Ili, još očitije, “Ovdje smo **kako** bismo vam ...”. Dakle, ne’znaju(-mo) (**za**)**što**, tj. nema “**sbog**” (razlog, uzrok) ni “**da**” (cilj) niti “**radi**” (svrha), nego odmah (gle učinkovitosti!) - “**kako**” (izpraan način)!. A najbolji primjer onoga što znači “kako” bez “što” pokazuje čovjek koji kupuje i pribavlja vriedan zanaatski alat, a ne želi ili nii’je sposoban dotični zanaat izučiti. (Tako danas mnogi na sve strane trče za bogatstvom što će ih unesreciti; premnogi, zdravlja radi, “previiraju” svakojake bolesti, a propuštaju živjeti; neki “studiiiraju” *komunkologiju*, a nemaju što reći; neki pak “usavršavaju” *kreativno piisanje*, a glave im ostaju prazne; ...)

Tieek razmatrajuće degradacije se može sažeti ovako: Čim ljudska oholost svede mudrost i istinu (zašto?) na znanost i činjenice (kako?), srozaavanje na “statistiku” (koliko?) je neminovno!

Najkobnije od svega jest too da takav misaoni sustav ne sadrži niti prihvaća, zapravo, posve **odbacuje vjeru u ista transcendentno**. Naime, ako je *tko* ili *što* nadnaravan(-no) ili onostran(-no), onda je vjera u njega ili u too bezuvjetno prihvaćanje, pa *kako* ne’igru nikakvu ulogu. No budući da sustav (za ovakav “problem”) nudi (i ima) samo *kako*, vjera u transcendentno se po njemu svodi (i izkušava) na ljudskomu razumu prihvatljivu mogućnost njezine provedbe ili postvarenja. I tada, “ma too nii’je moguće”, tj. “ne’vidim i ne’shvaćam **način** da tomu tako bude” povlači “ne’mogu u too vjerovati” po onda i “ne’vjerujem”. Zar nii’je paradoksalno da saam sustav ne dopušta jedini izpravan zaključak (o vjerovanju): “Vjerujem, tj. prihvaćam istinitim (*što*), jer ne’mogu osmisлити ni shvatiti, pa ni dokazati (*kako* je too moguće).”?

Većna takvo jezično (i logičko!) “zaamračivanje” uobće ne zamjećuje I mnogi ga, nesviestni vrlo loših posljedica, nažalost, nekritički ili vrlo olako prihvaćaju, čak i usvajaju. A jaako se varaju oni riedki koji, kad too zamiete, misle da se raadi tek o stilsko-jezično-semantičkoj figuri ili o “jezičnoj ekonomičnosti” (“uštedi”) ili, možda, o naamjernu “razlikovanju” od sličnoga jezika. Ne, ne! Too, doduše, mogu biti izhitreni dodatni poticaji! No, zapravo, raadi se o podmuklo programiranoj krađi našega i vašega (stvaarnoga i određenoga) “**što**” uz njihovu varljivu naknadu pod viidom (možebitnoga i neodređenoga) “**kako**”.

A od mnogih iinih pogubnih posledica izdvajam što se sbija s pojmovima *prijateljstvo* i *ljubav* - pridržanim, po naravi, **samo osobama**. Oni se u novije vreme olako prideljuju i životinjama, pa čak i stvaarima. Nii'je nevolja u tomu što čovjek voli (i) životinju. Naprotiv! Nu, nevolja i zlo je tomu što čovjek često životinjinu ovisnost, poslušnost i privrženost izjednačuje s ljubavi, a uzajamni odnos - s prijateljstvom. Hood ovom stranputicom i, posledično, duhovno i moralno posrtanje te paad, obično započinje pogriješnim odgojem u ranomu djetinjstvu kad se roditeljska **ljubav** očituje i (količinski) "ostvaari" u psiču, mačiču ili plišanu medvjediču.

²⁵Naaum i Sudbina ili Volja i Znaanje

Čeesto čujem katoličke vjernike da govore o Božjemu “naaumu (plaanu)” kao i o “sudbini” na čovjekovu životnomu puutu, odnosno, u društvenim sbiivanjima, a vjeroučitelji se na too ne obaziru. Držim da, teološki, ni jedan ni drugi poojam neema smiisla, tj. da oba protuslove osobinama što ih (po Vjerovanju) pridieljujemo Bogu, a neke od njih i čovjeku kao NJegovu stvorenju, i koji je NJegova slava. Naime, prvo, Gospodin Boog je svemoguć, sveznajući i svevideći, a svemogućemu, sveznajućem i svevidećem, po definiciji, ne treba naaum (plaan) za bilo što. Jer, u protivnom, svaki bi naaum (plaan) - NJegova priprema za djelovanje - opovrgnuo da je Oon svemoguć, sveznajući i svevideći. Nadalje, drugo, pretpostavimo li da postoji Božji “naaum (plaan)”, implicate pretpostavljamo i da je Oon “uronjen” u vrieme, tj. da Boog **nii’je** *prie svih viekoova, niti u sve vieke viekoova* - protuslovlje.

Budući da poojam Božji “naaum (plaan)” povlači protuslovlje, valja dobro promisliti (ako je too čovjeku u ovom slučaju moguće!?) o čemu se raadi. Držim da je moguće i da je jedino izpravno reći: **Volja** Božja. Jer, taaj izraz je biblijski utemeljen i pokriiva praavi smiisao²⁶, a ne podlieže proostorno-vriemenskoj omeđenosti. Čovjeku, uronjenomu u proostor i vrieme, doista nii’je moguće shvatiti ni izkaazati viečnu i sveobuhvatnu Volju Otčevu drugačije od “plaana s množtvom projekata” što se ostvaruju (kadkad i mieenjaju) na Zemlji i u cieelomu svemiru. Da ne’budem prestrog prema onima koji se rado sluuže izrazom “Božji naaum”, predlažem da ga (jednoznačno!) prošiire, zapravo suuze, da izraza-naaziva “viečni (Božji) Naaum”. U njemu neema protuslovlja, jer povlači jedincatost, viečnost i nepromienjivost, dakle, raadi se o bezvriemenskoj i sjevriemenskoj volji Otčevoj.

Da je poojam “sudbina” bezsmislen, tj. teološki protuslovan, mnogo je lakše obrazložiti. Oon, naime, izravno protuslovi slobodnomu izboru, tj. od Boga nam darovanoj slobodnoj volji. Too što Boog **znaa** (za) svaku našu odluku i prie našega začeeća, nipošto i ni u čemu tuu odluku/izbor ne uuvjetuje. Biblijski izričaji “da se izpuni Piismo” ili “po proročanstvu” ne kazuju da se je sbog (već napiisana) Piisma ili proročanstva baš too, tada i tako mooralo sbiivati i dogoditi, nego da Boog oduviek znaa što će se, i kada i kako, sbiivati i dogoditi. Nama se može **jedincatost** (u množtvu vrlo raazličitih mogućnosti) zemaljskoga životnoga puuta pojedine osobe ili društvenoga sbiivanja pričiniti kao neumitna “sudbina” ili kao izpunjeenje Božjega “naauma”,

²⁵st240621

²⁶*Evo dolazim, Gospodine, vršiti volju tvoju.
Ali ne moja volja, nego tvoja neka bude!*

ali je too zaista tek pričin koji je popratna posljedica naše omeđenosti i “zarobljenosti” u prostoru i (jednosmjernu) vremenu. (Pod ovo spada i ono *bijahu određeni* u Dj 13, 48.)

Izkušajmo sada naše razmatranje i razsuđivanje na, za ljudski um, najsloženijemu poviestnom događaju (kao primjeru): Odkupljenje i spašenje paloga čovječanstva. Kad bi se, ljudski gledano, radilo o “Božjemu naumu”, taaj bi naum sadržavao dva dieela: “plan A” (prihvatanje Radostne Vjeesti i spašenje prieko obraćenja) i aletnativu - “plan B” (odbacivanje Radostne Vjeesti i spašenje prieko Odkupljenja). Too pred nas stavlja teežko i, dieelom, temeljno piitanje:

Je li Krist moorao (apriori) podneti muku do smrti da bi nam omogućio spašenje?

Naš (mooj) odgovor: Nii’je (nužno) moorao (ta, položio je svooj život saam od sebe; Iv 10, 18). Jer, mii vjerujemo: Božja Rieeč, Otčeva, po kojoj je sve stvoreno, utjelovljena je po Duhu Sveetomu, Životvorcu, i rođena od Marije Djevice kao praavi Boog i praavi čovjek - Isus Krist - radi naas i radi našega spašenja. Too je volja Otčeva, i Isus Krist, Siin Božji (sputavši sebe prostorom i vremenom) i Siin Čovječji, došao je *vršiti volju Otčevu*. A što je Isus činio? Navieštao je Kraaljevstvo nebesko (Kraaljevstvo Božje) pozivajući ljuude na obraćenje za oproštenje grieha. I *prolazio je zemljom čineći dobro*. Too je, dakle, volja Otčeva - da ljuudi spoznaju Onoga koga je Otac poslao i povjeruju Mu, te da se obraate i po Njemu spaase. Isus too pojašnjuje Nikodemu (Iv 3, 1-21): *... Uistinu, Boog je tako ljuubio svieet te je dao svooga Siina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni. ...* (A prie toga mu govori da je za ulazak u Kraaljevstvo Božje nužno da se čovjek rodi nanovo, odosgor, iz Duha i vode.) Njemu, učenomu, Isus **ne** naviešta spašenje **po svojoj muci i smrti**, nego po *rođenju nanovo*.

Ali, ne smetnimo s uma, postoji i darovana nam (slobodna) volja čovječja! (*Zašto tražite da me ubijete?* Iv 7, 19) Pa tako mnogi, posebice oni najučeniji i najodgovorniji, nii’ su prihvatili (spoznali) spašenje po obraćenju i vjeri u Pomazaniika Božjega²⁷.

No, volja Otčeva se je, ipak, izvršila, ali na drugi način: dragovoljnim predaanjem NJegova i Marijina Siina *u ruuke griešničke*, tj. kroz teežku muku i smrt - za naše odkupljenje i otvoren pristup (*I zaavjesa se hramska razdrje po sredini /nadvoje/, odosgor dodolje*.) na pomirenje s Bogom, te tjelesno uzkrsnuće (pobjeda nad vječnom smrću - posrednoj (i konačno)j posljedi od grieha!) - za (i naš tielesni) život vječni.

²⁷Poučno je, uz ovo, prisjetiti se Jone proroka i obraćenih ninivljana, te Isusove prispedbe o vinogaraarima ubojicama (Mt 21, 33-46; Mk 12, 1.12; Lk 20, 9-19).

Too što su neki od starozaavjetnih proorooka, pa i saam Gospodin višektartno, navieestili da *će* se sbiti ono što se je, i onako kako se je sbilo, ne znaači da se je too i tako sbilo sbog njihovih proročaanstava²⁸, nego da Boog znaa što *će* svaki čovjek u svakomu trenutku po svojoj slobodnoj volji odlučiti²⁹

Piitanje drugo (hipotetičko): Da su židovski pismoznaanci i glavaari svečenički i starješine spoznali Isusa kao Krista i Siina Božjega i prihvatili Radostnu Vieest, bi li, radi našega spaasenja, Isus Krist ipak mooraao umrieti i uzkrsnuti?

Naš (mooj) odgovor: Ne znam i nii'je mi potriebno znati. Jer, i prikrivena želja za odgovorom na ovo piitanje nii'je ništa drugo do li duhovna oholost - grieeh koji je klica svakoga iinog grieeha. Spekuliirati o nadvladaavanju naše smrtnosti bez prolazka kroz smrt isto je što i zamišljati (predpostaviti) čovjekov život bez i jednoga grieeha. Jer Boog nii'je stvorio čovjeka za smrtnost - ona je tek poosredna posliedica našega grieeha (kao i tielesna truulež!). No, ako su čak i oni bez grieeha (Gospodin naš Isus i NJegova mati Marija) prošli kroz smrtna vraata, što onda preostaje nama o tomu misliti i zaključiti?!

Napokon, dopuustit *ću* si, u straahu Božjemu, sljedeće razmišljanje: Boog je stvorio čovjeka za bezsmrtnost i upozorio ga na smrtnost - ako i čim prekrši danu zapovied. Čovjek je, zaveden *Laažcem i čovjekoubojicom od početka*, pao u Grieeh i postao smrtnikom, a po njemu i sve njegovo potomstvo jer je u Grieehu začeto. Da bi mu vraatio (i tielesnu) bezsmrtnost, Boog odabire Ženu (Novu Eevu, i oslobađu ju od Grieeha pri zač~~ću~~*ću*) u kojoj *će* se, po Duhu Sveetomu, utieloviti NJegov Siin, te se roditi i postati (i) praavim čovjekom.

Oon, poslušan Otcu, dragovoljnim uzimanjem ljudskih grieeha na'sebe, svoje (izvorno bezsmrtno!³⁰) tieelo čini smrtnim te postaje našim Odkupiteljom i odkupninom. Preuzimanje ljudskih grieeha, dakle, povlaači da Oon, kao Siin Čovječji, moora umrieti. Ali, Oon je i Siin Božji koji tada, s Otcem i Duhom, zauviek pobjeđuje tielesnu smrt i obnavlja život - uzkrsnu~~ćem~~*ćem* na život viečni.

²⁸Raazlikujmo **proročaanstvo** (prooročku rieč) od **stvaralačke rieči**! Ova druga je ili, u prvomu reedu, viečna Rieč Božja **rodēna** od Očca *prie svih viekova (po kojoj je sve stvoreno)* ili, drugotno, dogmatska rieč Petrova i njegovih naasljednika (**izrečēna** te napisana).

²⁹... *Kaažem ti, Petre, nee'će se danas oglaasiti pieetao dok triput ne zataajiš da me poznaješ.* (Lk 22, 34). Zar je Petar zataajio Isusa da bi se obistinilo NJegovo prooročtvo?!

³⁰Sviestan sam izričaja "uzevši naše smrtno tieelo", ali i onoih da je "smrt došla po grieehu" i da je smrt "razdvojenost (odlazak) duše od tieela",

³¹Vjera i znanost
(Nebesa slavu Božju kazuju.)

Žalost me mnogobrojne novodobne izjave i razpre o nekompatibilnosti, tj. međusobnoj “nesnošljivosti” ili nepovezanosti, vjere i znanosti. I ne samo sadržajem nego, više, preplitkim razmišljanjem i manjkavom logikom po kojima se izvode zaaključci, što pokazuje neukost ili nedozrijetlost, pa i nesposobnost, da se shvati širina i dubina ovoga pitanja. Htjelo bih da moje razmišljanje (u nastavku) bar malo razsvietli upravo nerazkdivu svezu vjere i znanosti. Jer, ako vjernik zanemaruje znanost, na puutu je prema mračnu praznovjeriju ili naasilnoj “fundamentalističkoj”³² izključivosti i zadržtosti, a ako znanstvenik zanemari vjeru, srlja u moralno razsuulo ili u opasni³³ “fah-idiotizam”.

Tko čista srđca i uma uporno i doosljedno traži celovitu istinu, spozna je da ju mora otkrivati razumom u ljubavi pomoću vjere i znanosti. Vjera i znanost, zajedno, utiru jedincati moguću puut do celovite istine. Za njih doista stoji slikoviti izkaz da *su dvije strane iste kova*. Štoviše, one su međuse tako i toliko izprepletene da jedna bez druge gube smisao, zapravo, ne mogu zasebno postojati. Činjenica da one jedna drugu često prešućuju ne utječe na navedenu temeljnu istinu. Too kako su i koliko vjera i znanost izprepletene i međuse prožete može izgledati kao unutarne protuslovlje, pa taaj priividni paradoks nuka mnoge na brzoplet zaaključak o nuždnosti njihova razdvajanja³⁴.

Ali sprega postaje jasnijom čim se razluče “objekti i načini” njihovih razmatranja. Vjera hoće proniknuti onostrano - idealno i abstraktno, ali too čini tako da svoje “objekte” postvari i konkretizira (opredmeti, počovjeći), koliko je moguće, no time stupa na znanstveno područje. Drugim riečima, vjersko razmatranje o abstraktnomu idealnom “objektu” u mnogomu ovisi o odabranomu konkretnom tvaarnom modelu. Znanost, pak, hoće dokučiti ovostrano - tvaarno i konkretno, ali too čini tako da svoje objekte idealizira i abstrahira (poobčuje), no time stupa na vjersko područje. Drugim riečima, znanstveno razmatranje o konkretnomu tvaarnom objektu u mnogomu ovisi o odabranomu idealnom abstraktnom modelu.

³¹st170721

³²Vjera se naviešta mačem i, gotovo redovito, fizički se uklanjaju oni koji ni pod prisilom ni su skloni da ju prihvate.

³³Ne razlikuju se glagoli *moći* i *smjeti* te neriedko brka *pravo* s *obvezom* (*dužnosti*). Poslедиice toga su koobne i sveprisutne u novomu vieku.

³⁴Taa smišljena obmana počinje s tzv. Prosvjetiteljstvom; razlozi su duboki, a ciljevi opaki i dalekosežni, no o tomu ovdje nećemo razglabati.

Zaaključno, sve (*egzaktne*) znanosti počinjavaju na promatranju (varljivo!), pokusu (neponovljivo!), mjerenju (nikad točno!) i matematici (teorijski točna, praktično primijenjena - približna!), a sva matematika stoji na stupovima od vjere (aksiomi - počelaj). I svaki novi vjerski (znanstveni) izkorak oslanja se i na predhodnu znanstvenu (vjersku) spoznaju. Dakle, pravilan hood “lieva-desna, lieva-desna ...” ovdje se svodi na “vjera-znanost, vjera-znanost ...”, dok jednog čovjek hoditi ne može³⁵.

I uvijek budimo svijestni toga da vjeru karakteriziraju žudnja i potraga za istinom i da ona vodi k mudrosti i poniznosti. Znanost je, pak, usmjerena i zaokupljena potragom za činjenicama, a one, kad god se zanemari istina, hrane našu umišljenost i oholost. Najveća zaabluda (moć, i namjerna obmana!) od Velikoga Zamračenja (tzv. *Prosvjetiteljstva*) do danas jest mišljenje, i uporno uvjeravanje, da je otkrivanje i prikupljanje znanstvenih činjenica isto što i potraga za istinom. Dakle, da je (po njima) vjera suvišna, pače i štetna za znanost. No, svaka činjenica (*factum*) je tek bliski i promijeni, pa i varljivi, odblesak nepromijenjive istine (*veritas*).

Napokon, ono što mnogi ne razumiju ili pogrešno shvaćaju: Činjenicama je svojstvena objektivnost, a istinama subjektivnost. Too, po ljudskoj logici, doista “zvučni” paradoksalno! Ali, dok činjenice mogu izkriiviti samo subjekt-osoobe što ih naistoje otkriti, sva istina je nepromijenjivo sadržana u jedincatoj sveobuhvatnoj Istini - Vječnoj Rieči (Loogosu).

P.S. U razmišljanju o vjeri i znanosti valjalo bi, povremeno, promišljati i o umjetnosti, kao i njihovoj povezanosti, što smo u ovom kratkom razmatranju izostavili. Ipak, najsazetje, znanost je otkrivanje dok je (prava) umjetnost i stvaranje. Dakle, vjera je prvotna, a umjetnost drugotna. Za njima (jer pokušava shvatiti i razumjeti i umjetnost) dolazi znanost. Slično onomu da i kako stvorenje naistoji i pokušava spoznati i “izkazati” (prvenstveno umjetnošću!) svooga Stvoritelja po (od Njega darovanoj mu) vjeri.

³⁵U Kršćanstvu - hodu za Sinom do Očca u snazi od Duha Svetoga - taaj su puut začrtali prvaaci: Petar (nepokolebljiva vjera) i Pavao (duboko teološko znanje). I dok Putujuća Crkva tako hodi, ne može zastraaniti!

³⁶O našoj tzv. lakoj glasbi

Ne prelieeva se rība medom, niti se grožde posipa solju! Jer takvim je “kombinaacijama i ino~~v~~acijama” mjesto na smetlištu. Ne spajaj, dakle, dobre stvaari u novu celi~~n~~u-tvorenicu, ako tvore~~n~~ica, kao celi~~n~~a, ne uzdiže vrieednost svake saastojnice-saastavnice! Nu, odkako je (60-tih godiina XX. stolje~~ć~~a) angloamerički “ma~~s~~-kulturni” vaal zapljusnuo i našu obalu, nešto tomu slično počelo se je (koje desetlje~~ć~~e poslie) u’nas događati. A danas, u ovo vrieeme, too je redovita pojava. Najjasnije ju se vidi i čuje u tzv. *lakoj glasbi* (ništa manje u onoj što ju naziivaju *duhovnom* nego u onoj što ju naziivaju *zaabavnom*): Na dani hrvatski tekst prikrpi se angloamerička glasbena te~~m~~a ili se na odabranu angloameričku glasbenu te~~m~~u narine hrvatski tekst. Za onoga tko poznaje jezik i obdaren je s barem malo sluuha, praavo je mučenje takvo što slušati. Jer, naglasci su na pogješnim mjestima, kratki samoglasnici postaju dugima i obratno, glasbeni ritam i metrika protuslove onima jezičnim ... Pa tako čujemo “piva” kao “piiva”, “ljubav,” kao “ljubaav”, “volim te” kao “voliim te-ee”, “na Jadranu: jugo, kiše” kao “na Jaadranu/Jadraanu jugo kiiše” i sl. (Na lošu artikulaaciju, pogriešnu dikciju te na glumatanje umjesto izvedbene sposobnost oovdje se nee’čemo osvrutati.) Ali se taa i takva “roba” ipak dobro prodaaje, pa se nameću dvaa jednostavna piitaanja: *Koji i kakav “materinski” jezik se uči u našim školama?* i *Jesu li Hrvati izgubili sluuh?* Odgovore znaamo - i vii i jaa..

A nama je odgovoriti na ono temeljno: Što uglasbljenu pjesmu čini valjanom i liepom?

(Obrat, tj. može li se i kako odabranomu glasbenom djelu ili barem teemi, pripisati rieč-tekst, mnogo je teže i zamršenije piitanje. Jer, u uzporedbi s govorom, glasba je “jezik višega reeda” - za premnoge i “straani jezik”!)

Najprie, svaki jezik (kao govor) u sebi nosi vlastitu “glasbu” koja se očituje u specifičnomu reedanju suglasnika i samoglasnika, njihovoj booji, ritmičkoj izmieni i “melodioznosti” te riečima što ih tvore i sročbi što oblikuje rečenice. Doista, dok slušamo velika klasična glasbena (instrumentalna) djela, često naslućujemo na kojemu jezičnom području su iznikla. Jer je jezik skrivena klica iz koje izraasta i razvii~~j~~a se glasba, a ona ga u mnogočemu po’občuje i nadraasta. Čim se taa jedva čuujna niit prekine, glasba postaje “tonsko-notnom kombinatorikom”, tj. samoj sebi svrhom, i polaako se premeće u “slušnu neugodu” (ne samo za govornike dotičnoga jezika!).

³⁶st191021

Ne hoteć dublje ulaziti u ovu razčlanbu, vraatimo se postavljenomu piitanju i pokušajmo na'njega odgovoriti! Svaki pjesnik pokušava u svoju pjesmu pretočiti miisli i osjeća je što mu iz uma i srđca naviru. I, ako uzpje, taa pjesma je njegov pjeev: sadržaj je zgusnut, jasan ili pun simbolicke, oblikovan ritmom i metrikom, netrivialnom rimom i još ponekom osobnom karakteristikom. Poslедиčno, u pjesnikovu pjeevu već je i glasbeni okviir probijanje kojega "ubijja" pjesmu. Stoga onaj koji pjesmu uglasbljuje trieba izpravno osjetiti i čuti njezin pjeev, pa ga onda svojom glasbom uzdignuti do praavoga pjevanja. Pjesma i glasba triebaju se tako sljubiti da proizilazeće pjevanje oplemeni i u svemu nadviisi pjesnikov pjeev i skladateljevu glasbu.

Osim nekolicini pjesnika-pjevača, tzv. kantauktora, riedki su oni kojima too kod'naas uzpieeva. Pa nam laka glasba umjesto pjevanja uglavnom nudi, s jedne strane, ili "kavanske pjevaljke" ili histerične izlieve unutarnjega raztrojstva, a s druge strane, sladunjavo i plitko kvazinaabožno "melodiono kazalištno" glumatanje što se, nažalost, prečesto samovoljno uvlači i u liturgiju³⁷. Zabrinjavajuć pokazatelj jest sve već broj tekstova u kojima se, možda i nesvjestno ili neuko, slobodna volja i ljubav-agape (caritas) brka ili izjednačuju s nenadzirućim osjećajima i ljubavi-erosom (amor).

K tomu još nešto, najnovije, što sam nazvao "biberoovštinom": Sve se češće čuje (i nameće, skoro pa "forsiira"!) pubertetski nepodpuno mutiirami mužkli pjevački glaas. Držim da se too ne događa slučajno. Naprotiv, raadi se o poomno smišljenu dodaatku ("podkriepi") tzv. rodnoj ideologiji.

Doista, neema vasda valjane glasbe (pa biila ona i laka ili zaabavna) bez duboke skladateljeve duhovnosti!

³⁷Vidim (čujem) da se u pobožnost Klanjanja pred Presveetim sve češće, tijekom meditacije i predmoliteljeva razmaatranja, uvodi tiha sladunjavo glasbena "pozadinska pratnja". Na piitanje "Čemu too (za mene - smučivanje)?", rekoše mi: Ovo je Klanjanje uz (s) animaciju (-om). Budući da animirati znači udahnuti dušu (za mnoge i oživjeti, a za neke čak i zabaviti - da komu ne'bude dosadno!), piitao sam ih: "Pa tko je, po vama, ovdje (bio) 'mrtav' (da ste ga vii svijrkom oživljavali) ili se dosadivao (pa ste ga zabavljali)? Vii, jaa (mii) ili, ne'daj Bože!, Isus u Presveetomu Oltarskom Sakramentu?!" Još mi nii'su odgovorili. A, kako čujem, Klanjanje s animacijom se nastavlja. Ne dvojim o njihovim dobrim namjerama, ali bez Božje pomoći - prosvjetljenja od Duha Sveetoga - mii ne'možemo znati što je dobro. I svaki put kad, bez nadahnuća Božjega, tvrdimo ili raadimo nešto misleći da je dobro, mii srljamo u naapast da ponovimo grieh naših praroditeelja. Zar nii'je Šimun-Petar imao dobru (najbolju!) namjeru rekavši: Bože sačuvaj, Gospodine! Ne, too se Tebi ne'smje dogoditi!? Ne trieba navoditi Isusov odgovor - svi znaamo kako je imenovao promicatelja ove najbolje namjere.

³⁸Posljednji “aneks” Staaromu Zaavjetu/Saavezu³⁹

Po oodnosu s Bogom Otcem, ljudski rood tvore naarod židovski i svi ostali naarodi skupa. Od Abrama-Abrahama i danoga mu obećanja, preko Izaka i Jakova-Israela i njegovih sinova, Židovi su od Boga naarod Izabrani. Njima se prvuma objavljuje i daaje obećanje. No, već od početka, od praotca Abrahama, otkrivamo da Boog “računa” i na druge naarode, koji Ga trebaju spoznati i k Njemu dooći prieko Izabranoga Naaroda. Izvevši Židove iz Egipta, Boog po Mojsiju produbljuje svooj oodnos s Izabranim Naarodom i podiže ga na razinu piisana “međusobna Ugovora” - *Deset Zapovijedi*. Njihova sprovedba, praktična primjena i normiranje vode do *Knjige o Saavezu i Levitskoga zaakonika*. Kroz dugu poviest se razradba nastavlja i proširuje, ali sa sve više *predaje i uredaba ljudskih*, a sve dalje od duha zapovijedi Božjih (Mt 15 i 23; Mk 7 i 12; Lk 20; Iv 7, 22-24). Tieekom vremena polaako blieedi spoznaja o pravednosti po vjeri u Božju ljuubav, milosrđe i proviđnost, a zamienjuje ju tašta pravednost po vršenju zaakonskih odredaba. **Vjeru** (u milosrdnoga Boga) **je zamienio** (piisani) **“Ugovor”** (s NJim) na kojemu utemeljuju ne samo NJegovu obstojnost nego i (pre)**poznaavanje**. Pa ipak, sve dodaatke početnomu “Ugovoru” Boog prihvaća, jer su auktorizirani - propiisalo ih je židovsko učiteljstvo počevši od Mojsija i Arona pa nadalje. Too i Isus potvrđuje (Mt 5, 17-19): *Ne mislite da sam došao ukinuti Zaakon ili proroke. ... Ali i dopunja* (Mt 5, 20): *... ne”bude li vaša pravednost veću od pravednosti u farizeja i pismoznaanaca, ne, nee’ćete ući u kraljevstvo nebesko. A tuu veću pravednost Isus jasno određuje i iztiče u Mt 5, 21-48, Mt 6, Mt 7 te u Mt 19, 1-9 i 16-30 (Mk 10, 17-31; Lk 18, 18-30).* Jer izvršavanje samo “ugovornih obveza” ne jamči spaasenje. Da bi se pravilno shvatili smisao i oodnosi u pravednosti po Zakonu i pravednosti Božjoj, kao i oni između Zaakona i Vjere, trebaju se vrlo poomno proučiti i Pavlove poslanice Rimljanima i Galacanima.

Oovdje nee’ćemo u too dalje ulaziti. Želimo tek upozoriti da i vrstno poznaavanje cielovita Piisma nii’je dostatno za (pre)poznaavanje Onoga kojega Piismo najavljuje. Za too je potrebnja vjera, a ona je daar Božji koji se uznositošću lako izgubi! Budući da su se oslaanjali samo na “Ugovor” i svoju pamet, farizeji, pismoznaanci i glavaari svećenički nii’su prepoznali obećanoga Mesiju. Isus im dozivlje u’pamet i pojasnjuje *svjedočanstva* (Iv 5, 30-47), ali nii’je im (osim Nikodemu i Josipu iz Arimateje) oči otvorilo ni ono (Iv 10, 38) : *... sve ako meni i ne vjerujete, djelima vjerujte ...* I tako, *svojima doode i njegovi Ga ne*

³⁸St251021

³⁹S Božje “straane” - Zaavjet (bolje: Daar), a s one ljudske - Saavez (“Ugovor”).

priimiše. Tek stado maalo ostade uz NJega koje je, ipak, snaagom Duha Sveetoga pronielo Radostnu Vieest diiljem ondašnjega svičeta.

Sve ovo bijaše uvod u i za ono najavljeno naaslovom. Dakle, Boog - Viečna Rieč po kojoj je sve stvoreno - se je utielovio i rodio *radi naas i radi našega spaasenja*. Navieštao je Kraaljevstvo Božje/Nebesko i pozivao na *obraćenje za oproštenje grieha*. Budući da Mu NJegovi nii'su povjerovali te se obraatili, spaasenjsku misiju (za sav ljudski rood), umjesto obraćenjem svojega Izabranoga Naaroda, nastavio je "drugačije" (što je Boog oduviek znao pa i dopuustio da ju i neki od proorooka "vide"!) - našim *odkupljenjem* iz robstva po Iztočnomu Griehu - žrtvujući sebe: dragovoljno *se predavši u ruke griješničke*, podnievši teežku muku i razapinjanje te prolivši svoju krv za naas. Ali je Izabrani Naarod, jer je bio pod daavno utanačenim "Ugovorpm", triebao ovu novinu-dodaatak prihvatiti!

A sad pogledajmo kako je veličanstvena Muudrost na čudesan i paradoksalno dramatičan način učinila da se njezinu Izabranomu Naarodu "aklamaacija vlastitoga prokletstva" preokrene u spasonosni blagoslov te ga ugraadila kao "Odkupiteljski aneks" Staaromu Saavezu (što ga oovdje naziivamo "Ugovorom").

1. Za Gospodinova Preobraženja, Vrhovni Auktor prenie (pred svjedocima: nebeskim - Mojsijem i Ilijoma, i zemaljskim - Šimunom Petrom, Jakovom i Ivanom) "auktorsko ovlaštenje" s naučiteelja židovskih na Siina (... *NJega slušajte!*);

2. Na Posljednjoj Večeri Isus kaaza: ... *Ova čaša novi je Saavez u mojoj krvi koja se za vas proljeva*⁴⁰ ...;

3. Predajuući (*njima na volju*) Isusa da se razapne na križu, Pilat prvo opru ruke pa reče: *Nevin sam od krvi ove! Vii se pazite!*;

4. Izabrani Naarod priznaje svoje sudioničtvo i prihvaća njezine posljedice: *Sav naarod na too odvraati: "Krv NJegova na'naas i na dietcu našu!"*.

I tako je Izabrani Naarod odbacujući Mesiju (ali ne i obratno: *Otče, oprosti im! Ne'znaju što čine!*), istodobno, i ne'shvaćajući podpuno što izjavljuje, prihvatio NJegovu prolivenu odkupiteljsku krv (i obistinio Ps 130/129, 8) te tiime ušao u Novi i Viečni Saavez s Bogom. Neposredni dokaz tomu jest razdrieće hraamske zavjese, tj. sada *otvorena pristupa* k Bogu za svakoga koji se želi s NJim pomiiriti i, sliedeći Krīsta, sebe spaasiti.

⁴⁰I stoga je nužno da se stalno obnavlja! (Ovo činite meni na spomen! Siin - utielovljena Rieč Otčeva - je podpuna i savršena Tora, a njuu se može svjedočiti i vršiti samo u *Sili Odosgor* - pod vodstvom Duha Sveetoga.)

⁴¹Što je i čemu dialog?

Dialog jest razgovor dviju ili više osoba ili skupina koje u istim nedoumicama traže zajednički prihvatljiva rješenja, odnosno, odgovore na ista pitanja. Bez zajedničke izkrene potrage za istinom i spremnosti da ju se bezuvjetno slegde (kamo god vodila!), dialog je tek oholo i bezkorisno nadmudrivanje. (Odmah napominjemo da znanstveni razgovor nije dialog. Naime, premda deklarativno traži istinu, znanost je, zapravo, potraga za činjenicama⁴², odnosno, njihovo otkrivanje.)

Nužno je poći od zajednički usvojenih pojmova i načela (privremeno “suspendirajući” neka od vlastitih) te time otvoriti i proširiti prostor za potragu. (Dialog u kojemu sudionici ostaju “unutar svojih dvorišta” ne može doneti ploda.) Za njezine izhode i zaključke se tada lako može preizpitati jesu li i koliko su kompatibilni sa svakim pojedinim sustavom, i o tomu se onda može razpravljati i unutar svakog sustava zasebno.

Pri svakog dijaloga treba nadvladati dvije ne’maale poteškoće: jezičnu (koja je objektivne naravi) i voljnu (koja je subjektivna - posve osobna ili pak skupna).

Što se jezika tiče, prvo, dialog između osoba ili skupina s različitim materinskim jezicima, treba se (načelno) voditi na “neutralnomu” jeziku. Drugo, nijedan ljudski jezik nije dostatno razvijen da problem o kojemu se razpravlja jednoznačno i točno pretoči u govor. Tim gore, poslije stanovita razvika, svaki jezik počinje degenerirati. Naime, koliko se, s jedne strane, obogaćuje leksik (“građevinski materijal”), s druge strane, gramatika i sintaksa (“građevinski projekt”) postaju sve siromašnijima i smjeraju k tzv. idiomatskom govoru što onemogućuje jednoznačnost, jer izričaji ovise (čak i) o (društvenomu) kontekstu⁴³. Stoga su, primjerice, starogrčki i latinski jezik kud i kamo bolji (prikladniji za sadašnje dialoge) od bilo kojega živućega jezika. (Leksik se razmjerno lako može nadopuniti!)

Još teže je nadvladati voljnu poteškoću. Ona, naime, pokazuje je li (slobodna) volja spremna podrediti se spoznatoj istini ili, obratno,

⁴¹st020222 (Svjetnica - Gospa Kandelora!)

⁴²Imenica *činjenica* ne izhodi od glagola *činiti* nego do povratnoga glagola *činiti se*! *Činjenica* ovisi o (promjenjivim!) okolnostima (uvjetima), pa je (i ona, načelno) promjenjiva, dok je *istina* stalna i nepromjenjiva (*vasda isto*).

⁴³Od Lucifera, Eeve i Adama, preko *Kuule Babilonske* pa kroz svu poviest, ponavlja se isto: Paad zbog oholosti. Doista, čim razvijena (dostatno izgrađena) **stvorena rieč** (vremenita promisao - uum, logos) umisli da bi mogla dostići **Rođenu Rieč** (Vječnu Promisao - Uum, Logos), slegde joj neumitna autodestrukcija (samorazgradnja iznutra).

odbacuje ili zanemaruje istinu čim ova protuslovi uvriježenim ili prihvaćenim stavovima. Posve je jasno da je dialog bezsmislen, ako svi što u njemu sudjeluju nji'su iz prvonavedenoga razreda.

U ovo, "naše", doba, najučestaliji su tzv. međureligijski i ekumenski dialozi. I dobro je da ih ima. Nu, pitanje je, koliko oni udovoljuju pri navedenim (početnim) dialožkim uvjetima! Stoga ne čudi too što se oni, skoro redovito, svedu na braanjenje vlastitih stavova i polazišta na kojima dotične religije ili denominaacije počivaju. Neema zaamietnih naznaaka o sumnji u celovitost ili potpunost vlastitoga sustava. O mogućoj pogriješnosti koje od "svojih istina" da i ne govorimo. A najčešći "argument" za pobijanje oponentovih stavova, čak i polazišta, jest neki daavno počinjen grieh stanovite "važne" osobe iz "protivničkoga taabora". Razmjerno riedki primjeri odbacivanja vlastitih (pogriješnih) stavova i prihvaćanja spoznate istine su, gotovo redovito, pojedinačni.

Zaaključno, izkren i dubok dialog, kako je oovdje zamišljen, nezabludivo vodi prema celovitoj Istini - Logosu i Rieči po Duhu utielovljenoj u božanskoj osobi - Isusu Kristu⁴⁴. Njegovo Mistično Tieelo jest Katolička Crkva, a Tieelo (u određeno doba) spoznaje onoliko koliko (u'too doba) može nositi, odnosno, što i koliko mu Glaava tada dopuusti spoznati. No, bez ikakve sumnje, ljudska spoznaja o celovitoj Istini se neprestance proširuje i obogaćuje. Ali, na'žalost, premnogo nas je zaglaavilo u drugonavedenom razredu⁴⁵

Stoga, dialog tako suprotstvaljenih skupina nee'će niti može voditi prema sbižavanju, a kamo li do jedinstva. Najviše što oon, takav, polučiti može jest bolje međusobno razumieevanje i, ponekad, veće uvažavanje. A to nji'je zanemarivo! Pa neka bude dialooga!

⁴⁴Trii Mudraca s Iztoka traazeći (i zajednički) te slieedeći Svetlo Istinsko dolaze do spoznaje tko je taaj novorođeni kralj (izkaazavši to poklonstvom i darovima)!

⁴⁵A kad Siin Čovječji ponovno dođe, hoće li naač vjere na zemlji?

⁴⁶Što je protestantizam?

Nekida sam na našoj dalekovidnici (u razgovoru sa strancima doseljenim u Hrvatsku?) čuo ovu izjavu mladoga Ukrajinca (po kontekstu - protestantskoga kršćanina): *Po doseljenu u Zagreb, tražio sam (protestantsku) crkvu koja meni odgovara.*

Njegova spontanost, prirodnost, neposrednost i iskrenost, dok je too izgovarao (kao da se sve too samo po sebi podrazumjeva), potresle su me poput groma i otvorile mi oči: *Pa da, jaa ih pokušavam sve vrieme shvatiti i razumjeti, i upravo too sam kod njih stalno gledao, ali i previđao, te učestalo slušao, ali i smatrao nevažnim!* Sada mi je kristalno jasno da je **klica** svekolike vjerske zaablude i, posliedčno, sva žalostna tragika naše protestantske braće sažeta u navedenoj izjavi mladoga ukrajinsko-hrvatskog protestanta.

Doista, Sola Scriptura, simbolička euharistija, nepoštivanje Blažene Djevice Marije, nieekanje Obćinstvo svih sveetih i Čistilišta ... tek su kraajnje, ali i neminovne, teološke posliedice u potrazi za crkvom (Isusovom?!) koja "odgovara" čovjeku. Zoorna potvrda tomu jesu deseetci tisuća postojećih raazličitih protestantskih crkava i denominaacija.

Jer, Gospodin je na Šimunu, Petru-Stieeni, odlučio izgraaditi svoju, jednu i jedinu, Crkvu. I nii'je učeniike piitao hoće li im i koliko ona odgovaarati, nego ju je, koji daan prie svojega užasaašća ustanovio povjerivši Petru: *Paasi ovce moje!* A učeniici-apostoli očitovali su ju sveetu, po silazku Duha Sveetoga nad njih, na Pedesetnicu. Nijedan čovjek, osim Isusa, nii'je vlaastan ustanoviti ("osnovati") ikakvu crkvu koja bi se smjela nazvati Božjom, posebice, Isusovom ili Kristovom. Nama je samo naloženo da, propoviedajuć Radosnu Vieest i krsteć ljuude u ime Očca i Siina i Duha Sveetoga, šiirimo Njegovu Crkvu po svemu sveetu, a tek nekima je, i too pod posebnim uvjetima, dopušteno ili povjereno da Njegovu Crkvu vode i njoome ravnaju. Isusova, Kristova, Crkva je sveeta - po NJemu, ali i griešna - po nama. Pa ako se u njooj i namnoži grieih, Crkvu se ne napuušta niti mieenja za što drugo (poput staana ili odieela) nego ju se iznutra čisti kajanjem, skrovitim postom i pokorom, te popravlja i usavršuje međusobnom ljuubavlju i usrdnom molitvom za sve naas - griešnike!

Čeesto se zadiivim mnogim prtestantskim kršćanima sbog njihove predanosti i gorljivosti u vršenju onoga što su od Isusova naauka prihvatili. Po tomu bi se većina katoličkih vjernika trebala na'njih ugledati! Ali ono što su, od Radosne Vieesti, naša protestanska braća prihvatila nii'je ni približno njeezina punina. Primjerice, zašto u protestantskoj

⁴⁶st250222

molitvenoj vjerničkoj praksi neema (obrednih) pobožnosti (u većini ni sveete mise!)? Zato što su pobožnosti, u svojoj biti, izpovijedanje osobne i zajedničke vjere u milostnu Božju pomoć i učinak Duha Svetoga po svetim sakramentima, a njih su naša protestantska braća većinom ili odbacila ili im pridijelila tek simboličko značenje.

Sažeto, protestantizam je od Isusova nauka prihvatio za istinu, tj. povjerovao (u) **samo** ono što čovjek može, barem djelimice, razumski i “logički” obrazložiti. Sve što je dublje ili nama neshvatljivo, primjerice Euharistiju, protestantizam je odbacio. Pa ipak, najvažnije, nije toliko pogubno to što mu podosta od Rieči nedostaje do punine i celovitosti, nego to što otvoreno **nijeće** važnost, čak i **istinitost**, onoga što je od Isusova nauka izostavio ili odbacio. Jer tiime, implicate, Gospodina našega proglašuje lažcem, te teško grieši protiv Duha Svetoga.

Najkraće, držim da je protestantizam “kršćanstvo svedeno na čovjekovu mjeru” , tj. “kršćanstvo suobličeno ovomu svijetu”, bez žrtve i s posvemašnjom relativizacijom grieha i čovjekove grišnosti⁴⁷. (Destrktivno i retrogradno, slijedeća razina bi bila: “Kršćanstvo je jedna od kulturnih tradicija!”).

A Gospodin opominje: *Ne suobličujte se ovomu svijetu!* ”, te učenicima pojašnjuje: *Vii ste u svijetu, ali nii’ste od (ovoga) svijeta*. I, napokon, *Što vama kažem, svima kažem: Bdiijte!*

⁴⁷A **prvo** što je, po svoemu uzkrsnuđu, Isus povjerio i predao učenicima, bilo je: ovlaštenje da (u snaži Duha Svetoga!) smju ljudima dopuštati ili zadržavati počinjene grieha (Iv 20, 19-23).

⁴⁸I više nego: pravedan, i muž, i otac

O svetomu Josipu je riječ. I o tomu da mu se i kako mu se, sbog naših slabosti i skrupula, umanjuju krieposti. Naziivamo ga, najčešće, Josipom *pravednim* i *zaaručnikom* (kadkad tek *druugom*) Djevičinim (Marijinim) te *skrbnikom* Sveete Obiitelji. Ovdje želim posvieestiti (kroz samo trii navedena naaziva) koliko je oon više od toga.

1. Josip jest pravedan, ali i *više nego pravedan*:

Što znači *pravednost*, odnosno, *biti pravedan* (u starozaavjetnomu smijslu)? Too znači izvršavati sve obveze i držati se svih propiisa proizišlih iz Saaveza (Jahvina s Izabranim Naarodom). Drugim riečima, živjeti u posvemašnju skladu s Božjim Zapovieedima i Zaakonom kao i svim ostalim (zapiisanim) uredbama praktične naaravi. A što je *veća pravednost* jasno nam kazuje Gospodin Isus (Mt 5 i 6; Lk 6, 20-37). Za pravednost su dostatni izvršenje i (propiisana) žrtva, a za veću pravednost nužno je (i) milosrđe. (*Milosrđe mi je milo, a ne žrtva.*) Da je Josip bio samo pravedan, bio bi prijavio trudnu zaaručnicu svoju, Mariju, starješinstvu te tije izložio njuu i diete Isusa, u njezinoj utrobi, životnoj pogibelji⁴⁹. Ali Josip jaako ljuubi svoju zaaručnicu Mariju pa ju, iako začeto diete nii'je njegovo, ne želi izložiti ni *sramoti*, a kamo li pogibelji. Oon snuje da ju *potajice napuusti* te da tako ona ne'doode pod udar zaakonskoga propisa o preljubu. I upravo sbog toga je sv. Josip više nego pravedan. A Boog ga tada nagrađuje i učvršćuje, po aandelu, objavom: *Josipe, sine Davidov, ne'boj se uzeti k sebi Mariju, ženu svoju, jer što je u njoj začeto doista je od Duha Sveetoga...*

2. Josip jest (bio) zaaručnik, ali (poslie) i muž Marijin:

I umro je kao muž Marijin! I too **muž** njezin **djevičanski**, jer Marija je bila i ostala *vasda djevica*. Nii'je prezahtjevno zaaručniku ili druugu održati djevičanski odnos s ljuubljenom djevojkom dok čeka ženitbu. Ali nastaviti tako i poslie ženitbe, mužu (a i ženi) itekako je teeško (Mt 19, 10-12). Jer, po (sveetoj) ženitbi, *dvoje njih će biti jedno tieelo* (Mk 10, 8). Marija je posebno odabrana i *gratia plena*, koja je svojim *Fiat mihi!* sav svooj život podrečila volji Oččevoj. A

⁴⁸St220322

⁴⁹U jednoj od molitava sv. Josipu spominje se da je oon “izbavio diete Isusa iz **najveće** životne pogibelji”. Superlativ podrazumieeva da su postojale najmanje trii takve pogibelji. Razmišljajući i razpitujući se, zaključio sam da je superlativ u toj molitvi tek “ukrasna figura” i da se misli na jednu (i za sastavljača) jedinu životnu pogibelj: onu od Heroda kad je naredio pokolj nevine betlehemske diečice. Ovdje posviešćujemo da, ipak, taa nii'je bila jedina ni prva.

mii posvieestimo sebi koliko je, u svojoj djevičanskoj ženitbenoj svezii s Marijom, i sv. Josip moora**o** biti *duhovno jaak*!

3. Josip jest skrbnik, ali i *otac u Sveetoj Obiitelji*:

Prvo, jasno je tko se i zašto naziiva skrbnikom, odnosno, što je njegova obveza. Po tomu, sv. Josip je bio skrbnik svoje obiitelji. Drugo, nee'ćemo šire obrazlaagati zašto oćinstvo u starozaavjetnomu poimanju, tj. u ondašnjemu židovskom druužtvu (pa ni u staaromu Riimu, a ni u današnjemu svieetu), nii'je nuždno (ili samo) biološki oodnos nego je, prvenstveno, zaakonska sveza. I saama Djevica Marija naziiva svooga muuža Josipa oćcem Isusovim (Lk 2, 48): *Siinko, ... otac tvooj i jaa žalostni smo te tražili*. Varaju se i plitko razmiišljaju oni što tvrde da dio Isusova odgovora (Lk 2, 49): *... da mi je biti u onomu što je oćca mojega?* protuslovi Josipovu oćinstvu. A tako ni Jahvino pradaavno obećanje Davidu: *Jaa ću njemu biti otac, i oon će meni biti siin*. Napokon, da sv. Josip, potomak u lozi Davidovoj, nii'je zaakoniti Isusov otac, Gospodin naš Isus Krist ne'bi bio niti bi se smio zvati *Siinom Davidovim*.

Tako je, dakle, Gospodin naš Isus Krist praavi Boog po Duhu Sveetomu, praavi čovjek (samo!) po Mariji Djevici, te Siin Davidov po Josipu pravednomu i Zaakonu Mojsijevu.

⁵⁰Jedincati pravosudni slučaj (sudski presedan) -
- raazlozi i posljedice

Zamislite ovakav događaj(!): U vrlo uređenu pravaonu sustavu (druužtvu), tužitelj privodi tuuženika na suuđenje iznoseć njegova kažnjiva djela. (Zanemaarimo zasad jesu li doista počinjena ili su, možda, izmišljena i podmetnuta ili, pak, i nii'su kažnjiva!) Nakon svjedočenja i kratke razprave, suudac uviđa da se raadi o "montiranoj obtužbi", ali, ipak (osobnoga probiitka radi), presuđuje u tužiteljovu korist. Izriiče (tielesnu) kaznu za tuuženika, sada osuđenika, s tiim da se poslie njezina izvršejenja osuđenika pusti na slobodu. Kazna se odmah izvršuje.

Ali kad već/kažnjenoga osuđenika dovedu k suudcu da ga (po presudi) i formalno oslobodi, isti tužitelj pred istoga suudca ponovno iznosi istu tužbu protiv iste osobe - dotičnoga osuđenika. I suudac nastavlja, tj. "ponavlja" suuđenje, kao da netom prije nii'je o istomu suudio. Štoviše, ponovno osuđuje već/izmrčvarena osuđenika (nanovo tuuženika) - sada na najtežu kaznu.

Ako vam se čini da je, u po zakonima uređenu druužtvu, takvo suuđenje nemoguće, tj. da je too tek izmišljena ili hipotetička "sudska priča", varate se. Jer upravo too i tako se je sbilo prije skoro dvaa tisućljeća u pravaonu uuzono uređenu Riimskomu Caarstvu. Dakako, raadi se o suuđenju našemu Gospodinu, Isusu Kristu, u graadu Jeruzalemu⁵¹. Prisjetimo se provjere radi(!):

- tužitelj: Kajfa (tadašnji veliki svećenik), odnosno, židovsko Vieće;
- tuuženik: Isus iz Nazareta;
- tužba: *Isus Nazarećanin je zločinac jer zavodi i buuni naarod, braani daavati caru poorez i praavi se židovskim kraaljom (i proglašuje se Siinom Božjim⁵²)*;
- zahtjev: *smrtna presuda*;
- suudac: Poncije Pilat, riimski upravitelj u Judeji.

Sve ostalo, predpostavljam, dobro vam je poznato⁵³. Pritom valja zamietiti da je židovsko Vieće osuudilo Isusa na smrt po (Mojsijevu)

⁵⁰Na Veliki Peetak, MMXXII.

⁵¹Too što Isus ni'ije riimski građanin nii'je relevantno, jer je Pilat riimski suudac i suudi po riimskomu pravau!

⁵²Što je nevažno za obtužnicu po riimskomu pravau!

⁵³Neki tvrde da je Pilat samo jedanput presuudio Isusu, tj. *predao Ga (njima na volju ili da se razapne)*, a da je bičevanje bilo (sastavni) prvi čin u izvršeenju tee (kao i svake takve) smrtne presude. Obćenito, moguće je da takva praksa i jest bila uobičajena, ali u Isusovu slučaju tako NII'JE bilo. Po Ivanovu izvješću (a oon je jediini evendelist-očeviiđac i svjedok sa suuđenja!), nedvojbeno jest da su

Zaakonu (jer se *proglasio Siinom Božjim*), ali Pilat ne'smje na tomu utemeljiti svoju presudu, tj. potvrditi takvu njihovu osudu, jer "inkriminirajući argument" nema uporište u rimskom pravau (zaakonu). Oon oba svoja pravoriecea (prvi je polučio bičevanje, a drugi i konačni - razapinjanje) utemeljuje na "zemaljskomu argumentu" (*jer se pravio kraljem židovskim*) iako je doznao (od saamoga Isusa) da NJegovo *kraaljevstvo nji'je od ovoga svijeta*. Ovakav zaaključak nedvojbeno potvrđuju okrutno i ponižavajuće "krunjenje" (od vojnika-izvršitelja, odmah nakon bičevanja) i Pilatov naadpis na Isusovu križu (*INRI*).

Pilat je, dakako, pokušao *služiti dvojici gospodara* (praavdi i svojemu položaju ovisnom o odnosu s tužiteljnom), a saam je sebi "sveezao ruuke" *ubrojivši* (i po njemu nevinoga) *Isusa među zlikovce*. Naime, kad je Baraba odabran te pušten, Pilat više ne'smje puustiti i Isusa, jer bi, u protivnom., **obojica bili oslobođeni**, a tñime bi prekršio pravilo. Stoga Pilat moora kazniti Isusa, ali, znajući da je nevin, presuđuje: *Kaznit ću ga, dakle, i puustiti*. (I dalje pokušava služiti *dvojici gospodara*! No poslie bičevanja i "krunjenja", *puustanje* bi ugrozilo njegovu karijeru, pa jedan *gospodar* odpada - i, zapravo, kreeće ponovno suđenje.)

No, mene muči pitanje kako shvatiti te bolje (barem sebi) razsvietliti ovaj sudski presedan? Ima li oon dublji (teološki) smisao? Moje plitko razmišljanje seeže tek do Pilatova "opravdanja": *Nevin sam od krvi ove. Vii se pazite!*, i zastrašujućega, ali i odkupljujuća i spasonosna, jednoglasna odgovora: *Krv NJegova na'naas i na dietcu našu!*

Naime, premda je i samo jedna kaap drogovoljno prolivene krvi Kristove predragociena i dostatna da odkuupi cieelo palo čovječanstvo, nužno je bilo da Izabrani Naarod, jer se držao postojećega Saaveza s Bogom, prihvati ovu, po Isusu donesenu, Božju nadopunu - Odkupljenje. (Isus je, pred nebeskim i zemaljskim svjedocima, "ovlašteni Otčev zaastupnik": *Ovo je Siin mooj, Izabranik. NJega slušajte!*)

Ovdje pritom (gle paradoksa!) Boog dopuušta da (čak za naše odkupljenje!) mii - "zemaljsko kraaljevstvo" - suudimo Kraaljevstvu Nebeskom i osuđujemo njegova Kralja! Kakav li nas Suud čeka, ako se, poslie svega, ne skrušimo i priznamo da smo preoholi i naasilni otimači, prisvajaači izkrivljivači Božjega praava - Zaakona!?

I još nešto je u ovom suđenju jedincato i u neskladu s praavom, pa too treba uočiti i iztaknuti. Isusu se suudi i osuđuje Ga se ne sbog nečega što je učinio ("A što je *zlo učinio?*"; "... *ne nalazim na njemu nikakve krivice.*"), nego sbog toga tko, saam po sebi, Oon

izrečene dvie presude, jer je (i) **poslie** bičevanja (i "krunjenja"), Pilat naastojao Isusa "osloboditi", tj. *puustiti* Ga.

JEST. Židovsko Vieće Ga osuđuje na smrt jer je (po njima, lažni) Mesija, a Pilat - na bičevanje i, poslie, na razapinjanje jer je (po njemu, samozvani) Kraalj židovski. Nii'je se, dakle, suudilo osobi sbog, možebitnih, počinjenih (protuzakornitih) djeela ili izrečenih kleveeta, nego sbog osobe saame - tko i kakva ona jest po svojoj naaravi.

A **smrtna presuda**, pa i saama **smrt**! Zašto? Prvo i najvažnije:: *Sbog toga me ljuubi Otac: što polažem život svooj da ga opet uzmem. Nitko mi ga (život) ne oduzima, nego jaa ga saam od sebe polažem* (za oovce svoje; Iv 10, 17-18) - too su rieči Gospodina našega, Dobroga Pastiira. Ipak, nemojmo smetnuti s uuma tko je konačnu presudu izrekao (zapravo, potvrdio i izvršio)! Ne pravovjerni Židovi (koji priznaju samo jednoga Boga na nebesima, ali i zahtievaju smrtnu kaznu, uz svoje "čiste ruuke": *Nama nii'je dopušteno nikoga pogubiti*⁵⁴.) nego poganski Riimljanin (predstavnik ovoga svieta!). A Siin Božji i Siin Čovječji se podvrgava smrtnoj presudi ne samo za naše odkupljenje, nego i **uzkrsnuća radi**. Da Krist nii'je umro i uzkrsnuo ne bi moglo biti podpunoga (cielovitoga) spaasenja, pa bi NJegovo Utielovljenje bio "Božji promašaj".

Oon je Pashom kroz vlastitu smrt te svojim uzkrsnućem svlaadao posljednjega i najljućeg neprijatelja - đavla - *Laažca i čovjekoubojicu od početka*, kojemu je jedini cilj da čovjek ne'bude ono za što je (i za koga) stvoren - *slava Božja*. Poslедиčno, da čovjek nikad ne uzmogne gledati Boga *liicem u liice*. Drugim riečima, da se nijedno tieelo čovječje ne suobliči tieelu Kristovu⁵⁵ (nerazpadljivu!), tj. da sav ljudski rood, počev od Adame i Eeve, bude podložan **viečnoj** tielesnoj smrti.

Ali, *uzkrsnu Isus, doista, da više nikada ne'umre!!!* A mii, sada i oovdje smrtnici, vjerujući i u naše uzkrsnuće na život viečni: *Tvoju smrt, Gospodine, navieštamo, Tvoje uzkrsnuće slavimo, Tvooj slaavni dolazak izčekujemo.*

⁵⁴Too je odgovor židovskoga Vieća na Pilatovu ponudu: *Uzмите ga vii i suudite mu po svoomu Zaakonu!* Dakle, Isusa je **na smrt** osuudilo židovsko Vieće (i nikoja Pilatova iina presuda nii'je im bila prihvatljiva!), a Pilat (ili Herod) im je bio neobhodan samo radi formalne potvrde i izvršenja - što ga, dakako, ne oslobađa od sudačke krivice. K tomu, Pilatovo dopuštenje podrazumieva i izvršenje. Zar nii'su (i bez pojedinačnoga upraviteljeva dopuštenja) Židovi saami osuđivali i kamenovali hulitelje i preljubnice?!

⁵⁵Taa jasno nam je kaazao: *Tko blaguje tieelo moje i pije krv moju, ima život vječni; i jaa ću ga uzkrisiti u posljednji daan.*

⁵⁶“Hrvatska Pravoslavna Crkva” (?)

Već neko vrijeme zamjećujem i pomalo pratim osvrte i naapise u kojima se neki pojedinci ili manje skupine zalaažu za prizna(va)nje “Hrvatska pravoslavne crkve” (“HPC”). U svezi s tim, odabir njihovih riječi ukazuje na svijestnost o ovisnosti, tj. da takvo što ne može biti samodostatno.

Ali, čini mi se, da promicatelji (moguće vjerničke zajednice, predpostavljam, koja bi se tako zvaala) ni su svijetni toga da (i kako i koliko) ta ovisnost seže preko ljudskoga obzorja. Dobio sam dojam da bi se njezina važnost, pa i zadaća, prvenstveno očitovala u djelatnosti koja bi bila protuteža podrivačkoj radbi Srbske Pravoslavne Crkve (SPC) u Hrvatskoj.

Činjenica jest da su pravoslavne crkve, obćenito, državno ustrojene, pa su tjeime dieelom i “državne političke organizacije”. Njihovi poglavari i starješine misle da je u tomu njihova dodatna snaga, ali se, dakako, varaju. Jer, baš naprotiv, umjesto sveukupnim zajedništvom Kristovih vjernika i cjelovitošću Njegove Crkve, oni plode dielitbom i raazdorom. (*Po plodovima njihovim ćete ih prepoznati.*) U Hrvatskoj, primjerice, SPC je (od kraja devetnaestoga do kraja dvaadesetoga stoljeća) većinu (nesrbskih!) pravoslavnih vjernika (Vlaaha, Morlaka ...) “pretvorila u Srbe”, što je, u sprezi s osvajačkim državnim planovima i poohodima, vodilo i dovelo do poznatih tragičnih političkih posljedica - ponajviše za njih saame. (Uzgredice, čini mi se da SPC ni je još došla k sebi jer, po svemu suudeći, nastavlja istom prietvornom političkom radotom. I ne samo u Hrvatskoj!)

U ovomu razmišljanju želim argumentirano obrazložiti i svakomu posvieestiti da je čitav taa naaum (“projekt za HPC-u”) pogriešan, pače štetan, za hrvatski naarod, njegovu slogu i njegovu vjeru u Trojedinoga Boga. Evo, reedom:

1. Crkva je (samo) jedna, sveeta, katolička i apostolska - ona koju je, po danomu obećanju (... i na tooj stieeni sagraadit ću Crkvu svoju ...), na Petru-Stieeni uzstanovio Isus Krist (*Paasi ovce moje!* ...) i koja se je svieetu obznaanila i očitovala na Pedesetnicu, te od tada, vođena Duhom Sveetim (ponekad ne posve poslušna!) neprestance naviešta Radostnu Vieest o Kraaljevstvu Božjemu;
2. Boolan raazkol od prie skoro tisuću godina još je uvijek krvava rana na njoj - Mističnomu Tieelu Kristovu;

⁵⁶st240422

3. Naša pravoslavna braća nipošto nī'su krivovjerci, već su se njihovi pastiri previše suobličili vlastodržcima u svojim državama i upregli znatan dio svojega poslaanja u njihovu prolaznu svjetovnu moć;
4. Nama je (bez obzira na riječi i djela s "druge strane") postojano moliti i raaditi na međusobnu zbližavanju, i za ponovno jedinstvo Crkve Kristove, a ne naivno i plitko činiti "tuk na utuk";
5. Hrvaati i svi naši državljani koji su pravoslavni vjernici neka, ljuubeći Boga i blišnjega, radoštno sudjeluju u *Iztočnoj Liturgiji*, bilo u pravoslavnim bilo u grkokatoličkim hramovima; ali neka se ne "naslađuju kalendarskom ili obrednom različitosti", nego, uočavajući istobitnost, mole za jedinstvo u različitosti⁵⁷;
6. Nitko nī'je vlaastan ustanoviti "Crkvu", koja bi bila Božja, osim Krista Spasitelja i, k tomu, NJemu, Bogu, za too ne treba ničije dopuštenje, a kamo li "prizna(va)nje" od ljudi;
7. Svaka nova "crkva", ustanovljena i priznata od čovjeka, samo dieeli i razpršuje narod Božji, pa je time protubožja (... *bit će jedno stado, jedan pastir.*);
8. Teško se grieeši kad se ostvarenje nečijega religijskoga političkog projekta prikazuje kao Bogu ugodno djelo ili, ne'daj Bože(!), čak podmeće kao NJegova sveeta volja;
9. Svaki pravoslavni vjernik bi morao uvidjeti, shvatiti i prihvatiti da - njegov pastir (biskup - episkop) pokušava *služiti dvojici gospodara*: Kraaljevstvu Božjemu i "kraaljevstvu ljudskomu" (državno-političkim interesima);
- Isus nī'je rekao (sviim) učenicima "**vama** će dati ključeve Kraaljevstva Nebeskoga ...", **nego** (samo) Šimunu Petru: **Tebi** će dati ključeve *Kraaljevstva Nebeskoga*...;
- te, napokon, i da je
- (samo) Šimunu Petru rekao; *Paasi govce moje!*
- Dakle, Gospodinova volja je da bude samo jedan **prvi pastir** (Namjestnik - NJemu **izravno** odgovoran!) među sviim pastirima NJegovim.

Napokon, valja voditi računa i o sljedećoj (praavnoj) činjenici: Hrvaati su, po svojem prvom priznatom vladaaru na ovim prostorima, daali zaavjet o vjernosti Crkvi Katoličkoj i rimskom biskupu, i još k tomu, po Hrvatskomu Državnom Saaboru (i neprekinutoj hrvatskoj držaavnosti) utekli su se Sv. Josipu kao svoomu nebeskom zagovorniku

⁵⁷Držim da hood do istinskoga jedinstva može i treba započeti po "prvomu obraćenju" - prihvaćanju zajedničkoga (točnoga) kalendara. Ne, too nī'je nevažna ,trivijalnost! Jer uztrajanje na ovoj različitosti pokazuje tvrdokornost i neposluh Duhu Svetomu. Spoznati da je nešto pogriješno i doznati što je točno, a ostati živjeti i djelovati u pogriješci, grieh je (i) protiv Duha Svetoga.

(nijedno od toga dvooga n_{ii}'je d_okinuto!). Posljedično, **svaki vjerski pastir** (pa i nekršćanski!), koji je **hrvatski državljanin u Hrvatskoj**, dužan je podrediti se **primaatu** rimskoga biskupa - paape - u vjerskoj i moralnoj prosudbi. U protivnom, krši zaavjet (obec~~a~~anje), čini grieh i jaavno sramotii hrvastki naarod u cielini kao i njegovu državu.

Držim da bi prihvaćanje hrvatskoga poviestnoga praavnog naaslieda moralo biti jedan od uvjeta za dobijvanje hrvatskoga državljaanstva.

⁵⁸“Paapa u miiru” (?)

(Otvoreno piismo uredništvu GK)

Oovdje nii’je toliko rieč o Paapi i *paapama*, koliko (implicitno) o nekim osobama i glasilima koji, umjesto da govore i pišu jasno i istinito, svojim “ljubaznim” izkazima (iz neukosti ili namjerno) sbunjuju slušatelje i čitatelje - vjernički puuk. Prvo, o Paapi i *paapama*. U Kristovoj Crkvi (*jednoj, sveetoj, katoličkoj i apostolskoj*) može, u istomu vremenu, postojati samo jedan Paapa - Kristov naamjestnik i Petrov naasljednik, koji je istodobno i pastir na riimskoj biskupskoj stolici. Žalostni, pa i tragični, slučajevi iz ne tako daavne prošlosti, kad su (sbog unutrašnje nesloge i suoličavanja ovomu svieetu) “postojali dvojica paapa” ili “paapa i protupaapa”, samo potvrđuju paapinsku jedincatost i Paapinu jediinost.

Hvaala Duhu Sveetomu da su taa vremena teežkih zastranjenja za’nama! Ali, jesu li zauviek za’nama? Na moju veliku žalost, izgleeda da nii’su. Jer, odkad je izabran sadašnji Paapa, neki iz Crkve i neki “pri Crkvi”, unatoč upozorenjima da grieše, uporno i opetovano (dakle, namjerno!) govore i pišu o *P(p)aapi* i o *P(p)aapi u miiru*. Neki, čak, i o *Paapi Emeritusu*. (Da mi je znati koje mu je crkveno tieelo, i kada, dodieelilo tuu “počasnu titulu”!) Tiime, implicate, prihvaćaju i tvrde da u ovo vrieeme postoje dvojica *P(p)aapa*. I, očitu protuslovlju unatoč, ne izpravljaju svoje mišljenje pa onda ni govorenje niti piisanje. A too je, znaamo i mi i oni, grieš protiv Duha Sveetoga.

No, čuujmo čime oni pokušavaju podkrieepiti svoju tvrdnju! Činjenicom da, u istoj biskupiji i u isto vrieeme, smju postojati dvojica pa i više biskuupa, podrobnije: *biskup*, *pomoć(i) biskup(i)* i *biskup(i) u miiru*. Sada, dakako, postoje riimski biskup i riimski biskup u miiru (moguće, i koji pomoćni biskup - ne znam!). A budući da je riimski biskup ujedno i Paapa, i obratno, too (po njihovoj logici) povlaači da je riimski biskup u miiru (koji je, k tomu, bio i Paapa) ujedno i *P(p)aapa u miiru*.

Na prvi pogled logički konsistentno, ali ipak pogriešno. Zanemaarimo za trenutak da takva logika dopušta i *pomoćhoga P(p)aapu* ili *P(p)aapu koadjutora* i usredotočimo se na biit. Naime, premda biskup umirovljeenjem ostaje biskupom, oon više ne sjedi na biskupskoj stolici svoje biskupije, dakle, ne upravlja, tj. ne ravna svojom biskupijskom zajednicom. Jer i na “biskupovu stoolcu” smje i može sjediti samo jedan biskup. A Paapa je samo onaj, jedan jedini, koji sjedi na riimskoj biskupskoj stolici. Odreknuućem od tee stolice, ostaje se (živućm) biskupom, ali

⁵⁸st020522 (P:S. je dopisan poslie!)

se prestaje biti (živućim) Paapom. I stoga, postoji riimski biskup u miiru, ali ne postoji niti može postojati *P(p)aapa u miiru*. Onaj na koga bi se too imalo odnositi jest **predhodni (biivši)** Paapa. Oon je **bio Paapa**, ali too **više nii’je** ma kakav god mu atribut pritom pridieelili.

Zašto i kako se podmeće ova (naizgled nevina) laaž pod istinu, te tko ju fabričira i tko ju širi? Obmanjivačeva namjera je, kao i uvijek do sada da, relativizirajuć Paapinu ulogu, sbuuni i zavede vjernički puuk, a da oon too i ne zamieeti. Sladkoriečivo laskajuć, tobože iz poštovaanja, nii’je teežko obmaanuti prostodušnu osobu. Ali nee’čete moć odkriti (i neka ostane tako!) gdje je obmana smišljena (sigurno je samo too da je “bliizu vrha”) ni tko ju je prvi jaavno izrekao. A kad ju nepromišljeno preuzmu jaavna glasila, obmana postaje “občom činjenicom”.

Pa tako, “nevino lažuć “iz ljubaznosti i poštovaanja” (da je predhodni Paapa sada *Paapa u miiru*), oni štiju (biili toga svjestni ili ne!) samo *otca svake laži i čovjekubojicu od početka*.

A za vaas u GK se molim i poručujem vam da, napokon, *doodete k sebi!* Bio sam vas upozorio, čim je ovo biilo započelo, da u svezi s ovim “tituliranjem” grieešite. No nii’ste poslušali. A vii ste za svoju napiisanu rieč odgovorni, i dobro znaate da najprije *u maalomu mooramo biti vjerni*. A ovo, kaažem vam (što god tko o tomu mislio, rekao ili napisao) i nii’je baš *maala stvaar*. Jer Gospodin naš nii’je rekao svojim učenicima “Vama ću dati ključeve Kraaljevstva Nebeskoga ...” ni “Paasite ovce moje!”, nego **samo Šimunu Petru**: *Tebi ću dati ključeve Kraaljevstva Nebeskoga ... i Paasi ovce moje!* Ne shvaćate li da se, i prieko vaše naiivnosti, ovom “sitnicom o dvojici P(p)aapa” relativizira i podriiva auktoritet Kristova naamjestnika!? Zar ne’vidite što se sbiiva u NJemačkoj? Mislite li da se oni sjećaju kada je i s kojom kvaarnom “sitnicom” sve započelo?!

Vii i vaše glasilo triebali biste biti *sool* o kojoj govori naš Gospodin. I biili ste too prijašnjih, posebice prvih, desetljeća. No, suobličaavanje ovomu sveetu. podilaženje i (prietvorna?) snošljivost s mnogočim postupno su učinili svoje. Sool je obljutavila! *A kad sool obljutavi, čime će se ona osoliti? Nii’je ni za što, nego da se baaci van i da ljudi po njooj gaze.*

I na kraju, držim da bi mi, u svezi s ovim, riimski biskup u miiru (ljuubljeni i velepoštovani uuzoriti kardinal J. Ratzinger) dao za praavo. A ako ne bi, tj. ako bi pak, sviestan svega, potvrdio da oon jest *Paapa u miiru*, jaavno bih se odrekao ovoga mišljenje i molio Boga i sve vjernike

da mi ovaj grieh oprostite te prigrljio javnu pokoru - kakvu god mi Crkveno Učiteljstvo i/ili izpovjednik odredili.

P.S. "Umro je paapa (u miiru, emeritus) Benedikt XVI." jaaviše ovih daanaa slatkoriečivi ulizice (koji, uzgređice zamjećujem, ništa od njega nji'su naučili). A narod je daavno odkrio da su u laži kratke noge: Jer, **nji'je umro paapa** (kakav god atribut mu prilieepili!) nego kardinal J. Ratzinger, riimski biskup u miiru - Boog ga pomiluj! - koji je prie **bio paapa** imenom Benedikt XVI.

⁵⁹**Diivljenje i ljuubav**
(Je li se Izdajnik mogao spaasiti?)

Sveeti Matej, apostol, zapisuje Isusovu opomenu: "... *svaki će se grieh i bogohulnost oprostiti ljuudima, ali rekne li tko bogohulstvo protiv Duha Sveetoga, neće se oprostiti. I rekne li tko **rieč protiv Siina Čovječjega, oprotit će mu se, ali ako rekne protiv Duha Sveetoga, neće*** ..." "

Sveeti Ivan, apostol, izvješćuje: *Pošto Juda iziđe, reče Isus: "... Zapovied vam novu daajem: ljuubite jedni druge kao što sam jaa ljuubio vaas ... Po ovomu će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljuubavi jedni za druge.*"

Sveeti Maarko, evanđelist, prenosi Isusove riječi: "... *Siin Čovječji, istina, odlazi kako je o njemu piisano, ali jao čovjeku onomu koji ga predaje. Tomu bi čovjeku bolje bilo da se ni rodio nii'je.*"

A jaa još od dietinjstva razmišljam i piitam se: **Je li se Juda, izdajnik, ipak mogao spaasiti?** I sada, bez zaadržke, odgovaram: **Da, mogao se je spaasiti** (biti spaašen!) I pritom, tek je priivid da protuslovim riječima našega Gospodina. Nego, naprotiv, samo potvrđujem smiisao NJegova (cielovita) naauka.

Ne usuđujući se ući u dublje teološko razmatranje (za too i nii'sam sposoban!), pokušat ću utemeljiti piitanje i obrazložiti odgovor na priimjeru: uzporedbom skruušenoga (na križu) raazbojnika i saamoga Jude. Obojica nose teežak grieh:

Skruešeni raazbojnik - razbojstvo(a) (moguće i ubojstvo);

Juda - izdaju svojega učitelja (Siina Čovječjega).

Često ćete čuti da je (po ljudskim mjerilima) raazbojnikov grieh i teži od grieha Judina! No, too ovdje nii'je vaažno. Vaažno je ono što obojica tada čine, tj. kako se grišnik postavlja prema Bogu.

1. Spoznaja o Božjoj dobroti i čovjekovoj (vlastitoj) zloći (griešnosti).

Skruešeni raazbojnik: "... *Mii (smo osuđeni) po pravi ... , a oon - oon ništa opako ne učini.*"

Juda: "*Sagrieših predavši krv nedužnu!*"

2. Prihvatanje kaznenih posljedica (pokora) i pokajanje

Skruešeni raazbojnik: "... *primamo što smo djelima zaslužili ...*"

Juda: *Kada Juda ... vidje da je Isus osuđen, pokaja se i vraati triideset sbrnjaaka ... Odgovoriše (mu): "... Too je tvoja stvaar!"*

3. Zaufana molba za Božje oprostjenje vs. beznađe

⁵⁹st060622

Skrušeni raazbojnik: “Isuse, sjeti me se kada dodeš u kraaljevstvo svoje!”;

Juda: I baacivši srbrnjake u Hraam, ode te se objesi.

Zamieetimo da se ono pod 1. i 2. temelji na uumu, dok ono pod 3. izvire iz duše i srdca. Da je Juda na kraju postupio kao skrušeni raazbojnik, tj. izkreno zamolio: “Učitelju, Isuse, smiluj mi se! Oprosti mi!”, zar bi se Gospodin na too oglušio?! Ali ni’je, i too zato što je mislio da je njegova izdaja - grieh već od milosrda Božjega. A zašto je tako mislio? Zato što je svooj uum stavio izpred srdca. Njegovo **diivljenje** prema Učitelju zbog siilnih rieči i djeela (moguće i želja da se njima manipuliira?), **nii’je preraslo u ljuubav** prema Iusu. I zato ni’je imao (duhovne) snaage moliti za oprošteenje. A bez toga čovjek svaki pada u beznađe koje dovodi do očaja i propasti.

Na kraju, preostalo nam je izpravno protumačiti i razumjeti ono Iusovo: *bolje bi bilo da se ni rodio ni’je*. Pogriešno je držati da se raadi o (unapried) konačnoj **osudi zbog budućega** “neoprostiva” izdajničkoga **čiina** (koji se tek ima dogoditi!). Ne! Nego, **Boog** (u svojem u sveviđenju i sveznaanju) **oduviek znaa** što će, u svakomu trenutku, svaki čovjek po svojoj slobodnoj volji odlučiti i učiniti. Isus, dakle, znaa da Juda, zbog tvrdokornosti svooga srdca (posliedici uumne oholosti!), nee’će moliti za oprošteenje, pa time presuđuje saam sebi.

A nama je shvatiti: Dok god naše poštovanje i diivljenje Iusu, ma kako izkreno i koliko duboko i veliko bilo, ne preraaste u žaarku ljuubav za NJega (pa onda i bližnjega), daleko smo od Kraaljevstva Božjega. (“Ne budete li kao diećca . . . ”; “Stoga, kaažem ti, oprošteni su joj griesi mnogi jer ljuubljaše mnogo.”; “Šimune, sine Ivanov, ljuubiš li me?”)

⁶⁰Čistilište

Mnogi kršćani (čak i neki katolici) dvoje o mogućnosti “posmrtnoga podmićenja” bilo kojega duuga. Oni, naime, suumnjaju (ili, uobće, ne vjeruju) da je “posmrtno čišćenje od grieha” moguće. Podrobnije, po njihovu mišljenju, u Sveetomu Piismu neema dostatno jasnoga teološkog uporišta koje bi ukazivalo da Čistilište (kao staaanje ili što drugo za duuše nekih premiiunulih ljuudi) postoji, kao ni argumenata za mogućnost da živući ljuudi “poboljšaju položaj/staaanje ili budučnost” onih već premiiunulih. Ovim osvrtom (razmišljanjem) želim im dokaazati da, što se ove dvojbe tiče, ili previiđaju ili površno čitaju dotične dielove Sveetoga Piisma - kako Staaroga tako i Novoga Zaavjeta. (Pritom se ne želim pozivati na argumente iz Katekizma Katoličke Crkve, jer ga većina od onako mislećih ljuudi ne drži teološki relevantnim, odnosno, mjerodavnim!)

Prvo, u Staaromu Zaavjetu, u Drugoj knjizi o Makabejcima (12.; *Žrtva za mrtve*; 38-45) stoji i ovo: ... *Tuu su pod odjećom svakoga mrtvaca našli predmete posvećene jamnijskim idoolima, što Zaakon Židovima zabranjuje. ... Zato se pomoliše da bi se počinjeni grieh sasvim oprostio. ... Nato je (Juuda Makabej) sabrao oko dvie tisuće srebrnih draahma i poslao ih u Jeruzalem da se prinese žrtva okajnica za grieh. ... Jer da nii'je vjerovao da će pali vojnici uzkrsnuti, bilo bi suvišno i luudo moliti za mrtve. ... Zato je za pokojnike prinio žrtvu naknadnicu, da im se oprostie griesi.*

Dakle: smrt (u griehu), molitva (živućih) za oprost umrlima, žrtve za pokojnike - okajnica i naknadnica, i (raazlog) vjera u uzkrsnuću (tielešno, na život viečni). Jer Suud (konačni i sveobći) sliedi po uzkrsnuću. A i u Knjizi o Jobu piše da su njegovi (pobijeni) sinovi bili očišćeni žrtvom svooga oćca. *Sapienti sat!*

Za raazliku od predhodnoga, u Novomu Zaavjetu ukazujem samo na one dielove što, pri “prvomu čitanju”, navode na brzoplet zaaključak o nemogućnosti “posmrtnoga čišćenja” (Mt 11, 20-24; 12, 31-32; 24, 48-51. Mk 3, 28-30. Lk 10, 13-15; 12, 10, 45-46; 58-59, 16, 22-31). I baš spomoću njih želim razumski podkrieepiti vjeru što ju oovdje svjedočim, tj. da Čistilište postoji. Da bih u tomu uzpio, te dielove moramo svi dublje shvatiti, tj. smisaono produubiti, a za too je nuždno obuhvatiti i razmotriti njihov širi kontekst, tj. otkriti glavni raazlog za pojedinu Gospodinovu pouku ili prispodobu. Tek tada se uviida da su “argumenti protiv Čistilišta”, zapravo, činjeenice o osobnoj nevjeri u Božje milosrđe i neobraćenje (ni u poslednjemu času - *Bogataš i Lazar*, Judino samoubojstvo), i da *nee'će se oprostiti* (huula

⁶⁰st080822

protiv Duha Sveetoga) ne povlaači *zauviek će se odbaaciti* (sbog sada počinjena grieha). U protivnom, tj. pretpostavimo li da *nee”će se oprostiti* povlaači (već sada⁶¹) konačnu osudu, upadamo u protuslovlje sa značenjem i smislom *neizmjernoga milosrđa Božjega*. Jasnije, postojao bi grieh (ma kako i koliko se griehnik sbog njega kajao) prevelik i za Božjega milosrđe, a too bi povlačilo da je Đavao jači od Svesilnoga i Svemogućega - Boga, koji je *saama nježnost i milosrđe*. I opet, dakle, *Sapienti sat!*

Za “nevjernike”, nastavimo! No, prije završnoga razmaatranja, posvieestimo si da *oprostiti*, u osnovi, znači *osloboditi* (prost = slobodan; neka nova značenja ovdje nemaju mjesta!). Budući da sloboda obuhvaća mnoge “parametre” ljudskoga djelovanja i življenja, *nee”će se oprostiti* podrazumjeva da se čovjek-griehnik *nee”će* posve osloboditi. Pokušajmo sada, po uvida u širi kontekst, iz Gospodinovih riječi *nee”će (mu) se oprostiti (ni na ovomu svieetu ni u budućemu)* izvući zaaključke o (ne)mogućnosti posmrtnoga čišćenja/oprosta od (nekih) grieha.

1. Implicite slijedi da se (neki) griehi čovjekovi mogu oprostiti i poslie njegove smrti (... *ni u budućemu* - svieetu!);

2. Sve ovisi o čovjekvu/-oj izboru/odluci (pa makar i u posljednjemu času): Ili *nee”će* povjerovati u Božje milosrđe ili *će* zmoći snaage za (barem) *Bože, milostiv budi meni griehniku!* U prvomu slučaju grieh ostaje - sa svim njegovim posliedicama za griehnika; u drugomu slučaju, vjerujem, Boog “zaboravlja” uvriedu, ali ne *odpušta* (sav) *duug*⁶², tj. ne oslobađa, nužno, i od svih posliedica što ih grieh vuče za sobom. Za neke grieha, dakle, moora se “podmiriti račun” (*izplaatiti duug do posljednjega novčica*; Mt 5, 21-26), a u tee zasigurno spada *bogohuulstvo protiv Duha Sveetoga*.

3. Kako da uzniik saam (iz tamnice) izplati svooj duug, tj. kako da se pokojnik pokaje i moli za svoje oslobođenje?! Vrlo teško, bolje reći nikako. Jer, u grobu je mrtvo tieelo njegovo. Stoga njegov duug moora izplaatiti (živa mu) duuša - pokornička muka/kazna se moora podnieti.

4. Utješno je i ohrabrujuće da se, vjerujući u uzkrsnuće (kao u daavnoj prošlosti Juda Makabej i Job), ufamo da naše molitve i žrtve pomaažu duušama u Čistilištu.

I na kraju, vjerujem da je za umrlu nekrštenu diećicu, posebice onu umrlu ili ubijenu prije poroda, prolivena krv Jaganjca Božjega i više nego dostatna da opere njihov nasliedeni iztočni grieh.

⁶¹Boga (bezvriemenskoga i sveznajućega!) vrieeme ni u čemu ne sputaava, dok je za čovjeka ono od presudne važnosti.

⁶²*Qīche naś* (druga rečenica/molba u drugomu dieelu!).

⁶³Kukavičja jaaja

(*Čuvaj se Danaajaca i kad darove donose!*)

Občezivotno izkušstvo: **Tko pri sporenju (u razpravi ili dialogu) prihvati jezik (naazivlje, “terminologiju”) svojega protivnika (oponenta), unapried je izgubio spor.**

Vrlo je naivno, čak i priguplo, a koji put i pogibeljno, razpravljaati s kiim o bilo čemu, a da se prie toga nii’su zajednički odreedila znaaćenja i smiisao sviih poojmova-rieeči ključnih za razpravu. A u današnjemu “komunikaacijski premreženu” i bezglavo juurečemu svieetu upravo se too neprestance sbiiva. Nikad dosad *Laažac i Čovjekoubojica od početka* i njegovi sluuge nii’su imali toliko široko i plodno polje za svoju mraačnu rabotu. A ona počinje u jeziku, podmetanjem *kukavičjih jaaja* - pojedinačnih izraza, “terminoloških paketića” pa i složenijih “zamotuuljaka”, što ciljano zavode i obmanjuju običnoga čovjeka. I dok oon misli (čini mu se) da ih posve razumjie, njihov praavi smiisao namjerno mu je skriven: oni ga navlaače “na tanak leed” i propadanje u “studenu vodu” prekasnoga osvieštenja (ako, uobče, i shvati da je i kako je prevaren!).

Neema potrebe o ovomu šire razglaabati ili “lamentirati”. Dostatno je dati nekoliko valjanih priimjera, što suvremenijih, pa i “trivijalnijih” - too bolje. Ostavimo, dakle, one “grandiozne” poput *humanizma, renesanse, prosvjetiteljstva, socijalizma, demokracije, društvenoga naapredka, ljudskih praava* (posebice, *ženskih i dječjih praava*) ... i osvrnimo se na nekoliko njih mnogo prizemnijih i nama blizkih.

Počnimo s poojmom *Balkan*! Uvela ga je stanovita “obskurna” skupina na sastanku u Solunu, u osvit dvadesetoga stoljeća. Postojeći naaziv *Balkan* (planina u Bugarskoj) podmetnut je kao **zemljopisni** naaziv za prostrano područje u juužnoj i jugoistočnoj Europi s namjerom da postane i **političkim** poojmom. Sliedom toga, izmišljeni su, i uvedeni u službenu terminologiju, i poojmovi *Balkanski Poluotok, Balkanske zemlje (države), Istočni Balkan, Zapadni Balkan* ... A najvažnije (i najgore) od svega jest too da je diiljem svieeta, u svieest običnoga čovjeka, rieč *Balkan* utisnuta kao vrlo negativan (nazadan) **kulturološki**, čak i **civilizaacijski** biljeg.

Dalje, priidjev *talijanski* (-a, -o), koji se nepromišljeno pridieljuje svemu (znanstvenom, umjetničkom, tehničkom, gospodarstvenom,

⁶³Na daan Sv. Mihovila, arkaandela, i u žežiin Sv. Jeronima, Dalmatiinca, A.D. 2022.

političkom ...) što se zemljopisno odnosi na Apeninski Poluotok (pa i na neka hrvatska područja!) od propasti Rimskoga Carstva do danas. A nepobitna činjenica jest da se taaj priidjev smje povezati samo s onim što na tomu području nji'je starije od 1861 godine.

Spomeenut *ču* i za'naas vaažan pojam *Iztočna Jadranska Obala*, što ga tako rado raabe naši "priimorski" arheolozi i poviestničari. Ako je, naime, hrvatski priimorski kraaj iztočni ruub Jadranskoga Moora, gdje je i kako je postavljen referentni koordinatni sustav, tj. gdje mu je izhodište i tko nam ga uporno nameće? Venetska država je daavno propala, ali se, izgleeda, proždrljiva glaad nji'je utaažila. I k tomu, izvorno **zemljopisno** značenje ovoga priidjeva (*iztočna*⁶⁴) se gubi te popriima **kulturno-političku** konotaaciju.

Nekoliko miisli i o poojmu *antifašizam*. Od triju (uz *komunizam* i *nacizam*) najrazornijih pošasti tieekom dvadesetoga stoljeća, *antifašizam* je najkraće haarao i polučio (količinski, brojčano) najmanje ljudskih žrtava i tvaarnoga razaranja. Po svojoj ideologiji, fašizam je reducirani i "ublaaženi" nacizam, prilagođen posebnomu mentalitetu. (Najstariji, najdugotrajniji i najgori od njih jest, bez dvojbe, komunizam.) Budući da je fašizam slomljen sredinom 1943. godine, protiv koga i čega, i za što, su se (naši) *antifašisti* borili i ratovali dvie sljedeće godine!? Ali, "začudo", neema *antinacizma* ni *antikomunizma*! Jer, *po plodovima suudeća*, sve tee trii pošasti su, u "praavo vrieme", začete i izglele se u istomu *gnieezdu gujinjemu*, da bi se raazličitim ("da se Vlasi ne dosjete"! načinima i sredstvima, bez obzira (i) na (svoje, neminovno!) mnogobojne žrtve, ostvaario daavno postavljeni cilj. Netko vrlo moćan ne dopuušta da se ova tabuu-teema otvori i razsvietli. A ostali, što su "kolateralno" u ovo upleteni, prisiljeni su šuutjeti i iz svojih raazloga. No, ništa nji'je tako duboko skriveno da se, ni prije smaka, ne'bi moglo otkriti.

O "trivijalnim" muučima, priimjerice, *ukoliko* - *utoliko* (umjesto *ako* - *onda*), pa *korištenju* - *koristniku* (čega, a raadi se samo o *uporabi* ili *primieni* - neriedko štetnoj!), te *invalidna osoba*) umjesto *bogaal*⁶⁵, i sl. (*resetirati se*⁶⁶ umjesto *doći k sebi* ili *obraatiti se*, pa *osobni* i ***neposredni*** odnos s *Bogom* što naginje k *pojedinačnomu* pa *onda* i k "privatnomu" odnosu, te navodi na suumnju o Crkvi Katoličkoj kao cielovitomu Mističnom Tieelu Kristovu, a i u obćinstvo svih svetih te

⁶⁴Vaažno im je obezvrjeediti ono da su *Mudraci došli od Iztoka!*

⁶⁵Koja rieč je u njezinu korienu?!

⁶⁶Nedavno izgovoreno na *Laudato TV* (sugovornik nji'je reagirao - piitao za pojašnjenje!)

potriebru za svećenstvom⁶⁷ ...) i njihovu pogubnu utjecaju na vrijednostni sustav, duhovno stajanje te na razmišljanje i zaključivanje već sam piisao, pa nee'ću ponaavljati. Ukaazat ću samo na'too kamo nas vodi "banalna" zamjena *s(a)* - *protiv* na sportskim igralištima. Ako se, naime, umjesto (jediino izpravnoga!) *igrati (takmiti, natjecati) (se) s nekim*, preuzme kukavičje jaaaje ... ***protiv nekoga***, zar se treba čuditi tomu što se *igralište* pretvori u *borilište*, što se *igra(nje)* izrodi u *dvooboj*, i *natjecanje* - u višekratnu *bitku*, a *gledanje i bodrenje* - u, umjesto uživanja, *vriedanje*, *urlanje i tučnjavu*. Mnogi ne'shvađaju da u (neborilačkom) športu nee'ma mjesta glagolima *dobiti - izgubiti*, kao ni imenicama *pobjeda - poraz*, jer se radi o *vještini i nadigravanju*, a ne o *nadlagaavanju i podčinjavanju*.

Ipak, među takvima, priividno bezzazlenim (primjerice, *paapa u miiru* - o čemu sam već piisao!), postoji kukavičje jaaaje, zapravo, već skoro kod svih (čak i u Crkvi!) udomljena kukavica, s raazornim posliedicama za temeljnu društvenu zajednicu - obitelj. Taa rieč jest *braak*, i o'njoop opet pišem. Uz njuu, kao nuždna "privaga", dolaze *braačni drugovi (partneri)*, *braačni ugovor*, *suprig*, *supruga*, *braačna zajednica* ... A svaki ugovor se, naačelno, smje dogovorno mieenjati: proširivati, kraatiti, dopunjaavati, pa i razvrgnuti ili poništiti. I smju ga sklopiti bilo koje dvie ili više punoljetnih osooba. Stoga pri obrani naših obitelji mooramo pooći od (sakramenta!) *sveete ženitbe* te *muuža i žene* - nerazdruživo povezanih u *jedno tieelo*. I ne odstupaati od toga ni malo - ma čega radi! A (valjano podieljen i primljen!) sveeti sakrameent - darovana djelotvorna milost Božja - je neponištiv, pa ni'je niiti može biti *ugovor*. Katoličkoj Crkvi je, pored toga, podmetnuto (kao poboožnost!) još jedno, svježe i vrlo opasno, kukavičje jaaaje - ***Štovanje Božanskoga (Božjega) Milosrđa***. Naime (o ovomu sam se već bio jaavno oglaasio), budući da je *štovanje* primjereno samo osobama, netko iznimno lukav (ili teološki nedopustivo slabo poučen!?) svieštno i poomno (nesvieštno) ***podmeće*** najdražu nam Božju ***osobinu***⁶⁸ ***pod osobu***. Zar too ni'ije pripremanje (makar biilo i nesvieštno) "sklizkoga tereena" za herezu o "četvrtoj" božanskoj osobi?

Budući da sam u uvodu spomeenuo i (složenije) "zamotuuljke", reed je navezti barem jednoga. Neka too bude (nekadašnji?) tzv. *Hrvatsko-srbski jezik* (s pratećim pravopisom - vukopisom). Too za'naas najveće kukavičko jaaaje - bastardna ijekavska "jugoslaveenština" - svieštno, lukavo i, načasve, podlo nam je podmetnuto koncem devetnaestoga

⁶⁷ Držim da bi se taaj izričaj moorao zamieeniti riečima *biti* (duušom i svieeću) u *osami* ili *nasamo* s Isusom (s Bogom).

⁶⁸ Oon je *sgana nježnost i milosrđe*.

stoljeća, pa onda (i silom) nametnuto, s očitom i dobro poznatom svrhom. Projekt (Jugoslavija) je bio proveden (uz stotine tisuća nevunih žrtava i nemalu civilizaacijsku degradaciju), ali je, srećom, i propao. No, Strossmayerova JAZU-kvočka je buudno čuvala oplodeno kukavičje jaaaje, i ono je preživjelo. I izlegla se kukavica, nazvana - gle čuda! - *Standardnim Hrvatskim Jezikom*. A paradoks nad paradoksima jest njezina (kukavičina) obrana *Deklaracijom A.D. 1967*. Malo je onih koji su shvatili da su “branitelji” baš tiime iz gnjezda izbacili vlastitoga ptića, a udomili kukavicu. Posliedčno, dakako, ne’vide da (i kako), i daandanas, Jugokukavicu kljuca i ubija Hrvatskoga Ptića.

Netko će se, pretpostavljam, zapitati zašto još nji’sam naveo najučestalije (u političkim razpravama) politikantsko kukavičje trojaaje: *lijeva - centar - desna*. Zato što je ma i jedna jedina riječ o tomu posve praznomu i izpraznomu muučku - grieh protiv zdrave pameti. Jednaku “ozbiljnu” pažnju zavrieduje i muučak *građani* (-n) u gnjezdu za *puuk, naarood, stanovništvo* ili *državljan*e (*stanovnika* ili *državljanina*) I kako da too višenamjensko i pokvareno kukavičje jaaaje probave (praavi) građani, pa seljani te zaselčani, vaarošani ... (Jaa, hrvatski seljanin, povraatim ga čim mi dođe do uusta - oprostite, ušiju!)

Na kraju, u ovomu kontekstu je nužno napomenuti da postoje i pojmovi-riječ i značenja kojih nam nji’je moguće posve odrediti, a raabimo ih i u najobičnijemu svakodnevnu govoru. Too su više “spoticajni kamenčić”, nego li (apriori) “kukavičja jaja”, jer im se pridjeljuju stanovite osobine ili svojstva po kojima ih možemo tek razlučiti od ostalih pojmova. Takvi su: *Boog, život, čovjek, jezik* ... Ako, primjerice, s nekim(a) razpravljamo o *čovjeku* (obćenito!), a da prije nji’smo zajednički odredili po čemu ga razlučujemo od svega ostaloga, *čovjek* bi lako mogao postati kukavičjim jaaajem za (barem) jednoga od sugovornika. Mnogi, naime, razmišljaju o *čovjeku* kao najvišemu (do sada!) prirodnom (slučajnom) evolucijskom posljeedku, drugi - kao o posliednjemu Božjem stvorenju (kroz evoluciju ili mimo nje), treći pak - kao o potomku izvanzemaljskih posjetitelja ... Odmah je jasno da ima premalo osobina po kojima bi *čovjek* bio isti pojam za sve njih, a u takvu slučaju je svaka dublja razprava bezsmislena. Tada je moguće razpraaavljati (i too tek površno!) samo o konkretnom (-im) čovjeku (ljudima) jer ga (ih) sama konkretnost (ne osobine!) razlučuje od svega ostaloga.

Neka nam, dakle, uvijek bude posve jasno o komu/čemu razpravljamo i oko čega se sporimo, te buudno pazimo da pritom ne udomimo koje kukavičje jaaaje!

,

⁶⁹ŽIIVI KRUH

SAŽETI PLAGIJAT NAJOTAJSTVENIJE DRAME
(u četiri čina, s prologom i epilogom)

⁶⁹st160922

Proolog⁷⁰

Muudrost se po Rieeči objaavila i očitovala. Rieeč je žiivim tieelom i hraanom nepropadljivom postala.

... A Melkisedek, kraalj od Salema, iznese kruha i viina. Oon je bio svećenik Boga Svevišnjega. Blagoslovi ga govoreći: “Od Boga Svevišnjega, Stvoritelja neba i zemlje, neka je Abram blagoslov! Svevišnji Boog, što ti u ruuke preda neprijatelje, hvaaljen bio!” ...

... Ali gle, aandeo ga taknu i reče mu: “Uzstani i jedi!” Oon pogleda, kad gle - kraj njegaova uzglovlja na kamenu pečen kruh i vrč vode. Jeo je i pio, pa opet legao. Ali se aandeo Jahvin jaavi i drugi put, dotače ga i reče: “Uzstani i jedi, jer je pred tobom dalek puut!” Uzstao je, jeo i pio. Okriepljen tom hraanom, išao je četrdeset daanaa i četrdeset noć sve do Božje gore Horeba. ...

... I reče mi: “Siine čovječji progutaj što je pred tobom! Pojedi taaj sviitak, te idi i propoviedaj domu Izraelovu!” Otvorih uusta, a Oon mi dade da progutam sviitak i reče: “Siine čovječji, nahrani trbuh i nasiti utrobu sviitkom što ti ga daajem!” I pojedoh ga, i bijaše mi u ustima sladak kao meed. ...

... Iziidoh iz uusta Svevišnjega i pokrih zemlju kao magla. ... Doođite k meni svi koji mu žuudite i nasitete se plodovima mojim! Jer je **spomen na mene** sladi od meda i **baština moja** od saća medenoga. Koji me jedu, još više su me gladni, i koji me piju, još više za'mnom žedaju. ...

⁷⁰Post (14); Ilija (1 Kr 19); Ezekiel (Uvod, 3)

Sirah (24)

Sluutnju dublje otaajstvene sveze židovskoga sedera (traajnoga spomena na Božje izvođenje svooga naaroda iz egipatskoga robstva: zaklani i pripravljeni jaganjci, žurno blagovanje, krv na dovratnicima) s Euharistijskom Žrtvom (Svoom sam duušom čeznuo ovu pashu blagovati s vama prie svoje muke. ...) nij'sam dostatno kompetentan razmaatrati.

I. čiin: NAJAVA - Kruh za život vječni⁷¹

Vrieeme: A.D. 32.

Mjesto: Kafarnaum

... *uudu* (iz mnoštva) u *laadice* i *odplove* u *Kafarnaum* *traažec*
Isusa. Kad ga naadoše ...

Ž. Učitelju, kad si ovamo došao?

I. Zaista, zaista, kažem vam: tražite me, ali ne stoga što vidjeste znakove, nego jer ste jeli one hljebova i nasitili se. Naastojte sebi pribaviti ne hraanu propadljivu, već hraanu koja ima trajnost za život vječni: njuu će vam dati Siin Čovječji, jer njega za too ovlaasti Boog Otac.

Ž. Koji znaak tii činiš da vidimo pa da ti povjerujemo? Koje je tvoje djelo? Očevi naši blagovaše manu u puustinji, kao što je piisano: *Dade im kruh s neba za jelo.*

I. ... ni'ije vam Mojsije dao kruh s neba, nego Otac mooj daaje praavi kruh s neba. Jer kruh božji jest Onaj koji silazi s neba i daaje život svieetu.

Ž. Gospodine, daaj nam uvieek toga kruha!

I. Jaa sam kruh životni. Tko dolazi k meni nee'će ogladnjeti; tko vjeruje u mene nee'će ožednjeti nikada. ... jer siđoh s neba ne da vršim svoju volju, nego volju onoga koji me posla. A ovo je volja onoga koji me posla: da nikoga od onih koje mi je dao ne izgubim, nego da ga uzkrisim u posljednji daan.

Ž. Kako Oon smje reći "Jaa sam kruh koji je sišao s neba."? Nii'je li too Isus, siin Josipov? Ne poznajemo li mu oćca i mater? Kako sada govori: "Sišao sam s neba."?

I. Ne mrljajte međusobno! Nitko ne' može dooći k meni ako ga ne privuče Otac koji me posla. I jaa ću ga uzkriisiti u posljednji daan. ... Jaa sam kruh za život. Oćci vaši jedoše manu u puustinji i pomrieše. Ovo je onaj kruh što s neba silazi da onaj tko od'njega jede ne'umre. Jaa sam žiivi kruh koji je sišao s neba. Tko bude jeo od ovoga kruha žiivjet će zauviek. ***Kruh koji ću jaa dati jest tieelo moje -za život ovoga svieeta.***

⁷¹Iv 6, 22-51

2. čiin: POTVRDA - **Praavo jelo**⁷²

Vrieeme: A.D. 32.

Mjesto: Kafarnaum (sinagoga)

Židovi se nato prepirahu među sobom.

(Što ...? Kako ...? Ma nii'je moguće!? Ili ne razumijemo tee njegove "parabole i hiperbole". Piitajmo ga i strpimo se dok nam sve ne pojasni!):

Ž. Kako nam ovaj može dati tieelo svoje za jelo?

I. Zaista, zaista, kaažem vam, ako ne jedete tieela Siina Čovječjega i ne pijete krvi njegove, nee'ćete imati života u sebi. Tko blaguje tieelo moje i pije krv moju ima život vječni: i jaa ću ga uskriisiti u posljednji daan. Tieelo moje je praavo jelo i krv moja je praavo piiće. Tko jede tieelo moje i pije krv moju, ostaje u meni i jaa u njemu. Kao što je mene poslao žiivi Otac, i kao što jaa živim po Otcu, tako će i onaj koji mene blaguje živjeti po meni. Ovo je kruh koji je sišao s neba. Oon nii'je onakav kakav jedošē vaši otcī i pomrieše. Tko jede ovaj kruh, živjet će zauviek.

U. (Mnogi od njegovih učeniika): Tvrd je too govor! Tko ga može slušati?

(I odstupuše - okeenuše se od Isusa.)

⁷²Iv 6, 52-60

3. čiin: RAZDIELNICA -Tko ne'vjeruje - neka ode!⁷³

Vrieeme: A.D. 32.
Mjesto: Kafarnaum

Isus saznaade saam od'sebw da učeniici njegovi na too mrmrljaju.

I. Zar vas ovo sablažnjaava? A da još vidite Siina Čovječjega kako uzlazi gdje je prije bio ...? ... Duh je onaj koji oživljaava, a tieelo⁷⁴ ne vriedi ništa. Rieči koje sam vam jaa rekao jesu duh i život. Ali ima među vama nekih koji ne vjeruju.

Tada se mnogi njegovi učeniici povuukoše i više ni'su išli s njim.

I. (izabranoj Dvanaestorici i onima koji ne odoše) Da možda i vii ne kaanite odiid'?

Š.P. Gospodine, komu da odiidemo? Tii imaš⁷⁵ rieči života viečnoga. Mii vjerujemo, i znaamo, da si tii Sveetac Božji. ...

⁷³Iv 6, 61-69

⁷⁴ljudsko; zato ga i trieba hraaniti (liečiti) živim tieelom nerazpadljivim (hraanom nepropadljivom)!

⁷⁵i mnogo više: Oon **jest** živa utjelovljena Rieč Božja!

4. čim: OSTVAREENJE - **Uzmite i jedite!**⁷⁶

Vrieeme: A.D. 33.

Mjesto: Jeruzalem (Dvorana Posljednje Večere)

Svoom sam duušom čeznuo ovu pashu blagovati s vama prie svoje muke. . . . I dok su blagovali, Oon uze kruh, izreče blagoslov pa razlomi, dade im i reče:

I. Uzmite i jedite! Ovo je tieelo moje - za vaas. Ovo činite meni na spomen!

I uze čašu, zahvaali i dade im govoreč:

I. Pijte iz njee svi! Ova čaša je **novi Saavez u mojoj krvi** koja se za mnoge prolieeva⁷⁷. Ovo činite kad god pijete meni na spomen! . . .

Doista, svaki put kad jedete ovaj kruh i pijete čašu, smrt Gospodinovu naviešate dok Oon ne'doode. Stoga tko god jede kruh ili pije čašu Gospodnju nedostojno, bit će odgovoran za tieelo i krv Gospodinovu. .Neka se, dakle, svatko izpiita pa tada od kruha jede i iz čaše pije. . . .

Sjetimo se Eeve i Adama! Zagrizavši u jabuku, uvriedili su svoga Stvoritelja neposluhom, onečistili svoje duše i unieli u tieela, i tieela svojega potomstva, *virus* naasljedne smrtonosne bolesti, od čega ih je samo njihov Stvoritelj mogao očistiti i izliečiti. Zato je, po svojem neizmjernu milosrđu, Oon - Utielovljena Rieeč - došao k nama kao kruh *živi koji je s neba sišao*, da sve naas, sklone griehu, blagujući (*grizujući*) Ga, neprestance čisti i lieči, te ozdravlja za život *viečni*.

Gospodine, do saamoga kraja si čekao izpuniti svoje obećanje: dati nam sebe za spasonosnu duhovnu hrāanu. Svećeničko ređenje i Euharistija (posvećenje i doostojno blagovanje Tebe - Jaganjca Božjega bez maane - na Posljednjoj Večeri) bili su uvod u Tvoju Pashu - odkupiteljsku i spasonosnu. I tako si ostao s njima i kad si odišao!

⁷⁶Mt 26, 26-29; Mk 14, 22-25, Lk 22, 14-20; 1 Kor 11, 23-29

⁷⁷Kod ljuudi, kad nešto daaju, prvo kaažu (pojaasne) što daaju, a zatim too nude. Kod Boga je obratno! Isus, naime, prvo nudi, a zatim kaaže što daaje. Dakle, prvo i temeljno jest vjerovati Mu, a pojašnjenje, ako ga trebamo, pa kad ga ne'možemo poojmiti, dooći će poslie.

Epilog⁷⁸

Vrieeme: A.D. 33. (Uzkr̥sni Daan)
 Mjesto: Emaus (na puutu; u kući, za stolom)

... I dok su tako razgovarali i razpravljali, približi im se Isus te poodi s njima. Ali prepoznati ga - bijaše uzkr̥ćenp njihovim očima.

... Kad se približiše selu ... Oni ga počese ustaavljati i moliti: Ostani s nama jer zamalo će večer ...

I uniide da ostane s njima. Dok bijaše s njima za stolom, uze kruh, izreče blagoslov, razlomi te im ga dade. Uto im se otvore oči te ga prepoznaše, a Oon im izčeznu s očiju,

... Nato oni pripoviede ono s puuta i kako ga prepoznaše u lomljenju kruha.

Ne' možemo, dakle, na ovom svieetu, svojim očima prepoznati Uzkr̥sloga kao jedincatu osobu - onoga Bogočovjeka Isusa od prie uzkr̥snuća - iako je Oon isti jučer, danas i sutra. Ono "prepoznaavanje u lomljenju i daavanju kruha" (ne po obličju ili po riečma - *Nii'je li gorjelo srdce u nama dok nam je puutom govorio, dok nam je otvaraao Piisma?*) i u taaj čas "izčezaavanje s očiju" kazuje nam da je baš taaj kruh (i/ili vino) Oon saam - žiiv i cielovit (pod objema priilikama!)⁷⁹ - koji jest i ostaje s nama. (*Ostani s nama ...!; Jaa sam s vama u sve daane do svršetka svieeta.*) A mi Ga triebamo vidjeti (prepoznati) u svakomu bližnjemu svoomu: (*Što god učiniste jednemu od ove moje najmanje braće, meni učinite.*)

Rieč je Tieelom postala i nastaanila se među nama kao žiivi kruh koji je s neba sišao, da bi svaki čovjek, doostojno Ga blagujući, uzmogao zadobiti život vječni.

⁷⁸Lk 24, 13-35

⁷⁹I dok bismo, po NJegovim riečima prie muke i smrti (na Posljednjoj Večeri) još smjeli dvojiti o tomu znače li *tieelo moje* i *moje krvi* samo *spasonosnu hranu od tieela Siina Čovječjega*, događaj u Emausu, poslie Uzkr̥snuća, jasno ukazuje na NJega, *žiiva i cielovita*, u Euharistiji.

Oovdje, uzgređice, ukazujemo na veoma neprikladn (a često ga se čuje!) izraz "duhovna pričest". Jezično, to je kao da se kaže "drveno željezo". Jer pričest nužno podrazumieva **tielesnost**! Bolje bi bilo govoriti o "pričesti u srdcu (ili srdcem)".

⁸⁰Nedjeljne sveete mīsee i obiitelj

Po mnogim našim žuupama se u nedjeljno dopoodne, uz svetčanu žuupna sveetu mīsu, slave i “mīsa za diētcu” i “mīsa za mlaadež”. Proizlazi da je nedjeljna (“glavna”, “središnja”) žuupna sveeta mīsa - “mīsa za roditelje i starčad”. A sriedom popoodne se vjernički puuk okuplja na Poboožnost Sv. Josipu, Klanjanju pred Presveetim te sveetoj mīsi s nakanom za Crkvu Katoličku, Domovinu i naše **obiitelji**, a i na Goospinoj Krunici. Što od svega i kojim reedom - kako gdje. I too tako traje već jaako, jaako dugo.

Draagi naši žuupnici i, poglavito, biskupi, zar ne’ vidite da sriedom usrdno molimo za ono što nedjeljom saami poništavamo, pa i odbacujemo!? Jer, katolička obiitelj slavi sveetu mīsu skupno - kao cielovita maala crkvena zajednica! I too moora biti nezaobilazno načeelo pri razporedu sveetih mīsa nedjeljom po svim žuupama.

Kako, uobće, može postojati “mīsa za neku doobnu skupinu”? Zar sveeta mīsa nī’ je slavljenje neprocienjive Žrtve i Gostbe Jaganjčeve spomiinjajuć se stvaralačkih rieči i djeela Božjih, te NJegova oodnosa prema čovjeku kroz poviesti roda ljudskoga, posebice, Saaveza s NJegovim Izabranim Naarodom!? Mīsli li netko da mīsna čitanja (i/ili čitaače), pjevanje (i/ili pjevaače), skupne (kanonske) molitve i izričaje, pa i propovied (sadržajno) trieba prilagoditi slušateljskomu uzrastu?

Zar je naš Gospodin i Učitelj, Isus, zasebno naučavao i propoviedao diētci, pa onda mlaadeži, pa starčadi ...? Nī’ je li u više navrata rekao: *Tko ima uši (da čuje), neka čuje!* i *Tko može shvatiti, neka shvati!*? A sveeti. Pavao naglasuje (1 Sol 2, 13): ... *priimiste rieč poruke Božje, priimili ste ne rieč ljudsku, nego rieč Božju - kakva uistinu jest* ...

Ne suobličuj, dakle, Rieč slušatelju, nego se truudi činiti obratno! Jer, svakomu će osvanuti daan kad će, bude li htio, moć dobro čuti i izpravno shvatiti ono što je i onoliko koliko je (po Božjoj volji i daaru) njemu dostatno. Uostalom, za temeljnu te sustavnu vjersku poduku imamo vjeronaauk!

Prie više godiina sam se bio začudio što već starija diēta i mlaadež (nekoliko njih koji su, spletom nekih obiiteljskih okolnosti, slavili “središnju” nedjeljnu žuupnu sveetu mīsu) nī’ su znali *Slavu*, ali mi se je sve razjasnilo kad sam poslie čuo što oni pjevaju pod “Slavom”. Bilo je još nekoliko iznenađenja”, a najveće bijaše - dugotrajni pljesak

⁸⁰st011022

pjevačkomu sboru na kraju sveete mise. Doduše, rekoše mi, ne baš nakon svake mise, ali ne - i riedko kad!

A mi se čudimo što velik dio naše dijetce i mlaadeži doživljuje svetčanu (pjevanu) sveetu misu kao pobožni glasbeni igrokaz ili nabožnu kazališnu predstavu (i, u kojoj su oni na pozornici, a ne među "gledateljstvom")!

"Paradoksalna" posljedica: Mnogi od nekadašnje dijetce i mlaadeži (što su prije slavili "doobne" miise)) sada su odrasli ljudi, ali je vrlo malo (od) njih na nedjeljnoj župnoj sveetoj misi. *Sapienti sat!*

Napokon, čvrsto stojim na ovomu prijedlogu:

U svakoj katoličkoj župi neka se, u pravilu, slavi **samo jedna svetčana (pjevana) nedjeljna sveeta misa**, a gdje god je moguće, neka se slavi još i večernja tiha sveeta misa (za sve, ali samo radi onih što nji'su, po Božju opravdano, mogli sudjelovati na svetčanoj misi).

Sjetimo se Gospodinove pouke: *Subota je stvorena* (za i) *radi čovjeka, a ne čovjek radi subote.*

A više svetčanih (pjevanih) nedjeljnih svetih misa ima za izravnu posljedicu *dieeljenje i razjedinjaavanje* župne zajednice i pripadajućih joj obitelji. Zar *diabolos* - đavao - ne znači: *dieitelj i razjeditelj*?!,

nedjeljom

⁸¹Maala dijetca u crkvi

Maalu dijetcu, od krštenja do doobi za početak sustavna vjeronauka, katolički roditelji ili stariji poučeni vjernici vode sa'sobom u crkvu na sveetu misu kao i na neke pobožnosti. I dobro je da ih tako odgaajaju, tj. pripremaju za buduće svjestno vjerničko življenje! Pokoji plač, glasna rieceč, šetnja, kratkotrajan nemir i sl. bezznačajni su razlozi za ozbiljniji prigovor o remećenju vjernikove usredotočenosti ili o narušavanju sveetosti službe Božje.

Pritom se, ipak, na jedno moora strogo paziti, a može se sažeti na ovo preporuku: Maalo diete tiekom tee doobi trieba **steć izkuustvo** (ne znaanje ili razumjeevanje!) **o posebnoj raazličitosti crkvenoga proostora** od svakoga jinog proostora u koji ono ulazi (doma, kuće, tuđega stana, igraonice, obdaništa, škole, prodavaonice, parka, dvorišta ...).te da u njemu vriede drugačija "praviila". A too izkuustvo bi diete triebalo steć po primjeru nazočnih vjernika, prvenstveno svojih roditeelja, i svećenika.

Najčešće se događa da diete predugo ili preglasno remeti obred. Tada trieba miirno izić snjiim iz crkve, pričekati da se umiiri (bez pojašnjaavanja "crkvenih praviila"!), pa se onda s njiim vraatiti u crkvu. U takvu slučaju roditelji s dijetcom i izvan crkve sudjeluju u misnomu slaavlju ili pobožnosti!

Na kraju, usudujem se iztaknuti nešto od često viđenoga što se maaloj dijetci ne bi smjelo dopustiti (**bez ikakva im pojašnjeenja!**):

- da u crkvu unesu ikakvu igračku, slikovnicu, crtanku, slasticu ili sl.;
- da se za obreda u crkvi "izgube", tj. da izmaknu roditeljskomu nadzoru;
- da se za obreda u crkvi međuse igraju;
- da ulaze u "oltarni proostor" (između amboona i svetohraništa) - dopušten samo svećenicima i đakonima te od'njih odabranim (i propisno odjevenim!) poslužiteljima.

Gospodin Isus je doista rekao: *Puustite malene neka doodu k meni!* Ali ne za subotnjega obreda u sinagogi ili u Hraamu, a ni na Posljednjoj Večeri, nego dok je poučavao učeniike i naarod te navieštao Kraaljevstvo Božje.

Zaključno i najvažnije, diete u crkvi trieba osjetiti (na shvatiti!) da se ondje nalazi radi nekoga tko je, čak i njegovim roditeljima, važniji od njega saamoga. Dogodi li se tako, velika je too Božja milost, pa i "predpooziv" za buduće svećeničko ili redovničko zvaanje.

⁸¹st251123

⁸²Vjera vs. jezik

Učili su me: *Vjerovati znaači prihvatiti za istinu nedokazanu tvrdnju (jezik!), posebice onu nedokazivu uobeće (onostranost!). A sv. Pavao (Heb 11, 1) reče: *Vjera je već/neko imanje onoga čemu se naadamo, uvjerenost u sbitnosti kojih ne vidimo.**

Vjera i jezik su povezani na vrlo neobičan i pomalo čudesan (priiviidno protuslovan) naačin: jedno drugo “hraani i izgladnjuje”. Razmaatrajući ovo sasvim obećenito, “siromašniji (manjkaviji, uži)” jezik omogućuje “bogatiju (jaću, širu)” vjeru, odnosno, slaba vjera traži “moćan” jezik (da bi mogla obrazložiti svoju slabost), dok je jaakoj vjeri dostatan i vrlo primitivan jezik (za svoje “opravdaanje”). Tako nas zadivljuje jaaka i nepokolebljiva vjera onih “malenih” kojima se Boog odkriiva po srdcu (a ne po uumu - jeziku)! Ovakva dinamika vodi k zaaključku o njihovoj, stanovitoj, “obratno-raazmjernoj” sprezi.

Ali, s “treće” strane, za jaćanje osobne (a i zajedničke) vjere vaažan je što pravilniji izričaj o onomu što (u koga) se vjeruje, a too tiim bolje omogućuje bogatiji i razvijeniji jezik. Jer, za čovjeka zdrava razuma, vjerovati podrazumjeva i djelimice shvatiti i/ili barem nešto znati o onomu što (u koga) vjeruje. Nezamislivo (mi) je da je moguće vjerovati nešto (u nekoga) posve nepoznato(-ga)! A ovo navodi na zaaključak o njihovoj, doneklke, raazmjernoj svezi: bogatiji (“siromašniji”) jezik - čvršća (“fluidnija”) vjera. No, kad bi se moglo sve jasno izreći (izkaazati, jezično obrazložiti), vjera bi (posebice, kao kriepost) bila izlišna (zamieenilo bi ju znaanje!). I eto diskontinuiteta: podpun savršen jezik - nestanak svake vjere!

Kad je rieeć o onostranomu (“metafizičkoj stvaarnosti”), a oovdje se prvenstveno na too misli, ni “najsavršeniji” ljudski jezik ne može sasvim pravilno (a kamo li točno!) izreći njezine bitne značajke. Izričaje o vjeri, i moraalu što po njooj sliedi, koji nam se čine najbližima (čovjeku nedokučivoj) istini naziivamo (vjerskim) dogmama. (U Katoličkoj Crkvi, dogme su pridržane paapama, po saavjetima Crkvenoga Učiteljstva i, nadasve, po prosvietljeenju od Duha Sveetoga, a zaajamčene su prieenosom⁸³ Kristova auktoriteta na Šimuna Petra i apostoole, te njihove naasljednike, i po izpunjenomu obećanem o *Sili odosgor*.)

Uoćeni “paradoksalni” diskontinuitet (što je, i inae, najbolji pokazatelj da smo na dobromu puutu - kad je o onostranosti rieeć!) je doista samo priiviidan . Naime, ova moja “topla voda” (koju, ipak, trieba imati na uumu!) daavno je odkrivena i razbistrena (1 Kor 13):

⁸²st031022

⁸³*Tii si Petar - Stieena ... Paasi oovce moje! ...*

- *Kad bih sve **jeziike** ljudske govorio i andeoske ...;*
- *... i kad bih imao svu **vjeru** da bih i gore premieštao ...;*
- *... Jeziici? Umuknut će. ...*
- ...

Na kraju, dakle, nee'će više biti ni jezi(i)ka ni vjere (ni ufanja) niti još mnogo čega što oovdje i sada držimo, s praavom, vrlo vaažnim. Slieedi da je ono, Pavlovo, *neko imanje samo* (za) **oovdje i sada**, a da *uvjerenost* znači njezino **prihvaćanje**. Sve su too, dakle, samo darovana nam milostna sredstva i naačini (kao, uostalom, i sveeti sakrameenti i sve naše poboožnosti) koje sa'sobom ponieti ne'možemo. "Zemaljska prtljaaga" je preširoka da bismo s njoom mogli prooći kroz *uzka vrata*! Sve ostavljamo oovdje - osim jednoga: "Svjedočbe-zapisnika" u dvaa stuupca o **(ne-) djelima** (bez) iz **ljubavi** za brata čovjeka.

A nama je, dok smo oovdje, ipak i tiim više vjerovati Rieči i u Rieč.

⁸⁴!, ? i .

(*Ne'budete li kao dijetca, nee'čete uuč u Kraaljevstvo Nebesko.*)

Premalo je uzkličnika! A i upitnika bi trebalo biti mnogo više! Je li too raazlog što preobilujemo točkama? A njih bi trebalo biti najmanje! Zašto je staanje takvo kakvo jest, i zašto bi trebalo biti drugačije - piitate (li) se!?

Promaatrajući ovaj svieet, pa i cieeli svemir - dokle svi sitnozori i svi dalekozori mogu doprieti i doseegnuti - zar ne'bismo moorali klicati puni čuđenja, diivljenja, slavljenja i zahvaljiivanja!? Da, Stvoritelju svega vidljivoga i nevidljivoga! Pa i oni koji Ga nijeeću - barem sbog "sretne slučajnosti" što su i oni saami, eto, postali izhodima, te svjedocima i diionicima, stanovitoga "samonavodenoga samoodrživa dinamičkog sustava" (podređenoga "praskovitim početnim uvjetima") što oko njih i dalje vitla, a konačno rješenje mu izmiče svakomu računu!

I, zar ne'bismo trebali gorjeti od znatiželje, radoznalosti, svestranoga propitiivanja i uporna traženja - tko, što, kako, kada, čemu, kuda, kamo, dokad? Ali ne umišljeno i oholo, nego krotko i ponizno - podsviestni svoje (u nekomu ili nečemu utemeljene) velikosti i, još više, sviestni (izkustveno) svoje malenosti! Baš kao radostna, radoznala i svemu otvorena nevina dijetca u igri s roditeljima na osunčanoj cvietnoj livadi ili na pjeskovitoj morskoj obali!

No (od)kad je Lažac i Zaavodnik podmetnuo prvu točku (... otvorit će vam se oči i bit ćete kao bogovi ...), čovjeku se, izgleeda, too vrlo svidjelo. Pa od'tada, umjesto da, u promaaturanju, kliče od zahvalne udiivljenosti i, u traaganju, gorii od ponizne radoznalosti, oon oholeći se nepretance nešto tvrdii i dokazuje. A, sliepo umišljen u svoju spoznaju, ne'vidi da joj se ne'može pronaći niti jedan temeljni kamen koji ne'bi bio sazdan od - vjere!

I još uvijek ne'znajuć (čak ni) što je život, oon ga, i dandanas i sve više, **traaži izvan** z(Z)emlje⁸⁵, gluuh za izkonsku Istinu: *Jaa doodoh (na z(Z)emlju!) da život imaju, u izobilju da ga imaju.*

⁸⁴st061022

⁸⁵Uzgredice, onim "skrbnim vizionarima" što tvrde da nas je previše na Zemlji: Zar nii'je mnogo lakše i kud'i'kamo jeftinije osigurati preduvjete za ljudski život u bilo kojoj puustinji na Zemlji (a kolike su koliko li ih samo ima!), pa i u dubini moorskoj, nego na Mjesecu ili na Marsu?! Komu vii prodajete svoju maglu - pokrivalo vaše nezasitne i bezskrupulozne gramzivosti?

⁸⁶“Teologija”

(*I ništa nii’je zborio bez prispodooba.*⁸⁷)

Ljudsko razmišljanje o božanskoj stvaarnosti, kao i pokušaj da ju se izkaaže ljudskim govorom, svodi se na neprestano “povratno” razgledaavnje i maglovito “dopunsko” opisiivanje čudesnoga *dvoorca* (*nebodera*) s neizmjeno mnogo odaaja (bezkonačno katova) prepunih svakovrstnoga neprocenjiva blaaga za koje u ljudi neema odgovarajućih miisli, a kamo li prikladnih rieči u njihovim jezicima. (I too je tek nama jedva shvatljiva razina več protumačenih Isusovih prispodooba.) Jer, doista, too je poput hooda što ga naziivamo “korak napried - dvaa natrag”, tj. što smo bliže cilju (vrhu), too smo dalje od’njega. A sve too teče ovako:

- uđete u prvu sodaju (na prvi kat), podrobno promotrite sve “izložke”, steknete doojam o njima i o tooj “sbiirci” u cielini, mislite da ste joj shvatili znaaćenje, pa i smiisao, i, držeći da ste sve “solidno absolviirali”, poželite ijić dalje da’doznate još više, pa onda i pođete;

- uđete u drugu odaju (na drugi kat), i s istim se žaarom “baacite” na promaatranje novih, još čudesnijih izložaka te na razmišljanje o njihovu pojedinačnomu i skupnomu znaaćenju i smiislu, i kad vam se učini da ste “pohvatali niiti”, odjednom shvatite da se moorate žuurno vraatiti u prvu sobu (na prvi kat) i opet poozorno promotriti i razmotriti sve oondje izloženo, jer ono što ste bili “solidno absolviirali”, sada (po spoznaji iz druge sobe) postaje tek prvim i u mnogočemu varljivim doojmom;

- pa tako još jedanput dobro promotrite sve u prvoj (na prvomu), a potom i u drugoj odaji (na drugomu katu), i sada vam izgleda sve dobro usklađeno, pa jedva čekate odkriti što je u trećoj odaji (na trećemu katu);

- i s još većim žaarom i znatiželjom uđete u treću sobu (na treći kat) pa u čuđenju, otvorenih nieemih ustiju, učinite isto što i u prvoj i drugoj odaji (na prvomu i drugomu katu), i shvatite i dožiivite ono što ste već izkusili (u drugoj odaji): da se moorate vraatiti u onu prvu pa onda i drugu odaju (na prvi i drugi kat) pa onda ponovno u treću odaju (na treći kat), sve too poveezati, postojeću spoznaju proširiti i produubiti, ne bi li se, nekako, sve viđeno posložilo u smislenu cielinu; - sliede četvrta, peta ... odaja (četvrti, peti ... kat) s istim izhodima i opetovanim povratcima u svaku (na svaki) od predhodnih.

⁸⁶st251022

⁸⁷Ako vam rekeh zemaljsko pa ne razumiete, kako ćete vjerovati kad vam budem govorio nebesko? (Iv 3, 12)

I dok vas vaša “induktivna dedukcija” neprestance vraća na početak, vii ste, k tomu, (pri svakomu koraku) podpuno svjestni da *dvoorac* (*nobody*) ima **neizmjerno** mnogo ođaja (katova)! Ni svi ljudski umovi zajedno, a kamo li vii saami, dakle, ne’ mogu daleko dogurati. I, što je još teže shvatljivo, ono što su drugi spoznali pomaaže uvelike i vama, ali znatno manje od očekivanoga. Jer sve znaano želite dvaput proučiti! Kao da svatko saam moora proođ puutom⁸⁸ Rieeči Viečne i spoznati onoliko koliko mu je dano, tj. koliko može nositi!

Pa ipak, vaša vjera i vaš žaar i vaša želja za dubljom spoznajom nimalo ne slabe! Naprotiv, sve too u vama jača i na neizreciv naačin očvršćuju vaše ufanje što vas potiče da uztrajete u potrazi za Istinom i nikađ ne odustanete!

Ali, ako ju pritom ne uzljuubite iznad svega, uzalud vam sva spoznaja i sav vaš truud!

I, napokon, zašto i čemu sve too? Zato što je *dvoorac* (*nobody*) - *Novi Jeruzalem* - namijenjen svima nama: *Idem pripravit vam mjesto ... da i vii budete gdje sam jaa*. I Onaj koji ga je najaavio i opiisao čudesnim prispodobama-uzporedbama te potvrdio siilnim djelima, govorio je, kaziiivao i činio kako i koliko za ondašnje *svoje*, tako i toliko za *sve* naas poslie njiih. (*Što vama kažem, svima kažem: Bdiijte!*) A i obećao im je (i izpunio!): *Priimit ćete Duha Sveetoga koji će vam doživati u pamet sve ...*, te ih upuutio: *Idite po svemu svieetu i propovijedajte ...* A za too nam neprestance treba i pokoji slabašni razumski argument što podkriepљуje našu vjeru kao i živo svjedočenje.

Zato i danas, i vasda, svi mii - znatiželjniici bez predrasuda (mii patuuljci; mii *nizkoga raasta*) - želimo vidjeti NJega ili, barem, čuti NJegov ohrabrujući poziv: *Zakeju, siidi žurno! Danas mi je proboraviti u tvojoj kući*. Pa da nam, pritom, i prispodobu protumači!

⁸⁸A najbolje polazište jest duboko razmaatranje svih otaajstava reedom kroz molitvu Goospine Krunice!

⁸⁹O klanjanju(-ima) Gospodinu Isusu u Presveetomu Oltarskom Sakramentu

Svaka **skupna** pobožnost ima posve određenu prvotnu svrhu⁹⁰ i jasno zadana pravila koja joj određuju oblik (izvanjsku pojavnost) i molitveni sadržaj. Postoje pobožnosti s istom prvotnom svrhom, vrlo sličnoga oblika i s podosta zajedničkoga u sadržaju. A tada se može dogoditi, i događa se, da ih, bez znalački sigurna i čvrsta svećenikova vodstva, vjernički puuk ne umje razlikovati pa ih i pomieša. Pritom se, dakako, izgubi dio temeljnoga smisla, poremete odnosi te zamagle specifične razlike i važnosti pomiešanih pobožnosti. O dvijema takvima je ovdje riječ, a razmišljanje je potaknula za mene vrlo (neugodno) iznenađujuća zamietba. Zamietio sam, naime, da danas malo tko **kleeči** tiekom pobožnosti (držim, od svih najdublje) koju, najčešće, naziivamo *Klanjanjem pred Presveetim Oltarskim Sakramentom*.

U mojemu dietinjstvu je, osim za vrlo stare i onemoćale ili ubogaljene ljude, ne kleečati pred izloženim *Presveetim* bilo skoro pa nezanišljivo, jer se svaki “neklećeći stav” (ne pred znaakom: križom, razpeelom, kripom ili sl., nego) pred živim Isusom smatrao izravnom uvriedom Gospodinu. A pri ulazku, ako je *Presveto* već izloženo, obvezatno je bilo kleknuti na oba koljena i duboko se nakloniti. Isto je valjalo učiniti i pri izlasku.

Vriemena su se promieenila, govore mnogi, i naši stavovi, naročito poslie Drugoga Vatikanskoga Koncila, a i Gospodin da je rekao (Samarijaanki) da se *Bogu trieba klanjati u Duhu i Istini*. Da, da, točno! Iako su se, budimo izkreni, promieenili ponašanjem (samo) ljudi. Zato, odgovram im, bolje bi bilo da "novo vrieeme s novim stavovima" osmisli i uvede nove pobožnosti umjesto da mieenja i sebi (svieetu!) prilagođuje one staare - uvriežene i odavno postojeće! No, ovdje se, jasno je, ne raadi o'tomu.

Čini mi se da razlog tomu leži u nerazumjevanje, tj. neshvaćanju, što koja pobožnost doista jest. Ovdje su se, naime, “pomiešale” dvie slične, ali ipak različite pobožnosti, **kojima i u kojima** izkazujemo žaarku ljubav⁹¹ i najveće poštovaanje Gospodinu Isusu - **živomu** – u *Presvetomu Oltarskom Sakramentu*:

⁸⁹st261022

⁹⁰Ona drugotna, koja je još važnija, jest (mišoću Božjom i spomoću sveetih sakramenata i **tee pobožnosti**) uztrajati na putu do sveetosti!

⁹¹Preduvjet za ljubav jest sloboda (i od i za), a preduvjet za slobodu jesu pravila. I too nii'je paradoks (protuslovlje)! (Zar na početku ne stoji *Deset zapoviedi*?!)

- u prvoj je pretega na - **kojom**, a u drugoj na - **u kojoj**;
- prva je više *otvorena (pokazna)*, a druga - više *skrovita (zatajna)*;
- prva je većim dielom čuujma (glasna), a druga - većim dielom nečuujna (tiha);
- prva je malo više *telesna*, a druga - malo više *duhovna*;
- u prvoj jaavno izpoviedamo svoju vjeru u živoga Isusa Krista prisutnoga u posvećenoj hostiji, a u drugoj vjeru u NJegovo obećanje (poziv): *Doodite k meni svi vii umorni i opterećeni ... i naač čete spokoj duušama svojim!*;
- u prvoj smo, stoga, više *na koljenima telesnim* (nego duhovnim), a u drugoj obratno - *na koljenima duhovnim* (više nego na onima telesnim);
- u prvoj su okupljeni vjerniici poput **jednoga molitvenog tieela** što glasno zahvaljuje i slavi (primjerice, *Litanijama imena Isusova ili sl.*, a od *Usta moja uzdižite* - dvijema zaavršnim kiticama obvezatno!), a u drugoj su - poput skrušena **skupa molitvenih duuša** od kojih svaka u tišini (u zajedničtvu s ostalim duušama) razgovara s Isusom (otvara Mu se i osluškuje NJegov odgovor).

Obje pobožnosti počinju trokratnim slovoopjevom *Sweet, sweet, sweet, sweet i presweet ...*;

- obje (bi trebao) predvodi(ti) svećenik s početnom nagovornom molitvom, a dalje se svaka odvija po svojim pravilima⁹².
- obje se svršuju duboko dostojanstvenim blagoslovom s *Presveetim Oltarskim Sakramentom* dok okupljeni vjerniici kleče (na oba koljena!), a ona prva i hvalospjevom: *Blagoslovljen budi Boog!*

Obje pobožnosti su diivne i vrlo duboke, i nijednoj od njih ne bi trebalo da(ava)ti prednost. (Gospodinu je draža ona po kojoj Mu celovitije predaajemo svoje slabosti i nemoć!)

Napokon, prva od tih dviju pobožnoosti jest **Klanjanje pred Presveetim Oltarskim Sakramentom**, a druga - **Pohod Isusu u Presveetomu Oltarskim Sakramentu**. I, molim, nemojmo ih miješati, nego neka ih povezuje ovaj radostni poklik⁹³:

⁹²Vidim (čujem) da se u drugoj pobožnosti sve češće uvodi "pozadinska glasbeno-instrumentalna pratnja" (slično onomu u zrakoplovima i nekim posebnim ustanovama). Too se jaako protivi smislu ove pobožnosti, a i uvredljivo je, jer ovdje je saam Isus onaj koji smiruje, tješi, ohrabruje i lieči svoje duhovne klanjatelje.

⁹³Preriek po sjećanju na smisao dobivene poruke sestri D.K.M. rođ. U.

*Budi hvaaľjen i slavljen Isuse mooj
u ovomu Presveetom Oltarskom Sakramentu,
i u svim svetohraništima na svijetu,
i od svih ljuudi -
- vasda do Tvooga slaavnog dolazka
u Daan Sjudnji!*

I, zaavršno, želim posvieestiti i upozoriti da nji'je dobro prakticiirati nijednu pobožnost, pa tako ni ove dvie, odmah poslie sveete mise. (Pogotovo ne kao njezin "naastavak" - s *Idete u miiru!* - na kraju!) Čeest je slučaj da se baš tako čini. Ali, ako se tako postuupa, onda se vaažnost, tj. vrhuunac u slavljenju i hvaaľjenju Boga našega, "premješta" sa sveete mise na pobožnost⁹⁴. A i samo jedna sveeta misa (slavljenje neprocienjive Źrtve i Gostbe Jaganjčeve, koju je Oon uzstanovio i ućenicima povjerio!) neuzporedivo je uzvišenija i vriednija od svih pobožnoosti (od ljuudi uzstanovljenih!) sveukupno kroz svu poviest. Jer, na svakoј sveetoј misi nebeska stvaarnost se (na nama nevidljiv naačin) uprisutnjuje u zajedničtvu s nazočnim vjernicima, a moliitve i pobožnoosti, pa i sveeti sakrameenti, samo su nam pomoć i milostna sredstva da bismo u tomu smjeli i mogli doostojno sudjelovati.

⁹⁴Ako se sveete mise i pobožnoosti vremeniski nadovezuju (iz biilo kojega raazloga), neka se (svaka) pobožnost (i svaki put) ili odgodi bar peet minuta ili održi prije sveete mise!

⁹⁵Zašto “Ženo!”?
ili
Božtvo vs. čovječtvo

U Evandjelju, na dvama mjestima, nalazimo da se Gospodin Isus obraća svojoj materi Mariji riečju *Ženo*:

- *Ženo, što jaa imam s tobom? Još nii'je došao mooj čas!* (Iv 2, 4);

- *Ženo! Evo ti siina!* (Iv 19, 26)

Too, dakako, ne može biti tek slučajno! Zašto, dakle, *Ženo*, a ne *Mati* ili *Maajko*? Koji je dublji razlog tomu? (Na) Što Gospodin tiime želi (u-) kaazati svojoj materi, a onda, posredno, i nama?

Prie odgovora, razmotrimo okolnosti pod kojima se je too sbilo!

U prvomu slučaju, Isus je na svatbi u Kani Galilejskoj. S NJiim su i do tada izabrani učenici. A i Isusova mati je na tooj svatbi⁹⁶. Marija, brižna mati, zamjećuje veliku i žurnu potrebu bližnjega svooga koju se moora **odmah** izpuniti ili barem ublažiti, a too nadilazi ljudsku mogućnost. No ona znaa (i jediina je koja znaa!) tko može (i jediini je koji može!) pomoći. A na njezino molitbu. *Viina neemaju.*, Siin joj odgovara kako smo prie naveli. Mnogima taa odgovor zvuči neprimjereno, nekima i grubo, ali mati Marija shvaća “pitivanje” i razumije pojašnjenje svojega Siina. Zato i ne gubi vjeru ni čvrsto ufanje u NJegovu pomoć. Kako li je samo sve too (u sebi) prenela (iz sebe) na svatbene poslužitelje!

A što je Marija shvatila i razumjela? Too da je njezin Siin po njooj i od nje (jer je ona žena!) praavi čovjek - Siin Čovječji, a ona Ga moli da, **ovdje i sada**, pokaže da nii'je samo čovjek, nego da je i praavi Boog - Siin Božji. No, za too još nii'je došao čas, tj. neka se strpi i pričekaj⁹⁷.

A pod križom: Mač od booli *probaada dušu* materinu. Siin Božji je saam sebe *oplićenio* - suspendirao je svoje božtvo - te kao Siin Čovječji trpi strašnu i slaavnu, za naas odkupiteljsku, muku do smrti. I tada čujemo: *Ženo! Evo ti siina!* Siin njezin ju tješi govoreći joj da NJega, kao Siina Čovječjega, više nee'će moći imati uza'se⁹⁸, ali da nee'će, kao mati, ostati, saama (bez dieteta). Svoje čovječje sinovstvo,

⁹⁵st241122

⁹⁶Učenik Natanael i izabrani učenik Batolomej (moguće ista osoba!?) su iz Kane - nedaleko od Nazareta.

⁹⁷Ali je njezina savršena molitba, ipak, “ubrerala” Božje djelotvorno očitovanje!

⁹⁸Nek'znamo je li uzkrsl Gospodin jednom, do Uzašaašća, bio **nasamo** sa svojom materom. Po Uzkrsnuću posve prevladaava Isusovo božtvo!

uz njuu, Oon povjerava i predaje svoomu ljuubljenom učeniku⁹⁹. Po ovomu, Blažena Djevica Marija je *maajka* i svima onima koji ljube Isusa i spremni su braniti joj čaast i stavite se pod njezinu maajčinsku zaštitu!¹⁰⁰

U oba slučaja je, za razumjevanje, središnja osoba - mati Marija, tj. njezina molitba (na svatbi) i teška patnja (pod križom)!

A nama, za pouku, Oon poručuje da kad god poželimo, i molimo Ga, da djelotvorno očituje svoje pravo **božtvo**, ne smetnemo s uma NJegovo pravo **čovječtvo**!

Kao traženi odgovor, dakle, smjeli bismo kaazati: Isusovo *Ženo* nam ukazuje na NJegovo namjerno **skriveno i “sputano” božtvo** u vidljivo **očitovanu i “naglašenu” čovječtvu**!

⁹⁹Je li ga (jedinoga od svojih učenika), stoga, očuvao od mučeničke smrti? Da mati NJegova ne izgubi (na isti način) i “drugoga sjina”?!
¹⁰⁰*I od toga časa uze ju učenik k sebi.*

¹⁰¹Ima li (i) danas prooroka?

Neki nam govore, pa i tvrde, da je Ivan Krstitelj bio posljednji (Božji) proorok, tj. da poslije njega, izdvojimo¹⁰² li zasebno Gospodina Isusa Krista, prooroka Božjih više nii'je bilo. Poslедиčno, da (ni) u današnje vrijeme prooroka nema. Pogriješno je, dakako, i prvo i drugo, a uzrok tomu je, predmnijevam, nesporazum oko pojma *proorok*.

Mnogi ne shvaćaju točno njegovo značenje, a neki pod njim podrazumijevaju (samo) *starozaavjetna prooroka*. Većina od onih prvih too značenje čak svodi na "vraća-pogađača" budućih izvanrednih događaja ili na onoga koji nudi "odgovor" prije nego li mu se postavi pitanje! Stoga nam je pojasniti tko je i što je (Božji) proorok.

Najsažetije, (Božji) proorok je čovjek koji po nadahnuću od Duha Svetoga prenosi ljudima objavljenu mu (Božju) istinu. Pritom, navješćujući Istinu i svjedočeći za Nju, on pobija laži i razotkriva spletke onoga nazvanog *Lažcem i Čovjekoubojicom od početka* (što ih šire i pletu njegovi zemaljski poklonici) te tako vraća zalutale i zavedene i okuplja neodlučne ljude u *Božje stado* vjerno Rieči - da slijedi Onoga koji je Puut, Istina i Život.

Prisjetimo se Kristova Preobraženja! Otac nebeski (pred nebeskim i zemaljskim svjedocima) potvrđuje (ono s krštenja na Jordanu) da je Isus NJegov ljuubljeni Sin, te dopunja: *Mooj Izabranik*, i zapovijeda: *NJega sluajte!* Po tooj je zapoviedi dokončano starozaavjetno prooročtvo i oduzeto ovlaštenje židovskim pismoznancima za tumačenje Rieči Božje. Od tada Božju Rieč tumači Ona sama, utjelovljena i celovita - Krist Gospodin, a potom i oni koje On, u snaazi Duha Svetoga, za too ovlaasti: ponajprije, Šimuna Petra, pa ostale apostoole, a onda i sve biskupe Katoličke Crkve pod primatom Rimskoga Biskupa - Paape.

Nepobitno je, dakle, da je Ivam Krstitelj bio posljednji starozaavjetni proorok, kao i too da su apostoli (i sv. Pavao - apostol!) bili novozaavjetni prooroci.

Ali ima (još) nešto što razlučuje starozaavjetne prooroke i apostoole od svih ostalih ljudi, pa onda i od (možebitnih) ih prooroka. I baš taa *diferentia specifica* je sržna misao ovoga osvrt. A too je: **izravan i osoban Božji poziv**¹⁰³ na službu.

¹⁰¹st031222

¹⁰²A evo ovdje i više od prooroka!

¹⁰³Dođe mi rieč Jahvina: ...;

Ostali prooroci bi, dakle, bili oni koji nji'su (nužno) izravno ili osobno pozvani na prooročku službu. Postoje li takvi, i, ako ih ima, koji su? Dakako da postoje i ima ih mnogo. Jer, tko god je priimio Duha Sveetoga može postati proorokom Tako, u prvomu reedu, prooroci bi trebali biti svi Crkveni pastiri-biskupi, pa onda i svi Kristovi svećeniici (neki i od prvih i od drugih doista jesu!). A i svaki krizmanik, pa i svaki krštenik¹⁰⁴, može postati proorokom, ako mu Duh Sveeti podaari odgovarajuću sposobnost. No, nažalost, nji'su baš riedki oni koji zanemaare takav, neizravan, poziv ili, još žalostnije, priimljeni milostni daar izkoriste za ovozemaljski (proolazni) osobni probiitak.

Na kraju, o onima zvaanim *proorocima lažnim* nee'ču reči ništa izim da su bučni i nametljivi, ali i podmuukli, da nesnošljivo "zagovaaraju snošljivost", i da ih je, *po plodovima njihovim* lako prepoznati.

Idite po svemu svieetu i ...;

... uzstani, uudi u graad i reči ce ti se što ti je činiti.

¹⁰⁴Još Mojsije zavaapi: *Oo, kad bi sav mooj narod prorokovao!*

¹⁰⁵Pozivi, izbor i očitovaanja
(via Natanael vs. Bartolomej)

Kako je i gdje je naš Gospodin poživao i birao svoje učenike? Komu se je i zašto nedvojbebo objaavio, tj. očitovao (osim svonim sugrađanima, naastupno, u nazaretskoj sinagogi, pa ženi, samarijanki, na Jakovljevu zdeencu, te velikomu svećeniku Kajfi pred Židovskim Viećenem)? Taa su mi se piitaanja nametnula dok sam raznišljao o prvomu susretu onoga koji je (prije toga) *bio pod smokvom* - s Isusom. Daleko sam od pomisli da bih na'njih umio odgovoriti! No nešto me nuka do promislim o njihovu možebitui poučnu značenje.

Čitajući Ivanovo izvješće o prvim učenicima (Iv 1, 35-44), doznajemo:

- da su dvojica Ivanovih (Krstiteljevih) učenika (čuvši njegove riječi: *Evo Jaganjca Božjega!*) pošli za Isusom¹⁰⁶;
- da ih je, zapazivši da Ga slieede, Isus upitao: *Što tražite?*, i da su Mu oni odgovorili pitanjem: *Učitelju, gdje stanuješ?*
- da na Isusov odgovor, tj. poziv: *Doodite i vidite!*, oni k NJemu dolaze i vide te ostaju **ona j daan** kod NJega. (uz napomenu: *Biila je odpriilike deseeta ura.*);
- da su taa dvojica bili Andrija i, utemeljeno prepostavljam, Ivan (koji o ovomu piše) te da Andrija potom pronalazi brata Šimuna i kaže mu: *Našli smo Mesiju!*;
- da oni Šimuna dovode Isusu, koji ga "već poznaje" (*Tii si Šimun, sin Ivanov!*) i nadjenjuje mu novo ime (*Zvat ćeš se Kefa!*): Petar-Stieena;
- da: **Sutradan** naumi Isus poći u **Galileju**.¹⁰⁷;
- da je Isus našao Filipa i rekao mu: *Pođi za'mnom!*
- da je Filip sugrađanin Šimunov i Andrijin (**iz** Betsaide, koja je daleko u sjevernoj Galileji, što, dakako, ne povlači da ga je Isus i našao u Betsaidi!)

A, po sinoptičarima, Isus je svih tih daana već u Galileji (i too daleko u sjevernomu području uz Genezaretsko jezero - oondje su Kafarnaum

¹⁰⁵St101222

¹⁰⁶Proizlazi da se je too sbilo uz rječku Jordan, u Judeji, te da ono "pošli za Isusom" ukazuje ili na hood iz Judeje u Galileju ili na puut do Isusovo privriemenoga boravište u Judeji!

¹⁰⁷Ovo sbunjuje i protuslovi sinoptičarima (na pr. Mk 1, 16-20), jer povlači da se je ono prethodno sbilo u **Judeji** po Isusovu povratku iz puustinja (poslie krštenja: četrdeset daana u postu, kuušnjama i molitvi, da se u potpunosti podreedi i uskladi volja Siina Čovječjega po volji Otčevoj!) Mislim da se raadi o lapsusu, podrobnije, da umjesto *Galileju* trieba pisati *Betsaidu* (iz Kafarnauma ili iz Nazareta!?).

i Betsaida!) gdje naučava. I ondje, po njihovim izvješćima, poziva braću Šimuna i Andriju te Jakova i Ivana, da ih “učini ribarima na ljuude”.

Zamietno proostorno-vriemensko neslaaganje u izvješćima meni nij’je prevelika smetnja¹⁰⁸, jer Ivanov osebujan stil i njegovo “oko” otkrivaju ono skriveno i redovito ukazuju na dublje značenje. Zato ću razmotriti ono što se je, po Ivanu, dogodilo netom po Isusovu pozivu Filipu.

Na Filipovu viest: *Našli smo onoga o komu je pisao Mojsije i Proroci: Isusa ... iz Nazareta*, Natanael uzvraća sumnjon: *Iz Nazareta da može biti što dobro?* A kad ga je Filip doveo k Isusu, Isus ih “preduhitri” i reče za njega: *Evo istinitoga Izraelca (ili pravoga Židova) u kojemu neema prievare!* Natanael je iznenađen i pita Ga: *Odakle me poznaješ?*, a Isus mu odgovara: *Vidjeh te prije nego li te Filip pozva, dok si bio pod smokvom*¹⁰⁹ I tada Nataniel izpovieda svoju vjeru ključ: *Učitelju, Tii si Siin Božji! Tii Kraalj si Israelov!*, a Isus mu obećaje da će i više od toga vidjeti ...

Zamietimo da dok su Andrija, Ivan i Filip naslućivali ili u sebi vjerovali da je Isus obećani Mesuja, Natanael je prvi koji too Isusu izravno glasno izjavljuje. Isus njegovu izjavu ne potvrđuje otvoreno, nego ju svodi na vjerovanje. No, potvrda je bila izrečena unapried (pri njihovu susretu), prije ove Natanaelove izjave, a sadržana je u Isusovim riečima (tvrdnji) da u Natanaelu (istinitomu Izraelcu!) *neema prievare*. Stoga ovaj događaj (razgovor) smjemo, dakle, shvatiti i kao prvo Isusovo očitovanje da Oon jest Mesija - Pomazanik Božji.

O Isusovim pozivima pojedincima da Ga sliede kao učeniici, znaamo još samo za poziv Mateju cariniku. Poziva je, dakako, moralo biti mnogo više! Sjetimo se, primjerice, *Poslanja sedamdesetdvojice* (čak poslie *Poslanja dvanestorice*!). Predpostavljam da je bilo i onih koji su vjerno išli za Isusom i bez NJegova izravna poziva. (Takvima sigurno pripadaju žene koje su posluživale Isusa i oni koji su bili stalno uža’nj!!) No ima i onih koje je Isus pozvao da Ga sliede, a nij’su se

¹⁰⁸U svezi s prvom i drugom opazkom, meni se čini da se je to sbilo po Isusovu povratku iz (judejske) puustinje i da je bilo ovako: Ivanovi (Krstiteljevi) učeniici, Andrija i Ivan (Galilejci), čuvši Krstiteljevo proročanstvo o Isusu kao *Jaganjcu Božjemu*, pošli su iz Judeje u Galileju tražeći (“sliedeći”) Isusa, a kad su Ga našli, Oon ih je pozvao i doveo ili u svoje privremeno boravište u Kafarnaumu ili u svojoj nazaretski dom (gdje su upoznali i NJegovu mater?). Tada onaj “izpravak” (u drugoj opazci) “Sutradan naumi Isus poći u Betsaidu.” dobiva puni smisao. Pod ovom pretpostavkom, sve što dalje sliedi (Iv 1, 40-51; Iv 2, 1-12) je logično i razumljivo.

¹⁰⁹“Biti pod smokvom” značilo je (tumače bibličari) razmatrati i proučavati *Toru* - Mojsijev Zaakon i Proroke.

odazvali (Mt 19, 16-23; Mk 10, 17-23; Lk 18, 18-33). I baš takvi nam pokazuju što znači, tj. što podrazumjeva Isusov poziv: Ostaviti sve na što smo naveezani i s pouzdaanjem poći za Njim.

A od mnogih, pozvanih, Gospodin i Učitelj izabire dvanaesticu. O tomu izvješćuju sva trojica sinoptičara, primjerice Luka (Lk 6, 12-16) koji navodi da je Isus bio uzišao na goru, da je proveo noć moleći se Bogu¹¹⁰, a kad se razdvojilo da je dozvao učenike k sebi te između njih izabrao poznatu nam(?) dvanaesticu. Ali nijedan od njih nije imenovan Natanaelom. S druge strane, Ivan ne izvješćuje o ovom izboru, ali (u Dodaatku, Iv 21, 1-2) imenuje petoricu od sedmorice Isusovih učenika kojima se je (*kad je već svanulo*) uzkrslu Gospodin (*ponovno*) očitovao na Tiberijadskom mooru, a jedan od imenovanih jest Natanael iz Kane Galilejske. Sbog toga i sbog prije opisana susreta Natanaelova (preko Filipa) s Isusom, kao i sbog poredka u izvješćima o izabranoj dvanaestici (prvi iza Filipo je Bartolomej), mnogi predpostavljaju (neki i tvrde!) da je pravo Bartolomejevo ime - Natanael, tj. da se radi o istomu učeniku. Moguće, štoviše (po ljudskojmu zaključivanju) vrlo vjerojatno! Ali mene, ipak, kopka nekoliko "sitnica".

Prvo, uzkrslu Gospodin se je prije Uzašašća ukazao mnogima - što pojedinačno, što skupno. Sveeti Pavao, apostol, govori o više od pet stotina (1 Kor 15, 5-8). Dakle, ne samo izabranoj jedanaestici i nekima od žena-poslužitejica niti samo učenicima.

Drugo, Natanael je drugovao s Filipom, a (po kontekstu) i s još nekima od prvopozvanih učenika, još prije susreta s Isusom. Stoga ne'bi bilo neobično da je (i?) *tee noć* pošao s njima ribariti na Tiberijadsko moore (Genezaretsko jezero). Drugim riječima, razlog za okupljanje u ribolovu nije, nužno, pripadnost izabranoj (sada) jedanaestici.

Treće i najizazovnije, predpostavimo li da je Bartolomej zapravo Natanael, nameće se ovo važno pitanje: Kako too da je Šimun Petar, a ne Natanael (s obzirom na njegovu izjavu o Isusu prigodom njihova prvog susreta), prvi (na Isusovo pitanje njima, izabranoj dvanaestici, o sebi) izpoviedio svoju vjeru: *Tii si Krist-Pomazanik, Siin Boga živoga*¹¹¹. Raadi li se, možda o onomu da svaka izjava (tvrdnja) moora, vjerodostojnosti radi, imati uporište (potvrdu) u barem dvojici svjedoka? A budući da se ovdje govori o božanskoj naravi Isusovoj, dvie božanske osobe

¹¹⁰ *Jaa za'njih molim ... za one koje si mi dao ...* (Iv 17, 9)

¹¹¹ I još jedanput: (u najdramatičnijemu trenutku; Iv 6, 68-69): *... Tii imaš riječi života vječnoga! I mi vjerujemo i znamo: Tii si Sweetac Božji*. Osim Natanaela i Šimuna-Petra, jedino(?) još Maarta (Iv 11, 27) izravno Isusu izpovieda svoju vjeru da je Oon Krist.

(Otac i Duh) i/ili koji od proorooka¹¹² triebale bi svjedočiti za onu treću (Siina). Natanaelova izpoviest *Tii si Siin Božji!* počiva na pročitanoj Rieči (pod smokvom, dakle, Siinu, a Oon “ne’smje” svjedočiti saam za’sebe!) i prosvietljeenju po Duhu, dok ona Petrova počiva na Otcu i prosvietljeenju po Duhu. Jer, Isus mu reče: *Blago tebi Šimune, siine Jonin, jer ti too ne objavi tieelo i krv, nego Otac mooj, koji je na nebesima.* (Je li ovo “argument” za izjednačavanje Bartolomeja s Natanaelom ili za njihovo razlikovanje, ne’znam ni saam!) Neki pak drže da je Natanael govorio “iz glaave”, a Šimun Petar “iz srđca”.

Na kraju, nekoliko miisli o očitovaanjima našega **uzkrsloga** Gospodina¹¹³. Najprije, posvieestimo da ukazaanje trieba razluučiti od očitovaanja. Jer, po svim evandelistima, Gospodinovo ukazaanje ne podrazumjeva nužno ni tielesno “prepoznaavanje” ni NJegovo osobno očitovaanje. A gdje, kada i komu se je uzkrsli Gospodin očitovao¹¹⁴? Prođimo reedom:kroz izviešća!

Po Mateju:

- Mariji Magdaleeni i drugoj Mariji, u osvrit prvoga daana, na puutu od groba prema graadu (Mt 28, 9-10) riečima ... *Idite, jaavite mojoj braci ...!*;
- Izabranoj jedanaestorici, od četvrtoga daana nadalje¹¹⁵, na gori u Galileji, i (Mt 28, 17-20) zapovieđu *Poodite, dakle, i učinite mojim učenicima sve narode ...!*

Po Maarku:”

- Mariji Magdaleeni, rano prvoga daana, nedaleko od groba (Mk 16, 9-11) - zaaključak po kontekstu;
- dvojici učeniika, prvoga daana, ma puutu u Emaus,¹¹⁶ (Mk 16, 12-13)
- zaaključak po kontekstu;
- izabranoj jedanaestorici, za stolom (Mk 16, 14) “prieekorom sbog nevjere i okorrielosti njihovih srdaca”.

¹¹²Na Kršteenu svjedoče Oiac i Duh, a pri Preobražeenu - Otac, Mojsije i Ilija!

¹¹³Prije svoje smrti, Isus je samo triput posve jasno kaazao da Oon jest Mesija (Krist): prvi put, kroz "naastupnu besjedu" (u nazaretskoj sinagogi); drugi put, ženi, samarijanki (na Jakovljevu zdeencu); treći put, velikomu svećeniku Kajfi (na suđenju pred Židovskim Viećem). A povjerovala je (primila i prigrlila NJegov neprocijeniv *daar*) samo neuka samarijanka - “napola poganka”!

¹¹⁴Po sv. Paavlu apostolu, da Krist nji’je uzkrsnuo, uzaludna bi bila vjera naša (1 Kor15, 14-17). Doista, bez Uzkrsnuća bili bismo tek odkupljeni (oslobodeni), ne i spaašeni (što ovisi i o nama!), jer bi tielesna smrt postala viećnom.

¹¹⁵Od Jeruzalema do Galileje se hodi barem dvaa daana, a prvoga daana su avi (osim, možda, Tome!) bili u graadu.

¹¹⁶Kleofa i njegov suputnik nji’su pripadali izabranoj jedanaestorici (Lk 24, 33)!

Po Luuki:

- dvojici učeniika, kasno popodne prvoga daana, u Emausu, (Lk 24, 30-31) lomljenjem i daavanjem blagoslovljena kruha i izčezaavanjem s očiju - too je, držim, uistinu najznačajnije očitovaanje¹¹⁷ uzkrsloga Gospodina;
- izabranim učenicima, noću s prvoga na drugi daan, dvorana u graadu (Lk 24, 38-43) doslovno i podpuno;
- izabranim učenicima, četrdeseti daan po uzkrsnuću, Betanija (Betfaga?) (Lk 24, 50-51) blagoslovom prije svooga uzašašća na nebo i Uzašašćem.

Po Ivanu:

- Mariji Magdaleeni, rano jutro prvoga daana, bliizu groba (Iv 20, 14-17) imenovanjem *Marijo!* i naalogom ... *idi mojoj braći i javi im: Uzlazim Otcu svomu* ...;
- učenicima (bez Tome - Blizaanca), večer prvoga daana, dvorana u graadu (Iv 20, 19-20, 24) doslovno i podpuno;
- učenicima (i Toma je s njima), osmoga daana, dvorana u graadu (Iv 20, 26-29) doslovno i podpuno; - osobito za Tomu;
- sedmorici učeniika, više daanaa¹¹⁸ poslie očitovaanja Tomi, uz Tiberijadsko more, (Iv 21, 1-2, 12-19) – mnogo više od očitovaanja. Uzkrslu Gospodin ustanovljuje svoju Crkvu s Petrom-Stieenom kao glavnim pastirom, tj. poglavarom (što je i bio obećao; Mt, 16, 18-19)

P.S. **Piitanje** (u svietlu Isusovih rieči s križa: *Ženo! Evo ti siina!*): Ima li igdje u Novomu Zaavjetu (Evandeljima, Djelima Apostolskim, Poslanicama, Odkrivenju)¹¹⁹ ikoja naatuknica koja bi mogla upuutiti (eksplicitno ili nedvojbeno) na ukazaanje uzkrsloga Gospodina svojoj materi nasamo?

Dodaatak. Navečer onoga daana kad sam završne rečeniice ovoga razmišljenja stavio na papiir, HRT2 je počela prikazivati nizanku “Izabrani” o kojoj prije ništa nij’sam znao! Naglašavam: “Izabrani” - ne *Izabranik!* (Dakle, glavni će biti oni - izbrani po Izabraniku Otčevu - a ne Oon koji ih je izabrao! Zanimljiv pristup!) U njooj je, koliko sam uzpio vidjeti i čuti, *licentia cinemática* razširila kriila prieko svih međa. No razlog ovomu dodatku nij’je mnoštvo “nevinih” izmišljotina, nego (“pod sitno!”) podmetnuto krivovjerje. Citirat će tek dvie “uzputne” i skoro pa “sazalne” izjave (tvrdnje!) o materi

¹¹⁷Ne’možemo Ga prepoznati u nekom čovjeku, ako Ga ne’vidimo u svakomu čovjeku, a Oon je ovdje (na zemlji) živ i cjelovit (samo) u Euharistiji.

¹¹⁸Sjeverna Galileja je daleko od Jeruzalema!

¹¹⁹U apokrifima?

Isusovoj: *Marija nii'je odabrala ono što joj se dogodilo.* i *Marija je bila frustrirana.* (hrvatski: razočarana i/ili nezadovoljna; ponašanjem svojega sina). Po ovomu, nakon Navještenja i podrobna arkandelova pojašnjenja, Djevičin *Fiat mihi!* ne'bi bio njezina slobodna odluka da se podreedi volji Božjoj, nego bi se, valjda, radilo o Božjoj prievari, smicalici ili prisili. I kako, uobće, ona koja se je posvema podrečila Božjoj volji može biti nezadovoljna svojim i Božjim Siinom?! A kad se tomu dodaju podrobne *konsultacije* s Matejom o sadržaju i načinu NJegova naučavanja, te izravnu materinu "vriednostnu prosudbu" *Ponosim se tobom.*, nameće se pitanje: Čiju volju vrši Gospodin? Pušem i na hladno čekajući što će tek ovi "filmaaši" učiniti od Euharistije.

Draaga moja hrvatska braćo, netko nam podmuklo muuti bistru katoličku vodu, te bezsramno lažući (uz opravdanje: *Neka se čuje i druga strana!*) razgoni i grabi oovce. A pastiri, podređeni (umjesto svoomu Učitelju) naćeelu *obće snošljivosti* (i kad oponeent laže, a naročito, kad "polu-laže" i zavodi kao ova nizanka!), o tomu šute!

P.S. Nizanka je poslie paar nastavaka prekinuta (bez obrazloženja) i do sada (evo ljeta - prošlo je oko pola godine) nii'je nastavljena.

P.S.2. Evo (dne 18. prosinca 2023.) tee nizanka opet! Nastavak lukavo "tempiiran" (od "naše" TV) da bude "ekumenska" protestantska božićna "čestitke" hrvatskim katolicima i ove godine. A jaa svakomu koji tvrdi da vjeruje u Isusa Gospodina i da Ga ljuubi posviešćujem ovu viečnu istinu: Neema, niti može biti, Gospodina Isusa Krista bez Žene - Blažene Djevice Marije. K tomu (posbice onima koji su osmislili spomenutu TV-nizanku). Neema Gospodina Isusa Krista na ovomu svieetu osim u Euharistiji. I, s tiim u izravnoj svezi, podsjećam sve na NJegovo najdramatičnije pitanje (Iv 6, 67): *Da možda i vii ne kaanite odici?*

¹²⁰“Doođi, doođi nam Gspode!”

*Ima jedna pjesma,
danajski je daar,
vjerniku u Krista
teološki kvaar.*

Tvoju smrt, Gospodine, navieštamo, tvoje uzkrsnuće slavimo, tvooj slaavni dolazak izčekujemo! - klićemo ili pjevamo netom utjelovljenu Gospodinu na svakoj sveetoj misi. Dživna je too poveznica s Crkvom u prvim stoljećima, koja je zaziivala: *Marana tha! Marana tha Ješua!* - Doođi Gospodine! Doođi Gospodine Isuse! O kojemu dolazku se raadi? Dakako, o onomu drugom (*ponovnom*) i slaavnom (*u Slavi*) dolazku Siina Čovječjega - na svršetku ovoga vieeta.

No rieči-poruke iz pjesmice u naaslovu odkriivaju i upućuju (i) na nešto drugo. Najprije, jasno je da se ne raadi o dolazku na zoov “Doođi Isuse mooj!” čiste duše umirućega ugodnika Božjega, da ju Gospodin oslobodi i izvede iz smrtna tieela te povede sa sobom u nbeskzu slavu.

Slučajno ili namjerno - nee’đi spekulirati! Ali osjećam jaaku potrebu da ih razsvietlim u svezi s već rečenim kao i sa svetom misom i, posebice, s Euharistijom. Pokazuje se da osnovni smisao tee pjesmice variira, tj. da višestrukost njezina značenja ovisi o mjestu, obredu i času njezina izvođenja te, k tomu, i o V(v)jerovanju onih što ju pjevaju. Posliedično, za katoličke i pravoslavne vjernike (i sve koji vjeruju u Euharistiju!) njezine poruke mogu postati opasnim krivovjermem, dok se nekima protestantskim zajednicama one mogu savršeno uklopiti u njihovu teologiju. Pa, navodeći (samo početne) stihove,

1. *Doođi, doođi nam Gspode!*
2. *Mii Te triebamo Gspode!*
3. *Daj nam vjeru, oo Gspode!*
4. *Daj nam naadu, oo Gspode!*
5. *Daj nam ljuubav, oo Gspode!*
6. *Oo, doođi Gspode!*

počnimo razmaatranjem (po reedcims)!

1. Teološka smislenost (neovisno o mjestu, obredu i času)

- 1. i 6. stih su za protestante jednosmisleni: Too je zaaziv za drugi (slaavni i konačni) dolazak Gospodinov k nama. Za katolike i pravoslavce (i sve koji vjeruju u Euharistiju), pak, oon ima smisla,

¹²⁰st121222; st, na Uzkrš, ”24. (Dodaatak)

pored navedenoga, i u žeeljnu i radostnu čekanju da prikazani darovi - kruh i vino - postanu tieelom i krvi Gospodinovom, tj. u čekanju NJega žiiva i cielovita u objema euharistijskim prilikama.

- 2.stih je bezsmislen za sve kršćane čim se (u 1. i 6. stihu) misli na Gospodinov slavaⁿⁱ dolazak. Na svršetku su, jasno je, sve naše potrebe izlišne - slijedi Suud. No, za sve one koji vjeruju da je Isus žiiv u Euharistiji, taaj je zaaziv i više nego smislen, jer *mi bez NJega neemamo života u sebi*.

- 3. stih bi trebao biti žaarki vapaj svakoga čovjeka koji traži istinu i, posebice, Istinu. Jer vjera je, doista, Božji daar i s njom počinje sva spoznaja i sve znanje. Svatko tko sebe drži kršćaninom ili se takvim osjeća već je priimio taaj daar - koliko obilat je Božja volja. Stoga bi kršćani taaj stih trebali "malo izpraviti", tako da se "Daj" preinači u "Uvečaj" ili "Ojačaj" ili "Umnoži" ili u što tomu odgovaraajuće.

- 4. i, još više, 5. stih su pojedinačno i skupno (po obćemu kršćanskom poimanju i smislu) podpuni "teološki promašaj", tj. zabluda. Jer vjera, primljena i prihvaćena kao Božji daar¹²¹, nužno plodi ufanjem ("naadom"), a ufanje neprestance potiče na požrtvovnu i djelatnu ljubav prema Bogu i blišnjemu. Ako, dakle, od Gospodina ištemo za sebe sve trii blagoslovne krieposti, u čemu je naša zasluga?! I upravo nedostaatak čvrstoga ufanja izravno pokazuje malenost i oslabljenost naše vjere. Jer primljena žiiva vjera je "krhka biljka" koju treba brižno njegovati!

2. Značenjska ovisnost (o mjestu, obredu i času)

Obzirom na sve izneseno u predhodnomu odjeljku, nedvojbeno slijedi da smisao razmatranih stihova bitno ovisi o tomu gdje se izgovaraju (pjevaju) i pod kojim obredom (sveetom misom, podielom sveetoga sakramenta, praktičnom pobožnosti), kao i o času (dieelu) u kojemu se izgovaraju. Tako, primjerice, 1., 3. i 6. imaju smisla (i posebno značenje) na pobožnomu hodočašću, dok 1. 2. i 6. stih imaju smisla (ali i drugačije značenje) na početku sveete mise. Pritom, koliko je 2. stih neprimjeren za hodočašće, toliko je 3. stih nespojiv sa sveetom misom (posebice, početkom). Naime, na Svršetku nema više ni naših potreba, a ako smo sveetoj misi pristupili bez vjere (jer ju ištemo!), onda smo došli tek iz znatiželje ili naavike ili običaja ...

I, najvažnije, zazivamo li *Dodi, dodi nam Gospode!* u času sveete pričesti ili pri klanjanju Isusu u Presvetomu Oltarskom Sakramentu, zabrazdili smo (najčešće, nesviestno!) u teško krivovjerje. Jer, u tomu času taaj stih, na uvijen način, nijeeće prisustnost Gospodinovu (a Oon je došao!) u Euharistiji. Poslедиčno, Euharistija, pa i cieela

¹²¹ *Pravednik će od svoje vjere živjeti.*

sveeta misa, bijla bi samo simbol-podsjetnik na Žrtvu i Gostbu Jaganjčevu! A čija je too “teologija” koja se pravi da ne razumje (ni) posljednje Isusovo obećanje (prie Uzašaašća: *I evo,, jaa sam s vama u sve daane - do svršetka svieeta.*), dobro zaamo.

Napokon, da je ovo tek slučajni ili osamljeni primjer¹²² “naivne lakovjernosti”, ne bih se na njega osvrnuo. I, uzgredice, komu i čemu služi (izvrstan!) hrvatski katolički kantual?

P.S. Gleede Euharistije, postoje četiri kršćanske skupine:

- oni koji su svieštni da ne'mogu znati, a vjeruju u prisutnost živoga Isusa Krista, Gospodina našega, u Euharistiji pod objema prilikama, te drže da je too veoma važno za njihovo spaasenje;
- oni koji su svieštni da ne'mogu znati pa i ne vjeruju u prisutnost živoga Isusa Krista, Gospodina našega, u Euharistiji pod rilkama kruha ili vina;
- oni koji su svieštni da ne'mogu znati, a vjerovanje i nevjerovanje u prisutnost živoga Isusa Krista, Gospodina našega, u Euharistiji smatraju suvišnim i nevažnim za svoje spaasenje
- oni koji misle da znaju (jer tvrde i druge uvjeravaju!) da se u Euharistiji raadi tek o puukoj simbolici po sjećanju na Posljednju Večeru.

Tko je vruć, a tko studen, tko li mlaak, čak za izpljuvak - uvijek znaa ssamo Oon!

Dodaatak. Držeć da je ova teema absolviirana, nii'sam poslie zapiisanoga razmišljanja dublje zagledaavao u tekstove naabožnih pjesmica. Čak ni oniih što su se bez dopuštenja “ušuuljale” (bilo da su “zaluutale”, sbog naše nebudnosti i naiivnosti, bilo da su, možda, lukavo podmetnute) u katoličke liturgijske čine ili obrede. Ali danas, iznenada, kad smo na Uzkrsoj misi zapjevali *Krist uzkrsnu*, vedme je prvi reedak zaprepaastio:. Što too mii, pjevajuć, govorimo i slavimo? Citiirat ću prve dvie kitice i refreen (hrvatski prievod):

Smrtni san nestao
koog' sniiv'o Krist je.
U grobu praaznom sad'
čuje se glaas.

Ref.: *Svieet kliče stog': “Krist je Boog!*
Oon iz groba treć užsta daan.
Oon je Boog i razbi smrtni san taaj daan.

¹²²Na što se misli kad i ako se (na kraju sveete mise!) pjeva: *Ostani s nama ... , Gospode! ... ?* Taa mii odlazimo, a Oon ostaje, osim, ako **ne vjerujemo** u živi kruh koji je s neba sišao. Jer ona dvojica su Ga molili da ostane s njima dok su još bili na puutu! I Oon - *Kruh živi koji su primili* - je s njima ostao.

*Nek' povede naas na Očev dlan, na staan!
 Oon je Boog! Oon je Boog!
 Aleluja! Krist je Boog!*

*Uzalud Pilatov
 pečat i straaže
 na grobu onom' gdje
 ležao Boog.*

Ref.

Dakle, iz četiriju izvješća o Isusovu jaavnmu djelovanju, te o sbiivanjima na Posljednjoj Večeri, u Getsemanskomu Vrtu, o suuđenjima pred Židovskim Vijećem i Pilatom (i Herodom), te o NJegovoj muci i smrti na križu, o pokopu i o uzkrsnuću, mii, tom pjesmoom slaveč NJegovo Uzkrsnuće, izjavljujemo, implicate, da **nii'je uzkrsnuo Oon, Krist-Pomazanik** (Siin Božji i **Siin Čovječji**) **nego Oon, Krist-Boog** (samo Boog - Siin Božji?).

Za pojašnjenje, uzkrsnuti može samo onaj tko je umro, a mii tom pjesmom ne izričemo da je Krist umro, nego da je *sniivao smrtni san* i da je *u grobu ležao Boog* (pa se je, valjda, oondje “probudio”). Poslедиčno, budući da Boog ne može umrieti, dakle ni uzkrsnuti, mii zapravo tvrdimo da je Gospodin Isus, kao osoba, **samo** Siin Božji *rođen od Očca prije svih vjekova*, a da je NJegova ljudska naarav tek priividna “čovjekolikost”, tj. umjetno uzeta (prihvaćena) “za ljudsko oko i uho”. Ali tada bi i sva NJegova muka, smrt i uzkrsnuće bili samo priividni - “gluuma i predstava za naše oči i uši”. I što bi tada, osim podpune obmane, (nama) značile NJegovre rieči s križa: *Ženo! Evo ti siina!* te *Bože mooj, Bože mooj, zašto si me ostavio?*

Otrieznimo se, jer eto nas u posvemašnjemu logičkom i teoložkom razsuulu daavno proizišlom iz monofitske hereze (doketizma; u prvim stoljećima naše Crkve). A Crkva je, izpoviedamo, Mistično (ali i stvaarno!) **Tieelo Kristovo** (kojemu je Oon - Glaava).

Sve one koji misle da je izneseno razmišljanje prestroga kritika “dopustive pjesničke slobode”, podsjećam i opominjem: Tieekom ciele crkvene poviesti je i (od ove) blaža ili “nevinija” pjesnička sloboda odvodila, pa i odvela, mnoge njezine zagovaratelje u teežko krivovjerje i odpadništvo od Crkve, a one što su ju nepomirljivo odbijali - do mučeničke smrti za Istinu.

¹²³**Znaamo** li (ili tek vjerujemo) da smo odkuupljeni?

Mii, kršćani, čvrsto **vjerujemo** da svi ljuudi bijahu taoci *Zaavodnikovi* i da su svi odkuupljeni mukom i smrću *Shuge Jahvina - Jaganjca Božjega* - Gospodina našega Isusa Krista.

Doista, Odkupitelja i Odkupljenje odavno su bili najaavili proroci (Ps 130, 7-8; Iz 53, 4-5, 8, 11-12). A Ivan-Preteča ima viđenje (prije Isusova navieštaja o Kraaljevstvu Božjemu) i prorokuje: *Evo Jaganjca Božjega koji odnosi grieehe svieeta!* Napokon, saam Isus reče: ..., *ali vam se znaak nee'će dati doli znaak Joonin.* A sve što je rekao . najaavio i obećao - too je svojim djelima i činima potvrdio i izpunio. K tomu, trii navieštaja o svojoj mucu, smrti i uzkrsnuću: prvi - Mt, 16, 21; Mk 8, 31; Lk 9, 22 - te još dva puta. I, najvažnije, na Posljednjoj Večeri: ... *Ovo je kalež moje krvi koja će se proliti za vaas i za sve ljuude na odpuštenje grieha.* ...

Too je navieštaj o konačnomu izpunjenju Staaroga Saaveza: Boog Otac je prije Saaveza izkušao Abrahama (radi njega saamoga!) i pošteedio siina njegovu, Izaka, koji **nii'je znao** da ga otac, Abraham, do kraja poslušan i vjeran Bogu, kaani žrtvovati, a sada Oon, Boog, zaista žrtvuje svooga Siina, koji too **znaa i dragovoljno se predaje**, kao Jaganjca Božji, za naše odkupljenje.

Naša vjera u odkupljenje počiva na svemu iznesenom. No još je bolje kad vjerovanje u nešto možemo podkriepiti i kojim razumskim argumentom ili poveezati s kojom tvaarnom činjenicom¹²⁴! A baš u ovomu slučaju, kao riedko kad, postoji, po momu suudu, čvrsti "tvaarni dokaz". Da bismo ga razumjeli i prihvatili. sjetimo se izgona naših praroditeelja iz Raja, odnosno, simboličke slike: *aandeo-kerub s ognjem mačem pred vratima rajskim* ne dopuušta da više itko priide, a kamo li da uude..

A u Hraamu Božjemu je taa boolna i nepremostiva odijeljenost od Boga bila opredmećena kao (s)tvaarna i vidljiva činjenica! Bila je too hraamska zaavjesa što je razdvajala Svetište od ostaloga dieela. I u Svetište, u kojemu se je nalazila Sveetinja nad Sveetinjam (*Škrinja Zaavjetna* - Božje prebivalište), smio je uuć ("po dužnosti!") **samo** Veliki svećenik, i too samo jedan put godišnje, da poškropi Žrtvenik krvlju žrtvovanih životinja i zapaali miomirisni kaad (tamjan).

Asada "dokaz"! Riedki su zaapisi o Isusovu zemaljskomu životu, naauku i djelima, te o NJegovoj mucu, smrti i uzkrsnuću što ih sva tri

¹²³st040223

¹²⁴Poput Šimuna Petra kad izjavljuje Gospodinu: *I mii vjerujemo i znaamo: Tii si Sveetac Božji.*

sinoptička Evāndeelja donose gotovo istim riečima. Jedan od takvih jest da se u času Isusove smrti, tj. po riečima ***Dovršeno je!***, *hrgamska zaavjesa razdrie nadvoje, odogor dodolje*. A upravo ona je bila tvaarni i vidljivi znaak nevidljiva *keruba s mačem ognjenim* koji prieči čovjekov pristup Bogu bez NJegova milostna poziva! I svi, osim Blažene Djevice Marije, do tada bijahu u takvu staanju, tj. bijahu taoci *Zaavodnikov*. No, u tomu je času u podpunosti *izplaćena Odkupnina* - muka, prolivena krv i smrt Jaganjca Božjega - za naše oslobođenje, pomireenje i povratak u zajedništvo s našim Stvoriteljem, te za, sliedeći Krista i po Kristu, slobodan pristup Otcu nebeskomu.

Stoga, budimo neprestance svieštni koja i kolika je cijena našega odkupljenja, tj. oslobođenja iz *Zaavodnikova* zatočenijctva (kako onih od paada naših praroditeelja do Odkupljenja tako, unapried, i svih naas poslie - po jedincatomu Odlupljenju)!

¹²⁵Žrtvovanje

ili

Pobožnost (i pobožnoat) vs. trpljenje

Daanima sam razmišljao o brojnim novim (katoličkim) pobožnostima i mogućim razlozima njihova pojavka. Nametala mi se je slutnja o sličnosti sa starozaavjetnim žrtvovanjima, ali nii'sam uzpieevao proniknuti u too postoji li među njima dublja povezanost.

A tiih daanaa sam čitao (bolje reč, prelistaavao!) Objave sveete Gertrude. I dok me se je Druga Knjiga (njezina!) jako dojmila, ostalo (što su zapisali drugi po njezinu kazivanju, a hoteč, učinilo mi se, čitatelju saami pojasniti nepojasnivo!) nii'je mi gladko ulazilo u glavu. A i srđce mi je ostajalo podalje od njihovih opiisa njezinih čudesnih sliika o staanju vlastite duše i učestalih mističnih susreta i razgovora (bez rieči, a nama iznesenih oskudnim i priibličnim izričajima!) s ljuubljenim Gospodinom.

Htjedoh se tada ostaviti čitanja preostalih *knjiiga* do neke duhovno razpoloženije prigode, kad mi, tek prevrćući straniice, pogled pade i zape na ovomu podnaslovu (u Trećoj Knjizi¹²⁶): *Gospodinu je draže trpljenje bez pobožnosti nego pobožnost bez trpljenja*. I istoga časa mi se *otvoriše oči* i shvatih biit onoga što sam si htio razbistriti i poveezati:

Žrtve su darovi i nii'je izpravno vriednovati ih ili uzpoređivati po njima saamima; ono što valja i treba vriednovati i uzpoređivati (kao Bogu draže ili ugodnije) jesu oodnosi i poveezanost darivateelja s darovima-žrtvama. Jer baš u ovomu slučaju, doista, pobožnost je slična starozaavjetnoj žrtvi, tj. žrtvovanju **nečega** za Boga, dok je trpljenje, po uuzoru na jedincatu Žrtvu, žrtvovanje **sebe** za Boga.

I dok su se starozaavjetne žrtve svodile na dariivanje probranih plodova i prviina od blaaga bez maane, današnjim pobožnostima žrtvujemo maali dio svojega vremena (koje jest kratko!), sebične želje, prohtjeve, društveni status i sl. Pa ipak, ni jedno od toga nii'je neodieljiv dio naše osoobnosti. Too nii'smo mii! Too je tek odustajanje od nekih ambiicija i slabljenje naših naveezanoosti u tieku ovoga života.

A oni koji, misleč na Krista, ponizno i bez gorčine trpe odbaačenost, poniženja, boleesti, muku, oskudicu ... i svoje trpljenje prikazuju na slavu Božju, uistinu žrtvuju saami sebe.

Zapiitajmo se, pokušava li too sadašnji naraštaj, možda i nesviestno, umnožaavanjem (Bogu ugodnih?) pobožnoosti nadomjestiti ili čak izbječ sveeto i spasonosno trpljenje!?

¹²⁵st220223

¹²⁶Objave svete Gertrude, Verbum, Split, 2022., str. 165. Poslie sam zamieetio i ono na početku 190. str.

127 Od okrnjene Rieči do punoga Života

ili Ruuka Marijina

Ovo je razmišljanje o obraćenjima naše odijeljene braće s polazištem na njihovu svjedočenju (ustmenu i piisanu) o tomu čudesnomu puutu (za svakoga raazličitom!) s mnogo dugih mračnih dionica povezanih neočekivanim smjerokaznim postajama osvjetljenim izkrama Duha Sveetoga.

Da, silno me raduju oni koji, mišošću Božjom, shvate da im nešto važno nedostaje ili da je nešto, njima temeljno, pogriješno ili da im je naauk protuslovan ... Pa tada počnu neumorno i bezkompromisno trraaziti Istinu (Emanuela - s nama Boga žiivoga) i ne odustaju dok im se Ona ne očituje. A takvima se Istina neizostavno očituje!

No, pitao sam se zašto je njihov puut tako dug i mukotrpan. Zašto se, gotovo redovito, vraćaju na saam početak - apostoole i crkvene očte? Zar neema lakšega i jednostavnijega načina koji bi ih približio Istini? I mislim da sam odkrio glavni uzrok njihova luutanje na onim mračnim stazama između dvaju prosvjetljenja. Ruuku što bi ih tuda trebala voditi, oni prihvate tek na saamom kraju - kad im je najmanje potrebna. A taa ruuka-vodilja jest Ruuka Marijina!

Doista, oni svjedoče da katolički naauk o Blaženoj Djevici Mariji prihvaćaju tek na kraju - kad sve ostalo "sjedne na svoje mjesto". Raazlog je jasan: U okrnjenoj Rieči (njihova nepodpunu Piismu - *Sola Scriptura*) neema mjesta za Mariju - bez grieha začetu, milosti punu, Djevicu i Bogorodicu, Goospu Veliku (na nebo uznesenu), Maačku našu nebeku. Oni za njuu ne'znaju ili ju spominju kao ženu običnu i mater "s mnogo dietce" - od kojih je jedno bio ("neposlušni" joj siin!) Isus - sliepo "previdjevši" oba Vjerovanja i posve izostavivši ("preskočivši") petnaest stoljeeća crkvene poviesti.

Tako, poput bezumnika, ne shvaćaju da **Isusa** - utielovljenoga, rođenoga, mučenoga, umrloga, uzkrsloga i na nebo uzišloga - **neema bez Marije!** Ako je saam Boog, Otac naš nabeski, htio i učinio da se NJegov Siin - Viečna Rieč- utielovi i rodi od žene, tj. da bude (i) čovjek po ženi, materi svojoj Mariji, koja se je slobodnom voljom podreedila Božjoj volji, tko je taaj što se ussuđuje njuu zanemaariti, pa dakle i ovu istinu izkriiviti ili čak zanieekati?! I, k tomu, želi, naastoji i postupa tako da namjerno zaobilazeć Mater doođe do Dieteta-Siina. Zar se tako ne ponaša taat¹²⁸t?!

¹²⁷st270223

¹²⁸Ima nečega dietinjastoga, nezrieloga i nepromišljenoga u protestantskomu ignorijranju, pa i klevetanju i vrijeđanju, Blažene Djevice Marije. Naime, velika

A Siin ju je na zemlji povjerio ljuubljenomu učeniku, kao i njega njooj, pa kad je blaago u Gospodinu usnula, uzkriisio ju je te dušom i tieelom uznio k sebi na nebo. Nii'je too tek dogma od A.D. 1950. jer znaamo da se je vjernički puuk (a i mnogi od svećenstvu) utjecao Goospi Velikoj i častio ju od saamoga počeeetka: upučivao joj žaarke moliitve, pjevao zahvalne pjesme i hiimne te podizao kapelice i graadio veleebne crkve njooj posveečene. Vjerovali su da Marija sigurno i najbrže vodi gorljiva tražitelja do Isusa - Boga i Čovjeka - žiivoga u Euharistiji. Dobro bi bijlo na uumu staalno inati ovu "sliku": Puut do spaasjenja vodi preko mosta nad bezdanom, a moost nose trii *neoboriva stuupa*; kod prvoga (*Utielovljeenje*) čeka nas Maajka Marija i pruuža nam ruuku Pomognicu; kad ju prihvatimo, vodi nas samo njooj dobro znaanim puutom do drugoga stuupa (*Odkupljeenje*) - podno Kriiža; oondje nas ohrabruje i upučuje k trećemu *Uzkrsmuueće*), gdje nas čeka njeezin uzkrslu Siin, da po NJemu i s NJiim pristupimo viečnomu slavljenju Trojedinoga Boga u Kraaljevstvu Nebeskomu.

Zato im preporučujem ovu molitvu:

"Oo, Marijo nazaretska! O tebi, do sada, ne'znam ništa pouzdano osim da si mati Isusova. NJega jaa traazim žaarko želeč susresti Ga žiiva u sebi oovdje na zemlji, jer Oon je Spasitelj i Emanuel - s nama Boog. Ako itko znaa gdje je Oon i kako Ga naač, onda si too tii - mati NJegova. Vjerujem Mu i razumijem Ga kad svima kaaže: *Što god (ne) učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, (ni) meni (ne) učinite.* Ali, ipak, nijedan od njiih nii'je Oon. Zato, Marijo, evo ti moje ruuke! Priimi ju pa me tii k NJemu vodi!"

Molite ju ujutro i navečer, svakodnevno, puni pouzdaanja u njezino sigurno vodstvo! I jednoga skoroga daana, ovisno o vašoj vjeri, ufanju i ljuubavi za *najmanju braću*, naač čete se pred - **Svetohraništem**, i osjetiti neodoljiv zoov da u *svatbenu ruhu* pristupite Gostbi Jaganjčevoj.

P.S. Za dublje promišljanje o Mariji, želim ukaazati na još nešto. Onima, koji traazeč Isusa sviestno zaobilaze ili izbjegavaju Mariju, može se lako dogoditi da posve promaaše, tj. ne'naadu ni NJega - Gospodina. U svezi s tiim, podsjetimo se nekih ključnih događaja u poviesti Crkve Kristove. Odkako je ono Sotona u puustinji izkušavao

večna od'njiih svooj stav i naauk o njooj obrazlaaže i "opravdaava" **lažnom** tvrdnjom da se katolici (valjda i pravoslavci!?) **klanaju** BDM-i. Ali kad bi too (hipotetički) i bijla činjenica, slieedilo bi da protestanti svooj odnos prema BDM-i ne utemeljuju na vlastitoj vjeri te predaži i spoznaji, nego na "pogriešnu" katoličkom (i pravoslavnom) štovanju Blažene Djevice Marije. Bez katolika (i pravoslavaca) oni, dakle, "ne bi znali što će ni kud će s Marijom!"

(bezuzpješno!) Isusa, nii'je se više usuđiivao kušati (osim, možda, u Getsemanskomu vrtu i tiekom mučenja), a ni napadati Ga. Prejak je Isus i naauk NJegov, i predobra su NJegova čudesna znameenja, da bi se NJega, sada i uzkrsloga, **izravno** napadalo i ružilo kad ljuudi. Stoga su đavolske vlaasti smislile novu i drugačiju "strategijz za proždiranje vjerničkih dušaa."

Ne ii protiv Isusa izravno, nego posredno i zakučasto - sbunjivanjem oholih i umišljenih "puritanski bogobojaznih" teolooga o tomu tko je, i koje je sve (ili nii'je) Božje miloosti priimila, mati Isusova.

I, nažalost, kod mnogih su uzpjeli i velik raazdor u Crkvu unieli, pa je tako ona koja nepogriešivo vodi do Gospodina, postala za njih *kamen spoticajni*. A sada i izložimo nekoliko dobro poznatih "otrovnih teoloških slastiica za mudrijaše":

- "Marija nii'je (*vasda*) *Djevica*", nego "(samo) *Kristorodica*", što povlaači da je Isus Krist "**samo**" Siin Čovječji (proorok Božji);
- "Marija nii'je *Bogorodica*", pa opet slieedi zaaključak da njeezin (jedinorođeni) siin "Isus ne'može biti Siin Božji";
- "Marija jest *Djevica* i (samo) *Bogorodica*", ali njeezino "djevičanstvo dokazuje da Isus nii'je praavi čovjek nego samo Boog" (tj. da je "NJegovo tieelo biilo tek priividno" - za ljudske oči), što onda povlaači da su i "Isusova muka, smrť i uzkrsnuuće biili priividni", te da je "Euharistija (i na Posljednjoj Večeri)! biila samo simbolična (da ne uztvrdimo nešto zastrašujuće, tj, da je "Isus lagao i obmanauo svoje učeniike, a po njima i sve naas");
- "Marija nii'je *bez grieha začeta*"¹²⁹, što povlaači da je ili "Isus od njee naslieedio iztočni grieh pa, dakle, ne'može biti Boog", ili je nuždna "dogma o bezgriješnomu začeeću Siina Božjega kao čovjeka (Siina Čovječjega);
- "Marija nii'je (*duušom i tieelom*) *uznesena na nebo*", što povlaači da "ona nii'je *nova Eeva*"¹³⁰, dakle, da ni Isus nii'je *novi Adam*, niti da je Crkva *novi Izrael*", pa se "*Djevica* tek triebe "pojaaviti i onda djevičamski začeeći i rođiti siina - Emanuela (Mesiju)";

"Marija nii'je *Kraljica nebeska i zemaljska* (od Presveetoga Troojstva okrunjena)", što povlaači da nam "Kraaljevstvo Božje nii'je ni bliizu, a kamo li da je već nastuupilo započevši Kristovim uzkrsnuućem te ustoličenjem od Očca po Uzašaašcu".

Sapienti sat!

¹²⁹ A ona nam je saama u Lurdu ođkrila i više (jedincatost!): *Jaa sam Bezgriješno Začeeće*.

¹³⁰ *Neprijateljstvo Jaa zamećem između tebe i Žene. ... Tii ćeš joj vreebati pectu, a ona će ti satirati glaavu. . .* (Pos 3, 15)

¹³¹Prva trii daanaa - odbačena “alternatiiva”?

...: “*Ako ostanete u mojoj riječi, uistinu, moji ste učeniici; upoznat ćete istinu i istina će vas osloboditi.*” (Iv 8, 31-32).

U jednomu od prijašnjih razmišljanja bio sam se zapiitao: Je li Krist morao (apriori) podnieti onu straašnu (i slaavnu!) muku do smrti na križu da bi nam, po Odkupljeenju vlastitom krvlju, omogućio spaasenje? I odgovorio sam odričnim mišljenjem (ne tvrdnjom!) navevši za too nekoliko podkriepa iz Evandelja. Nee’ču ih ponovno iznositi.

Mnogo, mnogo dublje je piitanje o (apriori) (ne)nuždnosti NJegove Pashe kroz vlastitu smrt da bi ju zauviek svlaadao i obnovio život - za viečnost. I o tomu sam se bio usuudio izreći nekoliko svojih prijemnih misli u veliku strahopoštovaanju što ga taa Božja taajna predpostavlja. Ni njih nee’ču oovdje ponaavljati.

Bez ohrabreenje od sveetoga Tome Akvinskoga (da je **svako** razumno piitanje u potrazi za Istinom doputivo), ne bih se usuudio o ovim (i još nekim) dvojnama ni (dublje) promišljati, a kamo li o njima otvoreno govoriti i pisati.

Oovdje ču se, s tiim u svezi, upuustiti u razmaatranje peetoga otaajstva radostnoga (Goospine Krunice) slieedeći odgovarajuć odlomak iz Luukina Evandelja (Lk 2, 41-51). Isus se, u dobi od **dvaanaest godiina**, “izgubio” poslie hodočašća s roditeljima iz Nazareta u Jeruzalem, pa Ga jako zabrinuti Josip i Marija traaze i **trećega daana** nalaze u Hraamu gdje razgovara i razpravlja s naučiteljima. I too kako(!): ... **sjedi posred učiteelja, sluša ih i piita. Svi koji Ga slušahu bijahu zaneseni razumnošću i odgovorima NJegovim.**

A kako da, oni koji tieekom cieeloga života čitaju, uče i pokušaavaju razumjeti Rieeč Božju (Toru - zapiisanu), ne’budu zaneseni kad im njezinu neizcrpnu dubinu i njima nedokučiv smisao tumači izravno Ona saama - žiiva, cielovita i utielovljena Rieeč Božja posred njih (Isus - *Žiiva Tora*)! Uzgre dice, imajmmo na umu da su židovski diečaaaci bili obvezni hodočastiti u Jeruzalem čim bi napunili dvaanaest godiina i da bi se tek poslie toga počinjali temeljito poučavati u Tori.

Stoga nas može začuditi (za)što najučeniji pismoznaanci ni’su zamolili roditelje, Josipa i Mariju, da svooga čudesno pametna siina, Isusa, daadu njima na “sustavno školanje”! Pojašnjenje nam daaje (poslie) saam Isus: *Slavim te, Otče, ... što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objaavio malenima.* ... Otčeva je volja da se Siin objaavi tek u čovječjoj zrielosti. (Boog se ne’mieenja i vasda je spreman!) Zato je

¹³¹st, Pepelnica, 23

vaažan Luukin “dodaatak” o Isusovoj poslušnosti svojim roditeljima, raastu i napredovanju u dobi, snaazi i mudrosti . . . , jer njim dokazuje Isusovo pravo čovječtvo. (U Hraamu je Oon pokazao “dio svojega božtva” - neovisna o dobi ili o bilo čemu prolaznom!)

A sad o pitanju prvomu u svjetlu moguće povezanosti ovih triju daanaa s onima od NJegove muke i smrti do Uzkrsnuća. Mnogi teolozi drže da su ova trii daanaa Isusova “nestanaka” nagovještaj onih triju daanaa na kraju. Moguće! Ali u kojemu smislu? Jer nikakve poveznice po sadržajnoj sličnosti među njima nema. Jedino, ako poveznicom shvatimo njihovu posvemašnju sadržajnu različitost, štoviše, njihove upravo **diametralno suprotstavljene** sadržaje.

I stoga, razmišljam, ne ukazuje li, možda, sadržaj ovih (prvih) triju daanaa na prvotnu Božje volju: *Izpunilo se vrijeme, Približilo vam se Kraljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte Evangelju!* (I na prvo Šimunova proročanstvo, svima, s dietetom Isusom na rukama!) Ali, svojim doođe, a oni Ga ne priimise - što je Boog Otac znao i prije Početka - pa nam je providio Odkupljenje žrtvovsnjem svojega Siina, Jaganca Božjega. (Drugo Šimunovo proročanstvo - Mariji i Josipu!) No, too nas ne oslobađa od kriivnje, jer je smrt NJegova, premda dragovoljna, i čovjekov izbor i odluka - slobodna ljudska volja (koja je, gle paradoksa, NJegov daar i po kojoj smo NJemu slični!).

Napokon, potpunosti radi, navedimo podrobno one prije spomenute diametralno suprotstavljene sadržaje! Doista,

- u ova trii daanaa očituje se prvotna **Božja volja**: . . . da Ga (najprije NJegovi pa preko njih) *svi ljudi tražeći nađu*), odnosno, too je prvi dio Šimunova proročanstva u Hraamu, a u ona trii daanaa Boog dopušta da se izvrši, ali na NJegov način, **ljudska volja**: *Zašto tražite da me ubijete?* (“... po Zakonu oon mora umrijeti jer se pravio Siinom Božjim.”), odnosno, too je drugi dio Šimunova proročanstva u Hraamu;

- ovdje **nitko** (osim Josipa i Marije) **ne zna** tko je Isus (a i oni su too ovaj put “zaboravili”, tj. od velike brige za svoje diete, smetnuli su s uma da je Oon i Siin Božji!), dok na Golgoti **svi** za NJega **znaju** (ze starješine je hilitelj; za mnoge u narodu - novi učitelj i dobri čudotvorac, za neke pak - veliki prorok, za neznatnu manjinu - Siin Božji, Pomazaanik!);

- ovdje je Isus **živ** i zdrav, a oondje - **mrtav**, izmrcvaren i iznakažen;

- ovdje je Isus **u Božjemu Hraamu** (“*Niste li znali da mi je biti u onomu što je Očca mogega?*”), a oondje - **u ljudskoj grobnici**;

- ovdje Isus (*Živa Tora*) **govori i naučava** (o sebi - Rieči Božjoj!), a oondje vlaada **gluhi muuk** (*Dovršeno je!*);

- oovdje Isus **silazi** sa Siona (Božjega prebivališta) u Nazaret (među ljuude), te potom (kao pravi čovjek), **poslušan** roditeljima, naapreduje u **dobi, snaazi, muudrosti . . .**, a oondje, **svlaadavši Smrt**, priprema **uzlazak** na *nebeski Jeruzalem*.

Dakle, trii daanaa žiive i glasne Utjelovljene Rieeči u Hraamu Božjemu (da Ju prepoznaju oni kojima se je daavno biila objaavila i koji su mislili da s NJoom u skladu žiive¹³²), suprotivo trima daanima mrtve i umuukle Utjelovljene Rieeči u grobu ljudskomu (ubijene rukama onih kojima ni'je biila objaavljena niti su Ju poznaavali)! Je li paradoksalno, pa i pomalo heretički, pomišljati da je Boog dopuustio čovjeku “izabrati” **naačin** vlastita odkupljeenja (izbavljeenja, oslobodeenja) posve protivan prvotnoj Božjoj volji?! Umjesto da pali čovjek (radi sebe i svojega spaasenja!) povjeruje Rieeči Utjelovljenoj i vidljivim siilnim djelima NJezinim, i obraati se za oprošteenje i pomireenje s Bogom, saam Boog za čovjeka dragovoljno podnosi najveće ponižeeenje i straašnu muku do smrti.

¹³² . . . i, poslie, trii godine - **svima** kojima se je biila objaavila - da Ju i prihvate!

¹³³Pokora

Svake godine, na Pepeeelnicu, čujem mnoge ljuude govoriti: “Ove korizme ću se, za pokoru, odreći ...” A pod trii točkice su, najčešće, svakovrstne loše naaviike, barem jedne od kojih, nažalost, nitko od naas nii’je pošteđen. Razmotrimo slijedeći jednostavni (hipotetički) priimjer i odgovarajuće piitanje, odnosno, odgovor!

Koje(a) je “pokorničko odrićanje” (“pokornička žrtva”) veće(a) ili što je Gospodinu ugodnije (draže):

- kad se strastveni pušaač (recimo, dvie kutije dneevno), za pokoru, tieekom koizme suzdrži od pušenja

ili

- kad isto i s istom nakanom učini onaj koji vrlo malo puši (recimo, peet-šeest cigareeta dneevno) i podpuno nadzire tuu svoju naaviku?

Neki će se iznenaaditi ili se neće složiti sa’mnom kad uztvrdim da ni prvo ni drugonavedeno odrićanje NII’JE pokora. Jer ovdje se, na određeno vrieeme, prvi odriče loše tielesne naavike (ili ovisnosti), a drugi umišljene voljne nadmoć, da bi poslie s njima nastavili. Prvi zavarava saamoga sebe, a drugi hraani vlastitu oholost. Obojica su, zapravo, odlučila da će se, na razmjerno kratko vrieeme, potruditi da “izprave” nezdravu naaviku ili lošu sklonost. Ali izmicanje lošim sklonostima i nezdravim naavikama, i griješnim prigodama obćenito, nii’je pokora nego mora biti čovjekovo staaalno naastojanje!

Što je, dakle, pokora? Pokora (praava, po Božju!) jest sviešteno **odrićanje** (kao posljedica **kajanja sbog spoznane vlastite griješnosti**) od svojih stečenih **dobaara i predmosti** (privilegija) te požrtvovno **dariivanje i pomaaganje** (u skrovitosti!) bližnjemu svoomu. K tomu, iako poost i molitva saami po sebi nii’su pokora, praava pokora se, nužđno, moora snaaziti postom i molitvom (Iz 58, 3-7; Ps 51, 18-21; Mt 6, 1-18).

I, dakako, praava pokora **prožima osobu u cijelosti** i onda kad je potaknuta samo jednom spoznanom zlom sklonošću.

¹³³st060323 (uz hodočašće sv. Josipu u Karlovac i rodnoj župi bl. Alojzija Stepinca u Krašiću - 3./\$. ožujka)

¹³⁴Da, vjerodostojne su!

O objavama sveete Gertruude je rieč Unatoč svemu što su vrstni teolozi još daavno zaključili i napisali o'njima, teška kušnja mi je bilo čitanje i shvaćanje (barem djelimice) tih objaava, posebice onih što su ih (po njezinu kazivanju) zapisali drugi. I nii'je odveć čudno što ih "kruuti nevjernici" drže priviđenjima (halucinaacijama) u Gertruudinu "perfeksionističkom" uumu uslied njezinih pretankoćutnih osjetiila i iscrpljenosti od sdušna obdržaavanja svih redovničkih pravila, slabosti zbog stroga i učestala posta, kao i od brojlu bolestima izmučenana tieela. Doista, "naaravno racionalan" uum gotovo da i neema mogućnosti za drugačiji zaaključak o njezinim objavama!

No, sjetimo se (1 Kor 2) da *naarvan čovjek ne priima što je od Duha Božjega; njemu je too ludost i ne može spoznati ... Duhovan pak promišlja sve ...* Pa kad (Ef 1, 18) *Duh prosvietli oči od srđca* i kad (Dj 16, 14) *otvori srđce da prihvati Rieč*, razodkriiva se neizrecivo otajno bogatstvo - neprocienjivo biserje skriveno (naaravnu oku) u razgovorima i slikamaa iz Gertruudinih objaava. Uistinu, kod nje su se u potpunosti izpunila Gospodinova obećanja (Iv 14, 23; Odkrivenje 3, 20):

*"Ako me tko ljubi, čuvat će moju rieč,
pa će i Otac mooj ljubiti njega
i k njemu ćemo dooći i kod njega se nastaniti. ..."*

"... Evo, na vraatima stojim i kucam: poslušaj li tko glaas mooj i otvori mi vraata, unići ću k njemu i večerati s njim i oon sa'mnom."

Sveeta Gertruuda je ljubljenomu Isusu (čim joj je pokucao), kao i svima koji su u slavi s NJim, svoja vraata širom otvorila!

Pa su k njooj unišli i kod nje se nastanili. A osoobe koje stanuju skupa u ljubavi, i večeraju zajedno, ne šute, već vode izkrene, duboke i plodonosne razgovoore i ljubazno ugađaju jedna drugoj. I koliko li je njezinih usrdnih zagovoora za bližnje, kao i za duše u Čistilištu, Gospodin uslišao!

Napokon, po ovom velenadahnućem primjeru, možemo razumjeti Ivanovu besjedu (1. Iv 4, 8;12): *Tko ne ljubi, ne upozna Boga jer Boog je ljubav. Ako ljubimo jedni druge, Boog ostaje u nama. i ljubav je NJegova u nama savršena.*

Sveeta Gertruudo, moli (i) za'a'me!

¹³⁴st100323

¹³⁵Što, tj. tko, premješta brda?

Neema onoga koga nii'je osupnula, pa i smuutila, Gospodinova besjeda svojim učenicima kad su zamieetili da je zelena smokva, što ju je Isus bio "prokleo" daan prie, usaahnula do koriena (Mt 21, 21; Mk 11, 23): *"Zaista, kaažem vam, ako budete imali vjere i ne posuumnjate . . . nego - reknete li ovoj gori: 'Digni se i baaci u moore!'", bit će tako.* (Oovdje nee'čemo o "pedagogiji", tj. o tomu zašto ju je Isus "prokleo" pred učenicima!)

I tomu slično (Lk 17, 6): *"Da imate vjere koliko je zrno gorušičino, rekli biste ovomu dudu: Izčupaj se s korienom i presaadi se u moore!", i oon bi vas poslušao."*

Dakle, vjera! Ali kakva? Posve čista, dakako, tj. bez i malo suumnje ili primisli. Mnogi će reći da takva vjera čovjeku nii'je primjerena, pa čak ni moguća. I skočiti sebi u usta, tj. saami sebi protusloviti! Baš too hoću oovdje dokaazati.

Raadi se o vjeri koje nii'smo svieštni! Zato želim posviestiti da je gotovo sav naš svakodnevni život, koliko užko-obijteljski toliko i široko-društveni, posve prožet takvom vjerom, a da toga nii'smo svieštni. I (gle paradoksa!) upravo taa nesvieštnost jest ono najvažnije što ju čini takvom. A da njee, baš takve, nestane, čovječanstvo bi se u'tren pretvorilo u mnoštvo osaamljenih pojedinaca i potom - izumrlo.

Evo i dokaza! Najprie, metaforički ali i stvaarno: Zar nii'je gotovo svaki naš sliedeći "korak" zasnovan na vjeri da nee'čemo "posrnuti ili psati"? Razmotrimo ono majučestaliye i najobičnije! Kad sjedamo za obijteljski stool, zar pomišljamo da nam je, možda, domaćica podmetnula u jelo nešto od čega čemo se razboljeti?! Kad u "kafiću" naručujemo jutarnju kaavu prie odlazka na posao ili osvježaavajuće piće po svršenu poslu, zar sumnjamo da čemo dobiti ono što smo zatražili?! Kad kreečemo na puut, zar ulazeći, primjerice u autobus, dvojimo o vozačevu umjeeću i sigurnu dolazku na odredište?! I t.d. i t.d. Da takve vjere neema, tko bi spokojno jeo ponuđenu mu hranu, pio ponuđeno mu piće, povriemenom stavljao svoj život u tuđe ruke . . .?! Doista, dakle, vjera bez suumnje postoji i primjerena je čovjeku u zemaljskim stvaarima.

A zašto ju čovjek gubi u netafizičkoj i duhovnoj stvaarnosti (gdje je baš vjera temeljna - kao darovano počelo!), valja dobro razumjeti iz Gospodinovih rieči pridodanih prvonavedenoj besjedi (Mk 11, 25): *"No kad ustanete na molitvu, odpustite ako što imate protiv koga da i vama Otac vaš, koji je na nebesima, odpusti vaše prieestupe!"*

¹³⁶Patnja

Patnja - neizbježiva i neodvojiva suputnica tjeekom čovjekova života! Njezin uzrok te smisao i posljedice zaokupljali su mnoge velike umove. A da je i više nego vrijedna dubokoga promišljanja, pokazuje nam dva "kraja slučaja": biblijska Knjiga o Jobu i, još više, (četiri) izvješća o životu te, posebice, o muči i smrti Gospodina našega Isusa Krista.

Dakako, temeljni uzrok svekolikoj ljudskoj patnji (patnji u svijetu) jest, nedvojbeno, **izgon iz Vrt**a (popraćen riječima: ... *zemlja će ti raadati trnjem i dračom* ...) A zbog čega izgon? Sbog neposlušnosti, tj. zbog protivljenja Božjoj volji. Još samo jedan korak unatrag i eto početka, tj. prauzroka: *Zavodnikova obmana*. (*Lazac i Čovjekubojica od početka* nii'je mogao podnieti da čovjek i žena, tj. ljudi, slobodno, bezbrižno i skladno žive u Rajskom Vrtu - zajedništvu s Bogom - prepunom Božjih darova, i, k tomu još, ugodno razgovaraju sa svojim Stvoriteljem.)

No, vratimo se neposlušnosti, tj. volji čovjekovoj protivnoj volji Božjoj! Too je ključno i prvotno, jer su i žena i čovjek po svojoj slobodnoj volji odlučili zagriziti i kušati zaamamu "jabuku" - "zabranjeno voće". (*Zavodnik-Lazac*¹³⁷ je drugotno: ono o *trnju i drači* se, dakako, odnosi na njega i na njegove plodove; od Boga - sve dobro, a od Lazca - samo zlo, često omotano "ukrasnim papirom"!)

Ali sad smo, čini nam se, upali u sablažnjivo protuslovlje. Jer, ako su najveći patnici bili, i ostali, upravo Job (bogobojazni pravednik!) i Isus Krist (koji i nii'je vršio ništa drugo do li volje Očeve!), onda je naše polazište veoma upitno dok ga čvršće ne podkriepimo i podrobnije pojasnimo.

Nesporazum nastupa ako se ne razluči oba pojam **ljudska patnja** (svekolika, u svijetu) od pojma **osobna patnja** (pojedinačna). Čim ih se zdravorazumski razluči, nestaju zaprieke u logičkomu razmišljanju i zaključivanju (do dubine ovisne o daru Duha Svetoga!). I tada, zaista, onoga priividnoga protuslovlja više nema! Jer, slično onomu da *sunce grije pravedne i nepravedne i dažd pada dobrima i zlama*, patnju u svijetu pogađa i one pojedince koji reevno vrše volju Božju.

Jednom za svagda mora se odričito kaazati: Čovjekova patnja nii'je izravna posljedica njegova odklona od Božje volje (niti je ona

¹³⁶st270323

¹³⁷koji je još prije ljudi bgačen na zemlju!

Božja kazna za počinjeni grieh¹³⁸, kao što ni lagodan život niti je Božja nagrada zbog pristanka uz NJegovu volju ili za učinjena dobra djela!) “*Ne plaću Boog svake subote!*” - kaže staara poslovica.

Jedino što možemo pojmiti kao (ne posve jasan!) zaključiti, jest da **Boog dopušta patnju** i gdje ju i kad ju čovjek ne očekuje. Ali razumjeti sve razloge visoko je iznad mogućnosti našega poimanja. I dok je, držim, Job hipotetički lik (arhitiip - prauzor za osobnu patnju), a Knjiga o Jobu - Božja pouka o osobnoj patnji, Gospodin naš, Isus Krist jest čovjek (pravi i živi Job) i božanska osoba, a NJegova patnja, dragovoljno prihvaćena, da bi se izvršila volja Očeva i dokazala čista (bezuvjetba!) ljubav prema Bogu, pokriva sve pojedinačne protivštine volji Božjoj, kao i sve nesavršene ljubavi prema Bogu.

A o Božjoj pouci, sjetimo se samo “veleumovanja” onih triju Jobovih prijatelja (o uzroku i razlozima za strašno zlo i pretežku patnju što ju Job podnosi)! Pa konačni Božji odgovor Jobu, što započinje pitanjima: *Tko je taj koji riečima bezumnim zamračuje božanski promisao? ... Gdje si bio kad zemlju utemeljih? I poslie: Zar bi i mooj suud pogaziti htio, okrivio me da sebe opravdaš?*

Zar ovo, pa i čitav Božji odgovor, ne smjera na голу srž čovjekove obstojnosti - “krhku dinamiku naše egzistencije” (koja bez Božje promisli postaje razarajućim kaosom!) te na **neprestanu borbu slabašna tieela protiv nespokojna duha** (pa i samoga Duha - po kojemu too tieelo jest živo - too je pravi paradoks!)?!

Od Boga **daana** patnja uvijek je dopunjena i NJegovom milosti, te nikad niti je takva ni tolika da bi slomila bilo tieelo bilo duh. (*Jaaram je mooj sladak i vrijeme je moje lako.*) Njezin je poslieetak, uz tielesnu bol i teoobe dakako, dubok i nepomutiv duševni spokoj. O čovjeku ovisi hoće li takvu, osobnu (vlastitu ili tuđu), patnju prihvatiti i držati za “teški križ” ili za pročišćujuću kuušnju. A od Boga **dopuštena** patnja je, često, daavlova “nagrada” ono(i)mu(a) koji je (su) Boga zaniekao(li) ili odbacio(li), a *Laažac* ga (ih) onda obmanjuje da je too nepravedna “Božja kazna” zbog nje(i)g(h)ova, od NJega zajamčena, slobodba izbora. I u najtežim slučajevima njezin je poslieetak beznađe ili očaj, pa i (masovno) samoubjstvo.

Shvatimo li, stoga, vlastitu ili tuđu(i) duševnu patnju kao nepravdu, naše smrtno tieelo dobiva saaveznika s kojim može prevladati nad duhom i upropaastiti čovjeka zauviek. Ako li, pak, prihvaćamo (i tielesnu) patnju kao kuušnju, duh dobiva saaveznika s kojim nadvlađaava

¹³⁸Boog je strpljiv! *Ako se bezbožnik odvraati od svih grieha ... i bude čuvao sve svoje naredbe ... živjet će i neće umrieti.* ... (Ez 18, 21-28).

smrtno tieelo, te vodi čovjeka do spaasenja (s obnovljenim tieelom!). Too nam jasno kazuju zaavršna poglavlja kako u Knjizi o Jobu tako i u Evanđeljima.

A onima koji se kao “ljuute” na Boga (svemogućega!) i obtužuju Ga što ne spriječava patnju u svieetu (i zlo, obćenito), treba jasno kaazati da su tek “trbuhozboorci Zaavodnikovi”. Jer, u svojoj mračnoj umišljenosti, baš oni *riječima bezumnim zamračuje božanski promisao* i obmanjuju ljude govoreći, zapravo, da oni mogu (i hoće!) ureediti ovaj svieet bolje od njegova Stvoritelja. Ali, eto, Oon - Boog Stvoritelj bezsućutni - ne dopušta njima, prosvietljenim graditeljima i premilosrdnim čovjekoljubcima, izvršiti tuu zadaću!

“Ma, mo’š mislit’!” - naruugala bi im se **napačena** priprosta starica.

¹³⁹O ovomu se ne propovieda(?)

Na nekoliko mjesta u Evandjelju(-ima) čitamo ili čujemo sažete izjave (zaaključne tvrdnje) našega Učitelja i Gospodina što ih, u propoviedi koja sliedi, svečeniici, pojašnjavaavaju Božju Rieč vjerničkomu puuku, redovito zanemaruju protumačiti. Razlog je, držim, u priividnu protuslovlju što ih (po) dvie takve tvrdnje, izvučene iz širega evanđeoskoga zaapisa (a takva su sva misna čitanja!) sadrže. Nijedno se od tih mjesta ne bi smjelo “preskočiti” već, naprotiv, naročito iztaknuti i valjano protumačiti. Ovdje ćemo pokušati razbistriti trii takva “protuslovlja”:

- prvo (jednostavnije) je ono o *miiru* (Mt 10, 12-13; Lk 10, 5-6; Lk 24, 36-38; Iv 20, 19-21, 26) i *maču* (Mt 10, 34-37; Lk 12, 51-53) što ih je Gospodin Isus donio na svijet;
- drugo (zamršenije) jest o razlučivanju (razredbi) onih koji su za naas čim *nii'su protiv naas* (Mk 9, 40; Lk 9, 50) od onih, ili u odnosu prema onima, koji su *protiv mene* (NJega) čim *nii'su sa'nom* (s NJim) (Mt 12, 30; Lk 11, 23);
- treće (tajnovito) je ono o *dolazcima Gospodinovim* poslie Uzašaašća (Mt 10, 23; Iv 21, 19-23), a prije(?) *NJegva Slaavnoga Dolazka*.

O prvomu i trećemu, na početku i na kraju reedom, tek nekoliko misli za bolje razumjevanje i tumačenje, dok se glavnina ovoga razmatranje odnosi na ono po reedu drugo.

Što se prvoga tiče, dostatno je pročitati malo širi kontekst i odmah se uviđa da je NJegov *miir* nepomutiv spokoj što ulazi u duše i srđca (pojedina), pa i u zajednice, svih onih koji NJemu i u NJega vjeruju i prihvaćaju Radostnu Vieest. I taaj se miir, po Gospodinovu ovlaštenju i u snaazi Duha Sveetoga, može pod istim uvjetom darivati drugima. A *mač* što ga je Gospodin Isus donio na svijet jest oštra i nepremostiva (globalna) razdielnica između ovih i svih ostalih, tj. svih onih koji NJega uporno osporaavaju ili ne vjeruju u istinitost Radostne Vieesti.

A sada o onomu zamršenijemu! U svezi s “protiv ili za naas” stoji: *Tko nii'je protiv naas, za naas je*. Budući da u rečenici neema (raadnoga) glagola, koji bi usmjerio razmišljanje, nužno je pročitati i razmotriti (oba) izviesća što predhode tomu sažetku, a pomažu i dvie rečenice što sliede. Učitelj izpravlja uvrieženo (pogriješno) mišljenje o čovjekovoj odnosnoj velikosti (podređenosti ili nadređenosti): *Ako tko želi biti prvi, neka bude od svih posljednji i svima poslužitelj*. I, za primjer, posred njih postavlja dieete (“hijerarhijski” najniže!) koje treba primiti u NJegovo ime. Dakle, briga, skrb i služenje, a ne korist za vlastito

¹³⁹st010423

uzdizanje! A onda sliede Ivanovo piitanje o zabrani “neupućenimu” da djeluje u ime Isusovo i NJegov odgovor (*Ne braanite mu! ...*). Napokon, za izpravno razumjeevanje vaažne su i dvie sliedeće Isusove rečeniice: o nagradi za (i “neupućene” i nepozvane) trudbenike, odnosno, o teežkomu grieehu na onima što raade protivno - “sablažnjuju najmanje” (Mk 9, 41-42). Sažeto, podiel na one za naas ili protiv naas ima (formalno logički) i **trećí** **raazred** što ga tvore oni neodlučni (“nesvrstani”), i njima, dok god se saami ne svrstaju protiv naas, trieba dopuustiti da uz naas, i “nesviestno”, doprinos šiirenju Kraaljevstva Božjega na zemlji. Gospodin nam kazuje da su oni za naas dok god raade s naama, te da je, u konačnici, **trećí** **raazred** praazan.

Razmotrimo sada Gospodinovu tvr(r)dnju(e) *Tko nii'je sa'mnom, protiv mene je. (I tko ne sabire sa'mnom, rasipa.)* Širi kontekst nam odkriiva da se oovdje raadi o posrednu očitovaanju Isusove božanske naaravi, jedincate u zajedničtvu s Otcem i Duhom Sveetim (po kojemu Oon izgoni zloduhe), dok Mu farizeji govore da Oon po Belzebubu, poglavici đavolskom, izgoni đavle. No, kad bi biilo onako kako oni govore, Sotona bi, kazuje Učitelj, bio podieljen u sebi i ne bi mogao obstati. I iztiče: *Ali ako jaa po Duhu Božjemu izgonim đavle, sbilja je došlo k vama Ktaaljevstvo Božje.* A onda Gospodin ovu pouku (i objavu!) zaključuje kratkim govorom o grieehu protiv Duja Sveetoga, tj. o posliedicama sviestnoga protiivljenja Istini. Doista, dakle, tko god se ne prikloni Istini i ne stane uz NJuu, taaj joj se opire i protiivi, jer u ovoj (duhovnoj!) podieli neema treće moguuchnosti. Smjemo uztvrditi da je ova “vidljiva” podiel očitovaanje prie spomenutoga nevidljiva maća što ga je Gospodin donio na svieet.

Pošto smo uzstanovili da odnosi “biti za naas (protiv naas)” i “biti s NJiim (protiv NJega)”, reedom, ne mooraju (po ljudskoj logici!) poluučiti istu raazredbu, valja nam odgovoriti na dvaa “sablažnjiva” piitaanja:

1. Ima li onih što su za naas, a protiv NJega su (tj. *nii'su s NJiim*)?
2. Ima li onih što su protiv naas, a s NJiim su (tj. *nii'su protiv NJega*)?

Na oba piitaanja je formalni odgovor potvrđan, jer se mnogi i saami **takvima izjašnjavaaju**. No, začuđuje da ni jedni ni drugi ne uvijađaju paradoks do kojega ih je dovela pogriešku u vlastitu svrstaavanju. Naime, oni, čini se, ne shvaćaju da krivotvore zadani raazredbeni odnos kad sebe svrstaavaju po ljudskomu (površnomu) poimanju zadanih kriteeriji, a ne po onomu kakvima ih je postavio Isus.

Navodimo primjere jednih i drugih.

- ad 1. Maali ili veliki čovjekoljubci (siromašni ili bogati filantropi) i “svietski humanitaarci” koji svojim novcem i radom naastoje ublažiti siromaaštvo i boleesti diiljem sveeta, a pritom odbacuju ili nieću Boga i NJegovu proviidnostnu pomoć.

Ti i takvi previđaju ili zanemaruju Gospodinove rieči o dobrim djelima: *Bez mene ne možete učiniti ništa*. Nadalje, *Jaa sam trs, vii ste loze*. A i onu (starozaavjetnu): *Ako Gospodin ne graadi, uzalud se truude graditeljji*. I dok oni “bježe” od Gospodina, Oon ih strpljivo čeka, jer ih je već uvrstio među svoje (s NJegiovima raade u Božjemu vinogradu!), a obećao je i *pripraviti im mjesto*. Na njima je hoće li se i kada odazvati NJegovu milostnu pozivu i sastati se s NJiim (i) u Duhu.

- ad 2. Svi koji govore “ljuubimo Isusa - Crkva nam ne’trieba”.

Ti i takvi, a nii’je ih malo, zaobilaze ili previđaju temeljnu činjenicu: Sam Gospodin Isus je uzstanovio svoju Crkvu na Petru-Stieeni (i ona se neprestance nadograđuje) i dao mu “ključeve Kraaljevstva Nebeskoga”. Oni obtužuju te napuuštaju Crkvu zbog, tako kaažu, njezine griješnosti. Ali griješnost Kristovih vjerniika, pa i svećeniika, nipošto nii’je raazlog da se Crkvu napuusti ili odbaaci. Naprotiv, kad se griješnost zamieti, trieba još usrdnije moliti i raaditi na vlastitomu i zajedničkomu čišćenju od grieha.

U svezi s ovom našom braćom (odpadnicima od Crkve), valja zamieetiti i ovaj paradoks: Oni osniivaju svoje (nove) “bezgriešne (puritanske) crkve” što ih, na počeetku, tvore istomišljeniici.

No, obtužbom zbog tuđega grieha i nieekanjem vlastitoga počinja se još veći grieh i upada u relativizam po kojemu čovjek **prosuduje** što je grieh, a što grieh nii’je - a too je izključivo Božja domeena. (Gospodin je ovlaastio izabranu jedanaestoricu i, posliedično, preko njih, po primijtku Duha Sveetoga, i svoje svećeniike, **samo** *odpuustiti ili zadržati* priznate osobne grieehe, dok *Laažac* reče Eevi: ... *i vii ćete biti kao bogovi, koji razlučuju dobro i zlo*.)

Nii’je, dakle, čudno što se tee “crkvene” zajednice mrve i rasipaju¹⁴⁰, i tomu neema kraja - sve do osamljena i izgubljena pojediiinca. Ova naša “atomizirana” braća su, u svojem umišljenom “osobnom (privatnom) oodnosu” s Isusom, najdalje od NJega. A Oon i njih strpljivo čeka.

Na kraju ovoga, piitam sebe i njih: Može li se ljuubiti Siina (i biti s NJiim), a prezirati Mater - njuu koja Ga je ljuubila najžarče i do kraja vršila volju Otčeva? Oo, kad bi i samo maali prst pružili Mariji, ona bi ih dovela do Istine!

Napokon, što se trećega “protuslovlja” tiče, vjernicima se propovieda samo o **drugomu** dolazku našega Gospodina - kad će svatko spoznati

¹⁴⁰Zar sotona (*satanas*) ne znači **tužitelj**, a đavao (*diabolos*) - **dielitelj**!?

da je too Oon. Ali, čini se, Gospodin je skrovito najaavio još nešto o svoom skorom dolazanju (mnogo prije onoga straasnoga daana).

Sjetimo se, prvo, Isusovih riječi izabranoj Dvamaestorici (o njihovu budućemu navieštaavanju i širenju Radostne Vjeesti **među svojim** - u Izraelu!): *Zaista, kazaćem vam, nećećete obići gradova izraelskih prije nego što dođete Siin Čovječji*. Pa onda, drugo, odgovor Šimunu Petru (poslie povjere *Paasi oovce moje*" te *Idi za'mnom!*, a na njegov upit: *Gospodine, a što s ovim?* - o Ivanu koji ih je sliedio): *Ako hoću da oon ostane dok ne'dođem, što je tebi do toga? Ti idi za'mnom!*

Koji su too NJegovi dolazci što ih saam Isus tako neodređeno najavljuje? Mislim da se ne' može raaditi o onomu neopisivu končanom *Slavnom Dolazku* (sa svim *anđelima nebeskim*) - na Daan Suudnji! Držim, tj. shvaćam ove dolazke ovako:

- ono prvo se odnosi na NJegovo ukaazanje Savlu - progonitelju (izbor, poziv i obraćenje) da bi oon postao NJegovim apostolom - Pavlom;
- ono drugo se odnosi na uzkrsnuće i uzneseenje na nebo NJegove matere - Blažene Marije, Djevice i Bogorodice.

Naime, u svezi s prvim, upravo se je sbiivalo ono što im je Gospodin bio najaavio (o navieštaavanju Kraaljevstva Božjega svojim): Njih su, i sve prve kršćane (Židove, dakako) s njima, njihovi svećeniici, farizeji i pismoznaanci progonili (i ubijali - kamenovali), dok su se oni pokušavali skrivati te bježali iz jednoga grada (izraelskoga) u drugi grad. A Isus dolazi, kako je i najaavio, te obraća njihova najžešćega progonitelja i izabire ga za svojega apostola.

Pojašnjenje u svezi s onim drugim (o Ivanu) je, barem meni, lakše razumljivo i prirodno prihvatljivo. Jer Ivan je, **jediini** od učenika, **sliedio Isusa do kraja** - smrti na križu za njih (i sve naas) i polaaganja NJegova mrtva tieela u grob (i prvi je, od učenika, došao do praznoga groba, ali nije odmah u' nj ušao!). Svi ostali učenici su Ga bili napustili pa Ga zato sad moraju sliediti sve do kraja - mučeničke smrti za NJega i Crkvu. K tomu, Isus je s križa svoju mater povjerio Ivanovoj sinovskoj zaštiti i skrbi. Stoga Gospodin ne dopušta da Ivan umre prije Marije, matere NJegove, po koju je Oon došao čim je blaago u NJemu usnula.

Napomena. Moguć prigovor da je u razmatranju (o **dolazcima** Gospodinovim) izostavljen ili zanenaaren reedak Lk 9, 27 (Mk 9, 1; Mt 16, 28) ne'bi bio utemeljen. Naime, u tomu reedku Gospodin govori (prorije) o **viđenju** Kraaljevstva Božjega ("došlog u sili"; "Siina Čovječjega gdje dolazi"). Zar niji'je Ivan, u dubokoj starosti, napisao *Odkrivenje* upravo po tomu **viđenju**, darovanomu mu od Duha Sveetoga?! Jer *ljubljeni učenik* je jedini **ostao do kraja** uz

svooga Učitelja - slieedeč Ga za zemaljskoga života i u NJegovoj muci do smrti - pa je zadobio milost da (unapried) **vidi i NJegov dolazak na kraju** svega vremenena - u svooj NJegovoj pobjedničkoj slavi. K tomu, budući da je Isus tada rekao *neki od (ovdje) naazočnih nee'će okusiti smrti dok* (a ne “netko od ...” ili “jedan od ...”!), držim da se taa rečenica smje shvatiti i kao nagovieštaj skorašnjega NJegova Preobraženja (na Taaboru, pred Šimunom Petrom, Jakovom i Ivanom) te razgovora s Mojsijem i Ilijom.

P.S. Postoji još jedna Isusova rečenica (tvrdnja) kojoj pojašnjenje u propoviedima nii'sam čuo (Iv 5, 17): *Otac mooj neprestance raadi. Zato i jaa raadim.* Raazlog (zašto ju se izbjegava pojasniti) je u priividno prutuslovlju da Boog - Svestvoritelj (iz ničega!) po Rieeči - *trieba i dalje* (“sve do sada”) *raaditi*. Predpostavljam da je mnogima teežko shvatiti da je “Boog koji Jest” ujedno i “Boog koji raadi”, jer ne razliučuju “Božji raad” od raada čovječjega. A odmah u nastavku saam Isus pojašnjava da Oon ne'može učiniti (a daan je Subotnji!) ništa bez Očca. Nadalje, Duh Sveeti nastavlja i dovršuje djelovanje Gospodinovo - vršenje volje Očceve (svevriemenske i bezvriemenske!). Napokon, do *novoga neba i nove zemlje*, sve stvoreno kao tvaarno mienja se i prooč *će* - i too je “neprestani Božji raad” po NJegovu vječnu nauma, tj. po NJegovoj nepromienjivoj volji

¹⁴¹Tabernakul*ili*

Tko je komu okreenuo leđa?

(... sakrio si liice svoje od naas ... ???)

Danas vidimo da je bilo dobro i plodonosno ono kad su naši predci (A.D. 1687.) stavili hrvatski narod i Hrvatsko Kraaljevstvo (Domovinu) pod moćni zagovor svetoga Josipa. I hvala svima koji su svojim molitvama i radom doprinieli izgradnji (makar i vrlo zakašnjeloj) nacionalnoga svetišta i crkve Bogu na slavu, a njemu na čast.

Ali o čemu je razmišljao i je li ista mislio onaj koji je odlučio (a i onaj koji je dopustio) da se u Hrvatskomu Nacionalnom Svetištu Svetoga Josipa (na Dubovcu, u Kaarlovcu) postavi svetohranište ondje i **ONAKO** kako je postavljene??

Koliko jaa mogu razumjeti, u katoličkomu bogoslužnom prostoru- crkvi moraju se jasno iztaknuti i vidjeti (osim križa, a ponegdje i krstionice!) trii stvaari: **amboon** (staalak ili povišeno mjesto za navieštaj Božje Rieči), **oltar** (žrtvenik i gostbeni stool Jaganjca Božjega) i **tabernakul** (**svetohranište**, svetište samo za Gospodina - *živi kruh koji je s neba sišao*) s vječnim svjetlom uza'nj (osim na Veliki Peetak i Veliku Subotu kad "mrtvo" Tieelo Kristovo - sada živa Hostija - "leži u grobu"). Najčešće se tiim reedom (s lieva na desno, gledajući s ulaza) i postavljaju, pri čemu je raazmak (proolaz) između amboona i oltaara razmjerno znatno veći od onoga između oltaara i svetohraništa¹⁴². Jer, mnogo duži bijaše puut od objavljene Rieči i Obećanja do Utielovljenja i Žrtve Jaganjceve, nego li od Žrtve do Uzkrsnuća na život vječni. Tiim posebno svetim prostorom smju prolaziti samo svećenik i njegovi pomoćnici-poslužitelji¹⁴³! (Primjerice, čitaač na sveetoj misi koji nji'je đakon- ili akolit-poslužitelj, nego je tek vjernik-sudionik, treba za ambon dooći s vanjske strane.)

A gdje je i **kako** postavljeno svetohranište u crkvi o kojoj je rieč?! Daleko od oltaara¹⁴⁴ i, k tomu, još zaklonjeno nekakvim "zelenilom". (Tako je bilo za mojega hodočašća!) Kao za njih valjan raazlog, novi "dizajneri" navode velebne svečanosti i slaavlja s mnogo koncelebranata za koje treba "osloboditi" prostor oko oltaara. A jaa ih pitam: *Tko je važniji te ima prednost: Onaj tko slavi (oni koji slave) - slavitelj(i) ili*

¹⁴¹st030423¹⁴²u prijašnjemu postavu - malo pozaadi i poviše oltaara!¹⁴³Too je sveti, Božji, prostor i u'nj smje ulaziti ("po ovlaštenju i dužnosti") samo posrednik između ljudi i Boga - svećenik.¹⁴⁴Gdje je svetohranište u novoj crkvi u Soljnu? Rekoše mi neki da ga nji'su (mogli?) vidjeli(-ti).

Onaj koga se slavi - Slavlj^enik? Slu^ga(e)-poslu^žitelj(i) ili Gospo^dar? Sapienti sat!

Ali, najgore tek slice*di*! Bio sam gotovo zgranut, zaprepašten više nego iznena*đ*en, kad sam o*đ*krio da vraata od svetohraništa n*ij*'su na prednjoj straani (prema vjernicima) nego na suprotnoj - stražnjoj straani. Kratka strielovita miisao prošla mi je kroz glaavu i sr*đ*ce: *Isus nam je okreenuo lee*đ*a!?* A na prednjoj straani je b*ij*ilo nekakvo veliko crveno "magično o*đ*ko". Je li u njemu "žmigalo" kakvo svietlo, n*ij*'sam uzpio zapaziti.

O tomu svietlu valja ne*š*to re*đ*i i pojasniti, jer je sve više "crvenih žmigavaca" što ga pokušaavaju zamieeniti. Ono izkonsko i izpravno: ulje i vosak (pomazaanje i prosvietljeenje duhovno, i svietlo Božje te život čovjekov što **izgaara** za Boga) mi, *komocije radi*, dopuštamo zamieeniti neprimjerenim tehničkim novotarijama što posve zamagljuju izvorni smiisao. Čemu onda, primjerice, onaj i onakav obred Uzkrsnoga Bdjeenja: novi o*đ*anj, prielaz iz taame na Svietlo, veličanstveni hvalospjev Uzkrsoj Sviee*đ*i (*od voska što ga skuupljaju marljive pčeliice*) ... Goorko se šale*đ*i (s primjenom "crvenih žmigavaca") ponekad rekne*đ*: *Ovi "crkveni tehnički modernisti" bi triebali složiti hvalospjev "Uzkrsoj Žarulji" i - pritisnuti prekidač!*

Kako i sbog čega nam se ovo doga*đ*a? Čim sakralna arhitektuura i unutrašnje crkveno ure*đ*eenje n*ij*'su i izraz čvrste vjere i plood usrdne molitve, lako se dogode i ovakve fundamentalna pogrieške. Želim vjerovati da n*ij*'isu učinjene svie*š*tno ili zlonamjerno, i naadam se da *đ*e ih se žuurno izpraviti.

Zato, draaga bra*đ*o, skruuši*mo* se zajedno s Davidom: *Odvraati liice svoje od gri*đ*eha mojih! ... Ne odbaaci me od liica svojega! ...* (Ps 51). I, k tomu, ... *tražite svagda NJegovo liice!* (Ps 105). Napokon, ono ... *sakrio si liice svoje od naas* ... (Nebesa odozgor rosite!) je prošlo - Isus je k nama došao s ljudskim liicem i pozvao nas k sebi. Previsoku - najvišu mogu*đ*u - cieenu je plat*io*, a da bi Oon saam nama okreenuo lee*đ*a. Saberimo se! Doo*đ*imo k sebi!:

I još jedna napomena onima što, iz neznaanja, u svetohranište urezuju ili naa'nj stavljaju kriiž. Kriiž je znaak Isusove odkupiteljske muke i smrti za naas. Kristovi vjerniici se n*ij*ime ponose, znamenuju se n*ij*ime i redovito ga postavljaju na iztaknuta mjesta i, posebice, na svoje grobove. Onaj tko ga stavlja i na svetohranište moora naznaačiti da je Isus preko kriiža prošao kroz vlastitu smrt, slomio njezine o*đ*кове, nadvladao ju i uzkrsnuo na živoz viečni. Oondje, dakle, too bi mooraobiti slavodobitni kriiž što ga uzkrsl*io* Isus drži u svojoj ruuci, a ne propeelo ili samo goli kriiž. U protivnom, svetohranište bi b*ij*ilo grob,

a ne prebiivalište žiivoga uzkrsllog Gospodina koji je, na taaj naačin, s nama u sve dāane do svršeetka sviēeta.

Na kraju, Kristovim vjernicima se moora posviešetiti bitna poveznica sa Staarim Saavezom. Naime, postojao je Hraam Božji u Jeruzalemu kao i mnoge sinagooge po ostalim gradovima. U Hraamu je postojao pristupu zapriečen (hraamskom zaavjesom) sveeti proostor u kojemu su se nalazili žrtvenik i *Sveetinja nad Sveetinjama - Kovčeg Saaveza Jahvina (Škrinja Zaavjetna)*. Oondje je, dakle, bilo **prebiivalište Jahvino**, dok se je po sinagogama čitala i razmaatrala Rieeč Božja, održaavali obredi i, dakako, molilo. A danas, u Novomu Vriemenu i u Novomu Saavezu, svaka (posvećena) Kristova crkva jest, tj. moorala bi biti, ono što je onda bio Hraam, ali sada bez zaavjese (pristupne zaaprieke) jer nas je Krist odkuupio i pomiirio s Otčcem!. No **nee'ma hraama bez Božje prisuutnosti u njemu**, a u ovo vrieeme too je **žiiva** (na žrtveniku, u svećenikovim rukama, po zaazivu Duha Sveetoga) **utielovljena Rieeč** (*Kruh živi koji je s neba sišao*), koju blagujemo i koja potom **prebiiva u tabernakulu-svetohraništu** smještenu pokraj žrtvenika. I baš po tomu raazlikujemo Kristovu crkvu (hraam Božji) od svake iine kršćanske bogomolje ("kršćanske sinagoge")!

Kad god se, dakle, svetohranište odmiče daleko od oltaara (žrtvenika) ili okreće ili skriva ili premješta u drugi proostor, Božjji hraam (Kristova crkva) se unizuje i privodi k razini (kršćanske) bogomolje, čak i do obćenitoga višenamienskog molitvenog proostora ili vjerničkoga sastajališta. Gospodin je doista rekao *Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, oondje sam i jaa s njima* - dakako, u Duhu. Tiim više, dakle, Isusova nevidljiva **podpuna** prisuutnost u vidljivoj hostiji, pohranjenoj u svetohraništu, uzdiže NJegovu crkvu iznad svega podignutog na hvaalu i slavu Bogu ili na korist ljuudima.

Oon, Svećenik i Žrtva - Odkupitelj i Odkupnina, za naas na oltaaru samožrtvovan, u svetohraništu zauviek, radi našega spaasenja, živi! Tabernakul je zaista *životno kucajuće srdce* svake Kristove crkve. I too je najveća novost: U *Kovčegu Zaavjetnu* pohraanjenu **napiisanu Rieeč** zamieenila je u *Tabernakulu* **Rieeč živa i utielovljena!**

¹⁴⁵Crkva Kristova - priprava, ustanovljenje, objava
(kroz obširne naavode i kratka razmatranja)

Uvod

Valjan odgovor na pitanje "Što je Crkva?" ne'zna, nažalost, dati znatna većina njezinih pripadnika. Takvi bi trebali znatiželjniku reći samo: *Doodi i vidi!*, i dobro bi se "izvuukli". A što odgovoriti, odnosno, kaazati onomu koji vas tek navlaači da bi vas poklopio zlobnom i laažnom "prosvjetiteljskom naaliepnicom" o Crkvi kao "svietskoj trans-nacionalnoj organizaciji koja svojim utopijskim naaukom i prietvornim djelovanjem obmanjuje i zavodi prostodušni puuk te njime manipuliira"? Njemu bi, prije onoga *Doodi i vidi!*, trebalo sažeto iznieti (nepromienjivu) **istinu** (za njega, do tada, tek skup od nekoliko teežko provjerivih i "promienjivih" činjenica) po kojoj će moći (bude li htio) razlučivati poojmove.

Jaa bih mu kaazao::

- Crkva je po Božjoj volji sazdana tro-zajednica (*putujuća, trpeća i slavljenička*), odnosno, sjedinjenje u živi organizam-tieelo od osoba, a zahvaća i povezuje nebesku i zemaljsku te duhovnu i tielesnu stvaarnost;
- Crkvu je ustanovio uzkrslu Isus Nazarećanin - **od mrtvih uzstali Pomazaniik-Krist**, i Oon je njezina *Glaava* (*Kamen Zaaglavni*), a svi ostali tvore s NJim *Mistično Tieelo Kristovo*;
- Crkvi se pridružuje (postaje *dietetom Božjim*) po sveetomu *Kršteenju* (*u ime Očca i Sina i Duha Sveetoga*), a temeljni nutarnji odnos (za vanjsko prepoznaavanje) jest požrtvovna uzajamna ljubav,
- Crkva je jedna, sveeta (s griešnom-bolestnom dietcom!), katolička i apostolska;
- Crkva je više *tko nego što*;
- Crkvom u svieetu (*putujućom* i vidljivom) ravnaaju njezini pastiiri
- biskupi (počevši od apostoola), s vrhovnim pastirom - rimskim biskupom (*paapom*, počevši od Šimuna Petra), po Isusovu pozivu i primijtku Duha Sveetoga.

K tomu, tko god ili što god da se proglašuje ili naziiva *C(c)rkvom*, a ne udovoljuje i samo jednomu od navedenih uvjeta, nii'je niti može biti Crkva - ona pravo-izvorna, Isusova - *Mistično Tieelo Kristovo* (1 Kor 12; paapa Pio XII., enc. 5.).

¹⁴⁵st150423

Nadalje, dobro je pridodati da Crkva posebice zaufano časti blaženom Mariju, mater Isusovu, (vasda Djevicu i Bogorodicu, koja je bez grieha začeta, dušom i tieelom na nebo uznesenu i od Presveetoga Troojstva okrunjena) kao *Kraljicu Nebesku i Zemaljsku* i svoju (duhovnu) *Maajku*.

A svakoga izkrenog znatiželjnika koji bi po nama htio doznati više i razumjeti dublje, valjalo bi usmjeriti na saam početak (od prije oko dvie tisuće godiina). Naadam se da bi mu i razmišljanje što sliedi moglo u tomu pomoći.

I. PRIPRAVA

(od “izgubljenih ovaaca” do Petrove zataje)

I. Prvi nagovieštaj (“Oovce baz pastiira”; po Mt 9, 35-37 i 10, 5-14; uzp. Mk 6, 7-12 i Lk 9, 1-6)

I obilazio je Isus sve gradove i seela učec̃ po njihovim sinagogama, propoviedajuci evanđelje o Kraaljevstvu i liečec̃ svaku bolest i svaku nemoć.

Vidjevši mnoŹtvo, saŹali Mu se nad'njiim jer bijahu izmućeni i obhrvani kao “oovce bez pastiira”.

Dozva dvanaestoricu svojih učeniika i dade im vlaast nad nećistim duhovima, da ih izgone i da lieče svaku bolest i svaku nemoć. A ovo su imeena dvanaestorice apostoola: prvi Šimun, zvaani Petar, i ...

Tuu dvanaestoricu posla Isus upuutivši ih : “K poganima ne idite i ni u koji samarijski graad ne ulazite! Poodite radije k izgubljenim oovcama doma Izraelova! Puutom propoviedajte: ‘PribliŹilo se Kraaljevstvo Nebesko!’ ...”

Gospodin Źeli vraatiti i skupiti najprije “zaluutale oovce iz doma Izraelova”. Zato Oon, Pastiir Dobri, prvo izabire dvaanaest “pomoc̃niika” (znakovito: po jednoga za svako od dvaanaest plemeena Izraelovih) i ovlašćuje ih da u NJegovo ime doziivaju i sabiru **svoje** “izgubljene oovce” u novi “ovćinjak” - Kraaljevstvo Nebesko.

2. Za raast i šiirenje (“Źetva je velika, a raadniika malo.”; po Lk 10, 1-20)

Poslie toga odreedu Gospodin drugu sedamdestidvojicu učeniika i posla ih po dvojicu pred sobom u svaki graad i u svako mjesto kamo je kaanio dooc̃. Govoraše im: “Źetva je velika, a raadniika malo. Zato molite Gospodaara od Źetve da pošalje raadnike u Źetvu svoju! Idite! Evo, šaljem vas kao jaanjce među vukove. Ne nosite ni kese, ni toorbe, ni obuće! I nikoga puutom ne pozdravljajte! Kad u koju kuću uudet̃, najprije recite: Miir kuću ovuj! ... U tooj kući ostanite, jedite i pijte

što se kod njih nađe! ... Ne prelazite iz kuće u kuću! U koji god grad uđete te vas priime, jedite što vam se ponudi! I liječite bolesnike u njemu, i narodu kazujte: 'Približilo vam se Kraljevstvo Božje!' A kad u neki grad uđete pa vas ne'priime, iziđite na njegove ulice i recite: 'I prašinu vašega grada ... stresamo sa'sebe. Ipak, znajte ovo: Približilo se Kraljevstvo Božje!' Kažem vam da će i Sodomcima biti lakše u onaj Dan ..."

Vraatiše se zatim sedamdeset dvojica radostni govoreći: "Gospodine, i zlodusi nam se pokoravaju na Tvoje ime!" A On im reče: "Promatrao sam Sotonu kako poput munje s neba pada. Evo, dao sam vam vlast da **gazite po zmijama** i štípavcima i moć nad svakom neprijateljskom silom, i ništa vam neće moći nauditi, Ali ne radujte se što vam se duhovi pokoravaju, nego što su vam imena zapisana na nebesima!"

Ne samo izabrani Naarudu Izabranomu, nego i mnogi, od NJega pozvani, neka pođu i drugima (žetva je velika) prenositi Radostnu Vješt o Kraljevstvu Božjemu što je došlo k njima - na zemlju! Prvi daar onima koji ih priime bit će NJegov mir u njihovim dušama i srcima, njihovim domovima i zajednicama. Jer On reče: *Tko vas prima, mene prima, a tko mene prima . prima Onoga koji me je poslao. A NJegov mač će, na kraju, razstaviti ove od onih koji ih ne'primaju, ma kako bliske ili čvrste bile njihove ljudske veze.*

3. Što čeka apostoole? ("Progonili su proroke i prve vas."; po Mt 10, 16-32; uzp. Mk 13, 9-13 i Lk 21, 12-19)

Evo, ja vas šaljem kao ovce među vukove. Zato budite mudri kao zmije, a bezazleni kao golubovi! Čuvajte se ljudi jer će vas predavati sudovima i bičevati vas po svojim sinagogama! Izvodit će vas zbog mene pred upravitelje i kraljeve da svjedočite pred njima i poganima. A kad vas predaju, ne'budite zabrinuti kako ćete ili što ćete govoriti! Dat će vam se u onaj čas što trebate govoriti. Jer neće'ćete govoriti vii, nego će Duh Očca vašega govoriti preko vas. ...

Kad vas počnu progoniti u jednom gradu, bježite u drugi! Zaista, kažem vam, neće'ćete obići gradova izraelskih prije nego što dođe Sin Čovječji. ...

Ako su domaćina nazvali Belzebubom, koliko će više njegove ukućane? Dakle, nemojte ih se bojati! ...

Zar se ne prodaju dva vraabca za jedan novčić? Pa ipak, ni jedan od njih ne pada na zemlju bez dopuštenja od Očca vašega. A vama su i vlaasi na glaavi izbrojene. Dakle, ne'bojte se! Vii vričedite više od mnogo vraabaca. ...

Tko god se prizna mojim pred ljudima, priznat ću se i ja njegovim pred Otcem nebeskim. A tko se odreče mene pred ljudima, odreći ću se i ja njega pred svojim Otcem nebeskim.

Kako onda, na početku, tako i poslije - kroz dva tisućljeća neprestance - do dana današnjega, pa i vada - do Svršetka - će tako biti. Nebo i zemlja će proći, rekao je, ali NJegove riječi ne - neće proći. I tko uztraže do kraja, taj će se spasiti

4. Najava i obećanje (*"A ja tebi kažem: ..."*; Po Mt 16, 13-20; uzp. Mk 8, 27-30, Lk 9, 18-21 i Iv 6, 67-70)

Kad Isus dođe u krajeve Cezareje Filipove, upita učeniike: "Što govore ljudi, tko je Siin Čovječji?" Oni rekoše: "Jedni da je Ivan Krstitelj; drugi da je Ilija; treći opet da je Jeremija ili koji od proroka." Kaže im: "A vi, što vi kažete, tko sam ja?" Šimun Petar prihvati i reče: "Tii si Krist-Pomazanik, Siin Boga živoga." Nato Isus reče njemu: "Blago tebi Šimune, siine Jonin, jer ti too ne objavi tieelo i krv, nego Otac mooj nebeski. A ja tebi kažem: Tii si Petar-Stijena i na toj stijeni sagrađit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće ju nadvlađati. Tebi ću dati ključeve Kraaljevstva Nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svežano na nebesima, a što god odriešiš na zemlji, bit će odriešeno na nebesima." Tada naređi učenicima da nikomu ne kazuju da je Oon Mesija.

Sjetimo se da se je too sbilo poslije čudesnih umnažanje ječmenih hljebčića i ribiica (prvo za peet, a onda i za četiri tisuć ljudi). A Isus tada upozorava učeniike da "se čuvaju kvaasca farizejskoga i saducejskoga", tj. nauka njihova bezplodna. Jer oni ne šiiri Rieč Božju niti umnažaju te diele njezine darove, dok je s NJim i po NJemu i ono što pretekne (*dva anaest košarica* te *sedam košarica* punih od preostalih uulomaka) mnogo obilnije od onoga što su uložili.

5. Staalna naapast (*"Sablazan si mi"*; po Mt 16, 21-25; uzp. Mk 8, 31-35, Lk 9, 22-24)

Onda poče Isus izlaagati svojim učenicima da moora ići u Jeruzalem gdje će mnogo trpjeti od starješina, glavaara svećeničkih i pismoznaanaca, da će biti ubijen i da će treći dan uzkrsnuti. Petar Ga povuče na'straanu i poče Ga odvrćati riečima: "Bože sačuvaj, Gospodine! Ne, too se Tebi ne'smje dogoditi!" Isus se okreene i reče Petru: "Nosi¹⁴⁶ se od mene, sotonu! Sablazan si mi, jer ti nii'je na pameti što je Božje, nego što je ljudsko!" Tada reče svojim učenicima: "Hoće li tko za'mnom, neka se odrekne saamoga sebe, neka uzme svooj križ i neka me sliedi!

¹⁴⁶Doslovno: *Stani iza mene*, tj. ne stavlja j ljudsko izpred Božjega.

Tko hoće sačuvati svooj život, izgubit će ga, a tko izgubi svooj život poradi mene, naač će ga. ...

Zaista, u staalnoj smo kuušnji sbog naapasti da nam ljudsko i tielesno bude izpred i važnije od Božjega i duhovnog! Da bismo mogli biti NJegovi i s NJiim, nuždan je korienit raazkid sa sviim naveezanostima na stvaari ovoga svieeta, tj. trieba se, doista, “određ saamoga sebe” poradi NJega i bližnjega svooga. (*Kako li će teežko bogaataš u Kraaljevstvo Božje!*)

6. Očitovaanja i ovlašteenje (“NJega slušajte!”; po Mk 9, 2-13; uzp. Mt 17, 1-13 i Lk 9, 28.36)

Poslie šeest daanaa uze Isus sa sobom Petra, Jakova i Ivana te ih izvede na visoku goru, u osamo, njiih saame, i preobraazi se pred njima. I haljiine Mu postadoše sjaajne, bieele veoma - nijedan ih bielilac na zemlji ne bi mogao tako izbieeliti. I ukaaza im se Ilija s Mojsijem te razgovarahu s Isusom. Tada Petar reče Isusu: “Učitelju, dobro nam je ovdje biti. Načinimo trii sjenice: Tebi jednu, Mojsiju jednu i Iliji jednu.” ... Uto naiđe oblak i ptrkrije ih, a iz oblaka se začu glaas: “Ovo je Siin mooj - LJubljeni! NJega slušajte!” ... Dok su silazili s gore, naloži im da nkomu ne pripoviedaju što su vidjeli dok Siin Čovječji ne uzkrse od mrtvih.

Isus očituje svoju božansku naarav, a Otac potvrđuju (po drugi put!) da je Isus NJegov Siin, LJubljeni, i pred svjedocima (dvojicom nebeskih: i trojicom zemaljskih) ovlašćuje Siina da Ga “zastuupa” na zemlji. Too ovlašteenje su do tada imali pismoznaanci (počev od Mojsija - Zaakon) i veliki svećeniici, a zaabluude su odklanjane po (od Boga **izabranim!**) proorocima, koje ovdje predstavlja Ilija. Od toga časa, dakle, u Isusovu su naauku i djelu (po “auktoriteetu” predanom Mu od Očca) sadržani *sav Zaakon i Proorooci*. Oon, Siin, tumači i vrši praavu volju Oččevu, a ono što pripravlja bit će NJegova zajednica (občinstvo) zemnika i nebesnika, odkuupljenih za novi život, kojoj će Oon, uzkrsl Gospodin, biti vođa. A Petrove “trii sjenice” tek su žuudnja u predokusu onoga (u što ovdje nii’je moguće ni gledati!) kako je *dobro biti* (već i ovdje) zajedno s Isusom, u Božjoj blizini.

7. Hraana za život viečni

(a) Najava (“Jaa sam kruh žiivi ... ”; po Iv 6, 26-69)

“Raadite, ali ne za hraanu propadljivu, nego za hraanu koja ostaje za život viečni: njuu će vam dati Siin Čovječji jer njega Otac - Boog - opečati.” ... “Jaa sam žiivi kruh koji je s neba sišao. Ako tko jede od ovoga kruha žiivjet će zauviek. Kruh koji ću jaa dati jest tieelo moje - za život svieeta.” ...

“Kako nam ovaj može dati tieelo svoje za jelo?” ...

“Zaista, zaista, kaāžem vam, ako ne jedete tieela Siina Čovječjega i ne pijete krvi njegove, nećete imati života u sebi. Tko jede tieelo moje i pije krv moju, ima život vječni. I jaa ću ga uzkriiati u posljednji daan. Tieelo moje je praavo jelo i krv moja je praavo piice. ...”

Mnogi od NJegovih učeniika, čuuvši too, rekoše: “Tvrđ je too govor! Tko ga može slušati?” ... Tada se mnogi NJegovi učeniici povuukoše i niisu više išli s NJim.

Upita stoga Isus Dvanaesticu: “Da možda i vii ne’kaanite odiici?” Odgovori Mu Šimun Petar: “Gospodine, komu da idemo? Tii imaš rieči života vječnoga. Mii vjerujemo i znaamo: Tii si Sveetac Božji”

(b) Ostvarenje i povjera (“Ovo je tieelo moje. ... Ovo činite meni na spomen!”; po Lk 22, 15-20; uzp. Mt 26, 26-30, Mk 14, 22-26 i 1 Kor 11, 23-29)

I uze kruh, zahvaali, razlomi i dade im govoreći: “Ovu je tieelo moje koje se za vaas predaje. Ovo činite meni na spomen!” Tako i čašu, pošto večeraše, govoreći: “Ova čaša novi je Saavez u mojoj krvi koja se za vaas proljeva.”

(c) Dokaz (“Uto im se otvore oči ..., a Oon im izčezne s očiju”; po Lk 24, 13-35; uzp. Mk 16, 12-13)

I umiide da ostane s njima. Dok je sjedio s njima za stolom, uze kruh, zahvaali, razlomi ga pa im ga dade. Uto im se otvore oči te Ga prepoznaše, a Oon im izčeznu s očiju.

Pod (a) su sažeti ključni izvadci iz “prva trii čina” (u sinagogi u Kafarnaumu), pod (b) iz “četvrtoga čina” (u dvorani Posljednje Večere) te pod (c) - “epiloga” (u Emausu), otaajstvene Euharistijske “draame” Ona ima i starozaavjetni “proolog” (Ez, Uvod 3; Sirah 24). Pa ipak mnogi, iako tvrde da su Isusovi sliedbeniici, nikako da povjeruju tiim Isusovim riečima. Kako ne shvaćaju ili ne’vide čak ni too da su, po tooj nevjeri, jednaki onima što su se povukli i napuustli Ga nakon “drugoga čina”?! A takvima, nažalost, pripadaju sva naša protestantska braća, pa i neki što govore da su katolici. Oni bi htjeli, čini mi se, razumjeti kako se too sbija, ali im se ne’će odkriti. Gospodin je u ovomu kraajnje odriešit i nepopustljiv te traāži da Mu vjerujemo bez zaadrške. Upravo ono izčezaavanje s očiju u trenuutku kad su priimili kruh jasno ukazuje na’too da uzkršli Gospodin ne’će biti oovdje s nama kao vidljiv čovjek (Siin Čovječji), nego da Oon jest s nama - žiiv (oovdje i sada i do svršetka ovoga svieeta) u posvećenu kruhu i viinu - u Euharistiji. (Kao Siin Božji i Siin Čovječji, vidljiv i prepoznatljiv svima, dooć će u svojoj Slavi tek u Posljednji Daan!)

Valja staalno imati na uumu da nam Boog, pored obilnih zemaljskih provideenja, nudi i daaje i ono što je za'naas najvažnije - svoju Viečnu Rieč (Siina): u Staaromu Saavezu - napiisanu (Piisano - Ezekiel jede sviitak!), a u Novomu - utielovljenu, (žiivo Tieelo Kristovo!). I too je NJegovo jamstvo za naš viečni život.

8. Najavljena zataja kao pouka (“... *prie nego se pieetao dvaaput oglaasi, triiput ćeš me zataajiti.*”; po Lk 22, 31-34 [56-62] i Mk 14, 27-33 [66-72]; uzp. Mt 26, 31-35 [69-75] i Iv 16, 32 [18, 16-17, 25-27])

“Šimune, Šimune, *evo Sotona zaiska da vas prorešeta kao pšenicu. Ali jaa sam molio za'tebe da ne malakše tvoja vjera. Pa kad dođeš k sebi, učvrsti svoju braču!*” Petar mu reče: *Gospodine, s tobom sam spreman i u tamnicu i u smrt.*” ...

I reče im Isus: “Svi ćete se pokolebati. Ta piisano je: ‘Udarit će pastira i oovce će se razbjeći.’ ...” Na'too će Mu Petar: “Ako se i svi pokolebaju, jaa nee'ću.” A Isus mu reče: “Zaista, kaažem ti, baš tii danas, ove noć, prie nego se pieetao dvaaput oglaasi, triiput ćeš me zataajiti.” Ali oon je uporno uvjeraavao: “Bude li trebalo i umrijeti s tobom - ne, nee'ću te zataajiti.” A tako su svi govorili.

Da, tako su svi govorili. (Jer, *duh je uistinu voljan, ali tieelo je slabo* - dok god se ne *obuče u Silu Odozgor!*) Ali je Petar, od njih jedini, bio stavljen na tuu teežku kušnju. I na'njoj je, kako mu Isus proreče, pao (kao što bi i svatko od njih bio pao), da bi spoznao svoju (ljudsku) slabost. (*I sjeti se Petar ... I briznu u plač.*) Too je bilo duboka i bolna, ali i nadasve korisna izkustvena pouka baš za njega - predodređenoga da bude prvi među jednakima - komu će prvomu *Dobri Pastir* predati svooj štaap. Po Isusovoj molitvi za'njega, da i u **zataji** (jer je bez Duha slab!) **sačuuva vjeru**, Šimun *će dooći k sebi*¹⁴⁷ te poslie (*obučen u Silu Odozgor* i tiim izkustvom osnaažen) biti čvrst oslonac svojoj brači.

¹⁴⁷Pri ovomu, misli se vraćaju na Judu Iskariotskoga. Oon je htio da Isus bude “zemaljski osloboditelj Izraelov. Zaveden od Sotone, Juda je pokušao manipulirati Isusom. Predpostavivši da će Isus, suočen sa smrtnom presudom Židovskoga Vijeća, otvoreno pokaazati svoju siilnu (nad)mooć (nad njima i svima!) i tiime se očitovati kao “očekivani” Mesija, oon Ga izdaaje. Kad mu je plan propao, spoznao je koliki je grieh počinio. No **Juda nii'je imao snaage za pokajaanje jer je izgubio vjeru**. A bez vjere nitko ne'može dooći k sebi!

II. UZSTANOVLJEENJE (“Začeeće” Crkve Kristove)

1. Petar - prvi pastir među apostoolima (“Paasi oovce moje!”); po Iv 21, 1-19)

Poslie toga očitova se Isus ponovno učenicima na obali Tiberijadskoga moora. A too bii ovako: Bijahu skupa Šimun Petar, Toma zvaani Blizaaanac, Natanael iz Kane Galilejske, Zebedejevi sinovi i još druga dvojica učeniika. NJima reče Šimun Petar: “Idem loviti ribu.” Odvraate mu: “Idemo i mi s tobom.” Nato iziidoše i uudoše u laadu. Ali tee noć ne uloviše ništa. Kad je vec/svanulo, stajao je Isus na obali, ali učeniici nii’su znali da je too Isus. Tada im Isus reče: “Dietco, zar neemate malo ribe?” Odgovoriše Mu: “Neemamo.” A Oon će im: “Baacite mrežu na desnu strana od laade i naač ćete.” Baaciše ju, dakle, i više ju nii’su mogli izvuuć od mnoštva riiba. Nato učenik kojega je Isus osobito ljuubio reče Petru: “Gospodin je.” Kad je Petar čuo da je too Gospodin, navuuče naa’s se goornju haljinu, jer bijaše gool, te se baaci u moore. ... Kad iziidoše na kopno, opaziše kruh, razgorjelu žeravicu i na njooj ribu. Reče im Isus: “Donesite od riiba što ih sada uloviste!” Uzpne se na laadu Šimun Petar te izvuuče na kopno mrežu krcatu: stopedesettri velike ribe. Iako ih je biilo toliko mnogo, mreža se ne razkinu. Reče im Isus: “Doodite i doručkujte!” I nitko se od učeniika ne usuudi upiitati Ga: “Tko si tii?” Znali su da je Gospodin. Isus se primakne, uzme kruhn pa im ga dadne; ribu isto tako. Too se vec/treć put Isus ukaazao učenicima odkada je uzkrasnio od mrtvih.

Pošto su doručkovali, Isus upiita Šimuna Petra: “Šimune, siine Ivanov, ljuubiš li me više nego ovi?” Odgovori Mu: “Da, Gospodine, tii znaaš da te ljuubim.” “Paasi jaganjce moje!” reče mu Isus. Upiita ga drugi put: “Šimune, siine Ivanov, ljuubiš li me?” Odgovori Mu: “Da, Gospodine, tii znaaš da te ljuubim.” “Paasi oovce moje!” reče mu Isus. Upiita ga treć put: “Šimune, siine Ivanov, ljuubiš li me?” Razžalosti se Petar što ga upiita po treć put: “Ljuubiš li me?”, pa Mu reče: “Gospodine, tii znaaš sve! Tii znaaš da te ljuubim.” Reče mu Isus: “Paasi oovce moje!”

“Zaista, zaista, kaažem ti: Dok si bio mladi, saam si se opasiivao i hodio kamo si htio; ali kad ostariš, razširit ćeš ruke i drugi će te opasiivati i voditi kamo tii ne’bi htio.” ... Zatim reče: “Slieedi me!”

Čemu ovako obširan naavod, piitat će se neki. Zar ne bi, sbog priašnjega jasna Isusova obećanja: “... Tii si Petar-Stieena i na tooj stieeni sagraadit ću Crkvu svoju ... Tebi ću dati ključeve Kraaljevstva Nebeskoga, ...”, bio posve dostatan onaj “trostruki Isus - Šimun - Isus

dialog”? Za saamo uzstanovljeenje Crkve Kristove (s prvim poglavaaarom - Petrom) - nedvojbeno: Da, bio bi dostatan. Ali dvojim da bismo, bez Isusove “subtilne uvodne pedagogije”, mogli shvatili biit NJegove Crkve. Razmotrimo, stoga, naš naavod iz Ivanovo izvješća!

Sedmorica Isusovih učeniika čekaju na NJega u Galileji (kamo ih je bio upuutio poslie uzkrsnuća). Nii’su svi na okupu, ali sedam je, ipak, više od šest - polovine od dvaanaest!. Osim toga, samo za četvoricu smo sigurni da su od Dvanaestorice, a ako su Natanael i Bartolomej dva imeena iste osobe, onda su petorica, dok za preostalu dvojicu ne’znamo jesu li pripadali Dvanaestorici. Čekanje im se malo “odužilo”, pa se vraćaju “staarim naavikama” (zanimanju: ribolovu). Posao: cielonožni truud; učinak: ništa. Kad, evo (zore!), (i) k njima Isusa, ali im nii’je dano prepoznati Ga! Oon im pristupa piitanjem i saavjetom po kojima mogu nasluutiti da bez NJega ne postižu ništa, a s NJim bi mogli sve što poduzmu. Prije svega, dakle, nudi im se i **daruje vjera** (u NJega i NJegovu rieč) dok još ni ne’znaju tko je Oon. Oni ju priimaju i prihvaćaju, pa je iz tee vjere (u Rieč) proizišla poslušnost da ponovno baace mrežu! Izhod: mreža prepuna velikih rijba. Potom Isus dopuušta da Ga prepozna ljuubljeni učenik, a ovaj too prenosi Petru. Tada Petar navlaači goornju haljinu i skaače (umjesto, da skoči bez njee - “gool”!!) u moore. Što nam too pokazuje? Veliko poštovaanje te čvrsto **ufanje** (u izhod i **pouzdaanje** (u Gospodina). Neema više one suumnje što je Petra biila smela i “zakoočila” kad je ono bio kreenuo k Isusu po vodi!

A Gospodin je na obali za njih već pripremio “prismok”: kruh i pečenu ribu. (*“Tražite najprije Kraaljevstvo Božje i pravednost njegovu, a sve ostalo će vam se nadodati!”*)

Sada sliedi ono najvažnije! **Isus ne naziiva Šimuna Petrom niti ga piita je li zapamtio osnove NJegova nauka i siilna znameenja što ih je bio učinio.** Naime, too je ono što bi samo **čovjek** od svooga naasljdnika zahtieevao! Ali, Isus ga oslovljaava: “Šimune, siine Ivanov”. Jer Šimun će tek sada postati onim i onakvim kakvim ga Isus hoće: Petrom - Stieenom na kojoj Oon podiže svoju Crkvu, u čijim se njedrima čuuvaju ključevi Kraaljevstva Božjega, a njemu, takvomu, vrhovni Pastir predaje svooj “pastirski štaap”. Preduvjet za too jest očitovaanje Šimunove bezuvjetne (do mučeničke smrti) uzvratne **ljuubavi** za (trojediinoga) Bogu i stado koje mu se povjeruju (što je Isus, Boog i Čovjek, svojom mukom i smrću za njega i sve ljuude, netom dokaazao!). Sjetimo se (Iv 13, 34-35): “... *ljuubite jedni druge kao što sam jaa ljuubio vass ... Po ovomu će svi znati da ste moji učeniici: ako budete imali ljuubavi jedni za druge.*” Isus nam,

dakle, kazuje da NJegova Crkva treba postati ostvarenjem uzajamna požrtvovno-djelatna ljubavnoga odnosa u zajedničtvu s Bogom. A too je srž i svega Zaakona (Rieči-Siina) i Proorooka (Duha Sveetoga): LJubiti Boga iznad svega, a bližnjega kao sebe. A onp prvo se dokazuje i ostvaruje ovim drugim (Mt; 25, 31-46)!

Ipak se smjemo i trebamo zapitiati: Zašto i čemu onda Gospodin ustanovljuje svoju Crkva? Upravo zato i tomu da bi se sve too moglo ostvaariti. Jer, postojeće “staaro zaastupništvo” je već razvlašteno: Otac nebeski (vrhovni Auktor) je, pred nebeskim (Mojsije i Ilija) i zemaljskim (Šimun Petar, Jakov i Ivan) svjedocima, oduzeo daavno predani mu auktoritet (“auktorska praava”) i predao ga Siinu (pri Preobraženju: “NJega slušajte!”). Isus-Spasitelj stoga kreeće iz’početka (*Evo, sve činim novo!*). Oon nas je svojom mukom i smrću odkuupio (oslobodio!) pa zatim, po Uzkrsnuću, ustanovljuje svoju Crkvu - **Novi Izrael**. U njemu, Blažena Djevica Marija je nova Eeva, Isus je zaačetnik novoga i vječnoga života - novi Adam, a svi mii - odkuupljena dijetca Božja. K tomu, sjetimo li se ulooga i djeela Abela pravednoga, velikoga svećenika Melkisedeka te kraalja Davida i Ilije prooroka, Isus Krist je **savršeni i konačni** Proorok i Veliki Svećenik, koji je ujedno i Žrtveni Jaganjac, i Kraalj! Uzkrslu Gospodin povjerava (predaaje “ovlaštenje”) svojoj Crkvi (s izabranom početnom Dvanaesticom¹⁴⁸, na čelu s Petrom - NJegovim naamjestnikom, kao predvodnicima “dvaanaest novih plemena Izraelovih”) da, vođena Duhom Sveetim (v. III.) čuuva Rieč i razglasuje Radostnu Vieest (***svim naarodima - po svemu svieetu***; v, II. 2.) i da dieeli NJegove sveete milostne darove-sakrameente, bez kojih bi **čovjekovo spaasenje** (dolazak Otcu!) biilo teže od “deevina prolazka kroz iglene ušice”.

2. Poslaanje uz zaadržku (“*Idite po’svem svieetu, propoviedakte Evandjelje!*; po Iv 20, 19-23; uzp. Mt 28, 16-20, Mk 16, 15-16 i Lk 24, 46-49)

I uvečer toga istog daana, prvoga u tjednu, dok su učeniici u strahu od Židoova bili zatvorili (kuća) vrata, doode Isus, stane u sredinu i reče im: Miir vama! ... Isus im stoga ponovno reče: “Miir vama! Kao što mene posla Otac i jaa šaljem vaas.” Poslie tiih rieči dahne u njih i reče im: “Priimate Duha Sveetoga! Kojima odpustite grieehe, odpustaju im se, kojima zadržite, zadržani su im.”

“Dana mi je sva vlaast na nebu i na zemlji. Poodite, dakle, i učinite mojim učenicima sve naarode. Krstite ih u ime Očca i Siina i Duha Sveetoga! I učite ih vršiti sve što sam vam zapoviedio!”

¹⁴⁸Na mjesto odpaloga Jude Iskariota (iz Kariota?) poslie je izabran (“kockom” - po molitvi i zaazivu Duha Sveetoga) Matija

“... i u njegovo će se ime propovijedati obraćenje i otpuštanje grieha po svim narodima, počevši od Jeruzalema. Vi ste tomu svjedoci. I evo, ja ću poslati na vaas ono što je Otac mooj obećao. Ostanite zato u gradu dok se ne obučete u Siilu odozgor!”

Uzkršli Gospodin šalje svoje apostoole da u snaazi Duha Sveetoga - Sili odozgor, u koju se tek *triebaju obučiti* i koju će im Otac i Oon poslati, šiire Radostnu Vieest po svemu sveetu. I posve je smisleno i potrebno da ih, toga radi, ovlašćuje du budu posrednici u pomirenje s Bogom (sveeta Izpovied, a što je ona, pokazuju rieči *skrušenoga razapeta razbojnika* i Isusov odgovor s Križa!).

III. OBJAVA

(“Rodeenje” Crkve Kristove)

1. Silazak Duha Sveetoga (“Oon će vas krstiti Duhom Sveetim i ognjem”; po Mt 3, 11-12 i Dj 2, 1-4; uzp Mk 1, 7-8, Lk 3, 16-17 i Iv 1, 24-27, 32-33,)

“Ja vas, istina, krstim vodom na obraćenje, ali onaj koji za'mnom dolazi jači je od'mene. Jaa nii'sam doostojan skinuti mu obuču. Oon će vas krstiti Duhom Sveetim i ognjem.”

Kad je napokon došao Pedeseeti daan, svi su bili skupa na istomu mjestu. Tad iznenada dođe neka huka s neba, kao kad puše siilan vjetar, pa izpuni svu kuću u kojoj su boravili. I ukažase im se kao neki ognjeni razdieljeni jezici te siide po jedan na svakoga od njih. Svi se oni napuniše Duha Sveetoga te počeeše govoriti tuđim jezicima, kako ih je već/Duh nadahnjivao govoriti¹⁴⁹.

Priimili su Pomazaanje duhovno; plaam ljubavni koji se umnaaža kad se dieeli i daaje drugima, Oon ih tješi u tieskobama i braani od Laažca; odkriiva im Božju istinu i dožiiva u'pamet sve što je Isus govorio i činio; daruje im sposoobnost neustrašiva svjedočenja pred svima i na svim jezicima te daaje snaagu da podnesu sve nedaće i muke što će ih pri tomu pogoditi. I oni odmah izlaze na jeruzalemske ulice, poljaane i trgove.

¹⁴⁹Rieedko se čuje praavo pojašnjenje zašto su Kršteenje i Potvrda (Krizma) dva u svojoj biti raazličita sveeta sakrameenta. Kršteenjem se pridružujemo Crkvi - postajemo *diećcom Božjom*. No diećca nii'su zriela za svjedočenje ni dragovoljno trpljenje. Stoga, bez obzira na doob, čovjek - dieete Božje - trieba sazrieti. I tek takav je pripravan za priimanje onih daroova Duha Sveetoga što su nuždni za neustrašivo svjedočenje, vojevanje i podnošenje svakojakih paatnja za Krista Gospodina.

2. Prvo svjedočenje ("Bit ćete mi svjedoci ... " "... počevši od Jeruzalema." ; po Dj 2, 5-41)

Tada su boravili u Jeruzalemu pobožni Židovi koji su došli od svih narooda pod nebom. Kad nasta ona huka, strča se mnoštvo i smete, jer ih je svatko čuo govoriti svojim jezikom. Začudeni i zadivljeni pitali su: "Zar nī'su ovi što govore Galileejci? Pa kako ih onda svaki od'naas čuje na svomu materinskom jeziku? Paarti, Meedani, Elaamljani, ..., Riimljani, Kreecani, Arabi; svi mīi čujemo ih gdje našim jezicima govore o veličanstvenim Božjim djelima. ..."

A Petar skupa s Jedanaestoricom uzstade, podiže glaas i prozbori: "Židovi i svi što boravite u Jeruzalemu, ovo znaajte i rieči mi poslušajte: ... što je rečeno po proroku Joelu: 'U posljednje ču vrieme, veli Gospodin - **izlit(i) od svooga Duha na svako ljudsko biće** ...'

Izraelci, čuajte ove rieči: Boog je pred vama potvrdio Isusa Nazarećanina moćnim djelima ... koga vii bezbožničkom rukom razapeste i pogubiste, Boog je uskriisio ... Svi smo mīi tomu svjedoci ... Desnicom, dakle, Božjom uzvišen, primio je od Očca Obećanje, Duha Sveetoga, i izlio ga kako i saami gledate i slušate. ... Pouzdano, dakle, neka znaade sav Dom Israelov da je toga Isusa, kojega vii razapeste, Boog učinio Gospodinom i Kristom."

Kad su too čuli, duboko potreseni rekoše Petru: i drugim apostoolima: "Što nam je činiti, braćo?" Petar im reče: "Neka se svaki od vaas krsti u ime Isusa Krista za oproštenje grieha; tako ćete primiti daar - Duha Sveetoga. Ta vama je ovaj obećani daar namienjen, vašoj dijetci i svima koji su daleko, koliko god ih pozove Gospodin, Boog naš."

I oni prigrlīše rieč njegovu i krstiše se te im se u onaj daan pridruuži oko trii tisuće duuša.

Petrovu jasnu govoru ne'trieba dodatnoga pojašnjenja. No, ipak, kako shvatiti ono "svi mīi čujemo ih gdje našim jezicima govore"? Apostoli su, doista, primili daar da, kad god uztrieba, umju govoriti (i) tuđim jezicima. Ali naavod iz izviešća ne potvrđuje da je oondje tako biilo. Zdrav razum upućuje na zaaključak da se je onoga (prvoga) daana oondje sbilo nešto drugo - još čudesnije.

Prvo, trieba razumjeti što znači propitiivanje: Zar nī'su ovi što govore Galileejci?" A ono znači: Kako too da ovi neuki "provincijaalci" tako dobro znaju Toru, pa i tuđe jezike?! (Jer, u Judeji, u Jeruzalemu, se školuje za vrhunske pismoznance.)

Zamislimo sada jednoga od apostoola na nekoj jeruzalemskoj poljani pred skupinom od stotīinjak-dviestotīinjak slušateelja, među kojima je deseetak-petnaestak onih Židoova, od kojih je svaki rođen i odrastao

među drugim narodom i ne razumiju tuđe jezike, gdje “govori o veličanstvenim Božjim djelima”. Da bi ga svi razumjeli, morao bi desetak-petnaestak puta ponoviti isti govor. Koliko bi to trajalo i, još upitnije, bi li ga oni koji ne razumiju što govori čekali da on progovori (i hoće li?) na svakomu od njihovih materinskih jeziku?

Držim, dakle, da je taj apostol (a i svaki od ostalih) onda i ondje govorio na jednom jeziku (najvjerojatnije, na materinskom - aramejskom), a da je pritom Duh Sveti bio “višestruki simultani prevoditelj” na uho i u srce svakomu slušatelju. I, zaista, u izvješću ne piše da su apostoli jeruzaleemcima govorili (i) na tuđim jezicima, nego piše da slušatelji, među sobom, jedni drugima kazuju: “svi mi čujemo ih” (dakle, istodobno!) - svatko na svoemu materinskom jeziku.

I napokon, zašto Crkvu Kristovu ni vrata paklena neće, niti mogu, nadgladati? Kršćani u to čvrsto vjeruju jer su to Gospodinove riječi - Njegovo obećanje i jamstvo. A onomu tko bi se u teškim vremenima za Crkvu mogao pokolebati, evo ohrabrenja: Isus je ustanovio svoju Crkvu posle Uzkrsnuća na život vječni i za (trostruko!) “vezivno tkivo” uzeo uzajamnu ljubav, Božju i ljudsku (vjerničku, trpeću i slavljeničku). Prisjetimo se: opet: ... Boog je *toliko ljubio sveet da je dao svoga Sina sJedinorođenca* ... ; pa *Šimune, siine Ivanov, ljubiš li me?*...; te ... *Po ovomu će svi znati da ste moji učeniici: ako budete imali ljubavi jedni za druge*¹⁵⁰. A mi znamo (i sveti Pavao nam posvješćuje, 1 Kor, 13, 1-13) da će sve čega se držimo na ovom sveetu proći i uminuti (čal i vjera i ufanje!) osim - ljubavi. K tomu, Boog je Život i Boog je LJubav! Stoga, dok god bude ljudi, vjernika, koji ljube Boga živoga i brata bližnjega, bit će i Crkve Katoličke.

Ljubav, uzajamna i bezuvjetna, jest, dakle, ona vječna “armatura” koja Crkvu Kristovu čini nerazorivom - čak ni pod napadajima zlođuha paklenih.

¹⁵⁰Dakle, naizgled paradoksalno, za prepoznavanje istinskih Kristovih vjernika je njihova uzajamna ljubav važnija i od gorljiva navještanje same Radostne Vjeesti

¹⁵¹Oodgoj i naobrazba

Prie nekoliko daanaa sam na HRT-i, navečer, zapazio i raazmjerno kratko zadržao pozoornost na zanimljivu razgovoru četiriju žeena o, po njima, teežkim i naaglo raastućim probleemima pri oodgoju i naobrazbi naših mlaadih naraštaaja. Govorile su veoma učeno (“profesionalno”) - svaka u području svoje (sub)specijaalnosti - logički skladno povezujući i nadopunjujući jedno mišljenje drugim. U potrazi za uuzocima, odgovorima i rješenjima, uočavale su i jasno izticale mnoge naznake što predhode skreetanjima i devijaacijama te teškoćama i društvenim probleemima obćenito. Pritom su ih tumačile spomoću, dakako, naučenih (novih?) edukaacijskih i psiho-socijanih teorija.

Posebice me se doojmla jedna od njiih (kovrčavih vlaasi; nosila je naočale!) jer se je odmicala od stereotipa i u razpravu ulazila dublje, kritičnije, konkretnije i jasnije od ostalih. Njezino razmišljanje i zaključivanje me je još neko vrieme zadržalo pred zaaslonom. Očekivao sam njezinu zaaključnu besjedu-poaantu - točku na “i” - jer je bila došla vrlo bliizu istine o temeljnomu uuzroku. Nažalost, nii’sam ju dočekao - nii’je uzpiela izvući izpravni zaaključak te naaći odgovor. (Ostale trii su bile daleko, daleko od istine!)

A onda sam shvatio da ga ona, a pogotovo ikoja od ostaih sudionica, nii’je ni mogla naaći. Jer, kako su već podučene, sve su one tražile rješenja i odgovore u sustavu koji im je oblikovao i usmjeraavao razmišljanje, a baš taaј sustav (postavljen i složen na ideologiziranim društveno-humanističkim poluznanostima) sadrži u sebi kljice razmatranih problema. I još gore, svaki pokušaj da se neka sustavna pogriješka izpravi (“zakrpa”), polučuje još težu pogriješku (veću “rupu”) na susjednomu području što ga sustav pokriiva.

O čemu se, dakle, raadi? Raadi se o sustavu (dieelu sveobuhvatne troauktorske tzv. DMF-ideologije¹⁵²) što je pod ruhom laažnoga čovjekoljublja i skrbi za dijetcu i mlaadež podmetnut i nametnut (po) cieelomu današnjem svieetu, a njegov je aksiom: *Oodgoj i naobrazba, zajedno, najvažnija je državna zadaća.*

No zdrav razum (sačuuvan od ideološkoga izpiranja) i sva poviest poučavaju nas da je taa postavka velika i opasna zaabluda. (Sjetimo se samo ne tako daavnih ekstremnih slučajeva - *Hitlerjugend*-a i *KOM-SOMOL*-a, pa i naših *Pionira malenih*!) I dok naobrazba može i treba biti (i) državna briga - zadaća i posao, dotle oodgoj, naprotiv, nii’je niti

¹⁵¹st090523

¹⁵²Darwin-Marx-Freud: ničekanje ili posvemašnje zanemarivanje svega onostranoga i duhovnoga; znanost bez mudrosti, činjenice bez istine; kako i koliko bez zašto.

uobće smje biti zadaatak ili posao, pogotovo ne državni. Jer odgoj je, s jedne strane, roditeljima genski ugrađen zoov na zaštitu i na skrb o svomom potomstvu, i s druge strane, svieest o nuždnosti stroge i djelatno poučne roditeljske ljubavi za vlastitu djecu, da bi ona, s vremenom, mogla procijenjivati i vrednovati stvare i pojave oko sebe u skladu s onim što su spoznali njihovi predci. I inače, neema izpravnoga odgoja bez punoga roditeljskoga nadzora ili izvan obitelji! A baš je takav slučaj s “državnim odgojem”, tj. prisilnim nametanjem jednoga vrednosnog sustava svim mladim državljanima.

A da bi se too postiglo, djecu se mora “izvući” iz obitelji. Metode su raznovrsne, a najjednostavnije i najčinkovitija je ova: Drastično reducirati seljačstvo, a umnožiti građanstvo; muža zaposliti za plaću nedostatnu za dostojanstven obiteljski život; omogućiti i nuditi zaposlenje i ženi-materi; “ostavljenu” djecu smjestiti u čuvarnice (“vrtiće”), gdje ih odgaajati profesionalni državni odgajatelji; slijedi osnovno školovanje i t.d. - odgoj i društveno-humanistička naobrazba za papiginsko ponaavljanje tuđih “mišljenja” koja nji’su ništa drugo do li kvaziznanstveno obmanjivanje i zavođenje - što dalje od Istine.

Sustavno, sviešno i naamjerno ciljano razaaranje temeljne društvene zajednice - obitelji, što se provodi diljem svieeta, osnovni je uzrok gotovo svih glavnih problema što bujaju u današnjim naraštajima naše djece i mladeži.

Osaamiti (“atomizirati”) mladoga čovjeka u široku “razigranu” mnoštvu (a da toga ne’bude sviešan)! i otuđiti ga od obitelji, obećavajući mu samostalnost i slobodu u “tolerantnu svesvietskomu društvu” - too je cilj globalnih svietskih manipulatora. A domaću zadaću za njih izvršuju državni poslušnici i “kulturni” djelatnici, te “državne” agencije (naše podređene EU-i!) i neke tzv. nevladine udruge. Pa kad “oslobođeni” mladi čovjek, posebice “teenager”, od puustih ponuda obećanja, dožiivi i boolno osjeti tek izpraznost, izgubljenost i napuštenost, bude već jako kasno za zaokret i popravak.

U svemu ovomu nazire se i naredni, dalokosežni cilj. Naime, razaaranjem obitelji razara se i dom, a ako neema dom(ov)a, domovina postaje praaznim pojmon. Poslедиčno, država kao konačno područno i pravo ostvarenje draage i voljene domovine postaje bezsmislenom tvorevinom, koja se tada urušava i nestaje. No, zar too nji’je slijedeći cilj skrivenih svietskih moćnika: jedna zemaljska Uprava, jedna prosvjetljena Glava i jedan izvršni Meštar za svekoliko pučastvo, a ono da bude - na traajnomu festivaalu-karnevalu?!

A naše četiri žene, kao i mnogi drugi, i dalje uzalud, vrteći se ukруг, traže odgovore i rješenja ondje gdje ih neema. Baš kao na karnevalu!

¹⁵³Nova evangelizaacija - komu i kako?

Ovo je doba u kojemu se Rieeč Božja - Viečna Istina - moora navieeštati ponajprije kršćanima - svim kršćanima - i too DJELIMA - požrtvovnom djelatnom ljuubavlju - i svjedočiti vlastitim ŽIVLJENJEM. Osim uporne molitve i svieštno zadane pokore, sve ostalo u poslaanju, što je inače za evangelizaaciju vaažno i potriebno, sada postaje gubljenjem dragociena vremena. Jer današnji kršćanski svieet uzima svoju vjeru "zdravo za gotovo", a to jasno ukazuje da više ne'zna u što, a ni u Koga vjeruje.

U sveobćoj poplavi vriednosnoga relativizma i gotovo obezhrabrujućemu i jedva podnosivu ozračju mlaake vjerske opuuštenosti i lakomislenosti, doista zabrinjavajuće i pomalo zastrašujuće odjekuje Gospodinovo piitanje: *A kad Siin Čovječji ponovno doode, hoće li naačl vjere na zemlji?*

Ne dopuusti, Gospodine, da se pokolebamo, nego nam osnaaži vjeru za čvrsto ufanje u Tvoje ohrabeenje! Jer Tii reče: *Neka se ne uznemiruje srdce vaše! Vjerujte u Boga i u mene vjerujte! ... i U svieetu ćete imati patnju. Ali, ohraabrite se: jaa sam nadvlaadao svieet!*

¹⁵³st, na Mandićevo "23.

154Od
Velikoga Zamračeenja
do
umjetne pameti

Neriedko me iznenaadi vlastito razmišljanje potaknuto, na prvi mah, nekom viecešću što, u tomu vremenju, tek malo odudara od svih ostalih. Traažeć njezino sjeme ili klicu, misli me često odvuku u raazmjerno daleku prošlost. I tada mi se ukazuje “tanka crvena nit” (na veoma širokoj vremenskoj slici) što na gotovo nevjerojatan način, više stohastički nego funkcijski, povezuje davno položeno jaje i sada, kao “nus-proizvod”, izlegloga ptića-kukavića. Evo najnovijega takvog razmišljanja.

Prošlih daana smo se naslušali “uznemirujućih vjesti i zlogukoih proročaaanstava” o nadolazećoj ugrozi za ljudsku pamet što ju donosi tzv. umjetna pamet, (*artificial intelligence* - AI). Raazmjerno malobrojni misleći ljudi izmislili su, načinili i opremili “misleće” strojeve da bi pomogli mnogobrojnim nemislećim ljudima.

Što je u tomu loše i što bi pritom moglo postati opasnim? Po meni: Ništa. Naprotiv, dobili smo vrlo koristan, svrsishodan i trajno tražen proizvod na svesvietskomu tržištu. I spomoću njega je eto, napokon, dostignut davno postavljeni cilj (onih mislećih):

Za naas, malobrojnu skupinu mislećih ljudi, načiniti “spoznajno (obavjestno) sito” što ne propušta (da nam bude mnogo lakše vladatu svijetom) sve mogućnosti, a za “mase”, ogromnu većinu onih nemislećih, “misleću” napravu da i dalje ne moraju, pa ni ne trebaju, misliti ni (saami) zdravorazumski razsuđivati niti izaključivati. A dok se too pomaagalo ni načini, brojčani oomjer njih prema nama mora neprestance raasti.

Kako too postići? Prvo, maknuti iz oodgoja i naobrazbe sve one koji ljude, posebice djetcu, uče razmišljanju. Drugo, prirediti uvjete pod kojima će se one koji i bez škole umju razmišljati, a to su, dakako, prvenstveno seljaaci, prinuditi da napuuste svoja sela, njive i blaago te pođu u potragu za nadničarskim poslom - u gradove. I treće, osigurati da se sve slobodno vrieeme izpuni tzv. kulturnim sadržajima, tj. površnom zaabavom - da ovi, ni slučajno, ne bi opet počeli razmišljati.

¹⁵⁴st, na Antunovo ”23.

Pa je tako obitelji nadomještena čuvaarnicom (tzv. vrtićem¹⁵⁵), crkveno učilište - državnom školom, moralno načelo - snošljivošću i "partnerskim odnosom" (*I vaše diete je ličnost!*), razmišljanje i promišljanje - prikupljanjem podataka (*informacija*), a potraga za istinom - otkrivanjem promjenjivih (pa i varljivih) činjenica. Ono drugo je započelo tzv. (oslobodilačkim) seljačkim buunama, a nastavak te izhod je svima dobro poznat: Opuustjela sela i zarasle oranice, a gradovi prenapučeni radničkim polurobljem.

O trećemu ne' treba trošiti riječi jer je neskriveno i svjedočimo mu, nedvojbeno, od druge polovine devetnaestoga stoljeća, a katastrofalna posljedica mu je srozaavanje umjetnosti na tzv. *performanse* i *show-bussiness*. (Ništa čudno, ako se uvjeri diete da umjetnički talent nji'je veoma poseban Božji dar. Jer, tada svatko može biti umjetnik, barem za sebe - neshvaćen od drugih - i svaka se škrabotina ili brljotina ili bjesomučna dernjava, pa i svakojaka izopačenost, smje nazvati kreativnim izražavanjem ili umjetničkim djelom! Poslедиčno, ako sve izražavanje i djelovanje može biti umjetnost, onda nje zasebno nema, tj. pojam je prazan!)

Kad se sve too sažme, zaaključak je: Sve je relativno; ne postoje (absolutne) istine.

Pa, kad istina (ni Istine) nema¹⁵⁶, čemu ju tražiti?! Iz mnoštva prikupljenih podataka "*informacijski, filter*" bi trebao zadržati ono što je valjano, vrijedno, lijepo, točno i - dobro. Znaju oni misleći da je za provedbu i podpunu uzpjuh njihova nauma nužno izkorieniti Vjeru - onu Praavu i Jediinu. A preduvjet za too je razbijanje, mrvljenje te uništenje Crkve Kristove.

A filozofsko-teološki, glavna značajka Novoga Vjeka jest uporno nastojanje da se čovjekovi smrtni grieesi ne samo relativiziraju nego i opravdaju te prikazuju i kao vrline. Tako se, počevši s prvim (*oholost*), došlo eto i do posljednjega - sedmoga (*ličenost*), koji, očito, povratno i izravno kriepi oholost, pa se grieshni kruug zatvorio! Ali, previđjeli su novi "svietlonoše" ono najvažnije: Istinu se ne' može zamračiti. Pa i kad ju se prekrije, Ona svietli i prosvjetljuje onoga tko NJuu traži čista srca. I Ona živi i prebiva, i prebivat će do Kraja, u Crkvi Kristovoj, a njuu: *Vraata paklena ne' će ju nadvlaadati*.

¹⁵⁵Najnovije "smjernice" ciljaju na (pre)odgoj za roditelje:: savjetodavne sastanke i tzv. radionice kroz koje će zelene novopečene odgajateljice, pedagoginje i psihologinje poučavati zriele roditelje u "građanskomu" odgoju njihove diete. Koje li podmuikle i opake perverzije onoga izkonskog i vada vriedećeg: *Daa diete materi!*

¹⁵⁶*Snijie se Onaj što na nebu stoluje; Gospod im se podruguje.* (Ps 2, 6)

Završna opazka. Odkad je vieeka i svieeta, i ljuudi na'njemu, uvijek je bilo mnogo više (i fundamentalnih) piitaanja nego (i pogriješnih) odgovora. Ali u ovo naše "informatičlo doba" (zapleteno u "informaacijske mreže") too se, izgleeda, mieenja. Druužtvom caruju izpraznost, površnost i lažna prijateljstva. I svi o svima "znaju" sve. Čemu, dakle, piitaanja - baš ona temeljna?! Posebice, današnja mlaadež (zavedena i zasliepljena blieštavim zabavama) više ne umje, niti ima želju, postaavljati praava piitaanja. A jaa (se) piitam: Je li tek slučajno too što joj je, po tomu, posve sukladna umjetna "pamet"? Naime, osnovno svojstvo (tj. glavna manjkavost) umjetne "pameti" jest da su joj oči (za sada) samo na zaatiljku pa, iako jasno proniče (uz točne podaatke) prošlost, *ne'vidi što joj je izpred nosa!*

I, napokon, postoji nešto neobhodno što umjetna pamet nikad nee'će moći dobiti, pa ni imati: *srdce od meesa*. A bez njega svako pametovanje lako postaje oholim zavodjenjem što vodi k izpraznosti i propasti. Bez *srdca od meesa*, svaka pamet je daleko od Muudrosti i Istine i ,najdalje, od - LJubavi.

¹⁵⁷Čovjek - Homo Credens

Neema zriela čovjeka koji sebi nii'je postavio piitanje o svojoj biiti. S druge straane, ljudi drže da neema inoga žiivog biića, osim čovjeka, koje bi (o) sebi moglo postaviti isto piitanje. U tomu bi se, dakle, mogla nalaziti ključna raazlika (*differentia specifica*) između čovjeka i svakoga drugog žiivog biića. No, budući da ona podrazumjeva stanovitu sposobnost, proizlazi da taa raazlika nii'je prvotna (temeljna, fundamentalna), tj. da se ona zasniva na nečemu drugom, odnosno, i da izvire iz nečega što je još dublje i "skrivenije". Osim toga, pritom je nuždna pretpostavka da postoji, i da je poznat, odgovor na (neizbježno novo) piitanje: Po čemu se razlučuje žiivo od nežiiva? Ili, koš teže: Što je život?

Biilo je više "znanstvenih" pokušaja da se na taa piitaanja odgovori, ali su novo'odkrivene činjenice redovito pobijale predhodne odgovore. Sjećamo se nekih s težištima na *hranitbi*, *razmnožavanju*, *starenju*, *metabolizmu* (staničnomu ili sustavnomu), pa sve do sadašnjega o geenskomu zaapisu - *DNK-koodu*. No i viirusi imaju svoje DNK, ali mnogi znanstveniici dvoje o tomu jesu li viirusi nešto žiivo ili su, pak, prva i najsloženija "predživotna (organska) tvaar" u dugomu "povratnom niizu" od jednostaničnih biića prema nežiivomu tvaarnom sviету.

Za vjernika u Trojediinoga Boga, pod *žiiva biice* spada sve ono čemu je ili u što je Duh Sveeti - Životvorac podaario ili utisnuo svoju "oživljujuću izkru". A čovjek je mnogo više od toga:: u njega je Boog ugradio i nešto od vlastite (božanske) biiti - dušu. Udahnutom mu dušom, čovjek postaje *živu hraamom Duha Svetoga*. Za vjernika je, dakle, duša izvorna i jedina *differentia specifica*, a njezini učinci su mnogobrojni (primjerice, ono navedeno na saamomu početku ili slobodna volja), ali su ipak drugotni.

Kako razpravlјati o ovomu s nekim koji u too ne vjeruje? Primjerice, s onim koji drži da je čovjek najviši stupanj (za sada) spontanoga i slučajno započeta evolucijskoga procesa? (Uzgređice, moderna fizika i ostale prirodne znanosti ni u čemu doista vaažnom ne protuslove biblijskomu opisu Božjega stvaaranja (po vječnomu *Logosu*) našega proostor-vriemena i živih biića na Zemlji - sve do čovjeka!). Jasno je da je dialog moguć tek kad se iz pojmovnika makne pojam *duša* i nadomjesti ga se nečim prihvatljivim za obje (sve) straane.

Sve dosad rečeno nii'je ništa novo. Ukratko sam podsjetio na ono što je obćepoznato. I too već dugo tako i dalje stoji - bez dialoga i zajedničke spoznaje. A meni se čini da postoji pojam, dostatno

¹⁵⁷st180623.

fundamentalan da u promišljanju “zamieni” *dušu*, koji bi, u razpravi na ovu temu, bio prihvatljiv svima.

Taaj poojam jest *vjera* (uz pripadajući joj glagol *vjerovati*). Značenje mu je jedincato i najsažetije glasi : sposobnost da se prihvati za istinu izkaz bez dokaza ili izkustvene potvrde. Poojam je i fundamentalan i metafizički jer mu ne nalazimo izvoriste u tvaarnomu svijetu, i svojstven je samo čovjeku. Za svakoga čovjeka je **U što/koga vjerujem?** temeljno pitanje¹⁵⁸. (Samo Boog je sveznajući!) A izkren odgovor na njega u mnogo čemu određuje čovjekovu osobnost.

Nasuprot jedincatu značenju, s *vjerom* su povezana i posve različita shvaćanja o njezinu izvoristu kao i o njezinim, što izravnim što dalekosežnim i obćim, posljedicama. No baš ta različita shvaćanja “oko i uz” *vjeru* mogu polučiti nove spoznaje kroz dialog što ga omogućuju, a dobiveni odgovori potvrditi fundamentalno i jedincato značenje toga poojma¹⁵⁹!

Preostaje nam izložiti naše, tj. kršćansko shvaćanje onoga “oko” poojma *vjera*. (Ostali, za dialog voljni, neka saami iznesu svoja gledišta!)

Vjera je po duši čovjeku **darovana** (prvotna) **sposobnost** da bi mogao **početi** spoznaavati svijet oko sebe, zatim saamoga sebe, a onda i svoje izhodište i svoju svrhu i odredište. Doista, na početku svega čovjekova promišljanja i djelovanja stoji vjera. Sva znanost izvire iz vjere. Drugačije ni ne može biti! Naime, počela (*aksiomi*) su, nužno bez dokaza, po vjeri prihvaćena istinitima. Isto je s djelovanjem: po vjeri prihvaćamo (ufamo se) da će naš raad uroditi dobrim ili nama korisnim plodom.

Kršćani, dakle, smju zaključiti da *vjera* dokazuje i opravdava čovjeka i da ju je čovjeku darovala (smjeli bismo reći i *uu’nj ugraadila*) vječna LJubav - Boog.

Oni koji too nieću ili ne’vide ili zanemaruju, umjesto o vjeri, najčešće govore o *naadi* (izbjegaavajući i vjeri prikladniji poojam: *ufanje*). Ali njihova *naada* (što bi trebala nadomjestiti naše *ufanje*) je tek slabašan misaoni poslieedak ili učinak koji ukazuje na priimljenu vjeru - daar Božji - koju su izgubili. Znakovito je i prosvjetljujuće da takvi, govoreći o svojim očekivanjima, umjesto (pravilno!) *Jaa se naadam da ...*, gotovo redovito govore (pogriješno!) *Jaa vjerujem da ...* Dakle, njihova “vjera” proizlazi iz *naade*, što nam odkriiva fundamentalnu zaabludu u koju svaki “bezvjernik” nužno upada. Jer, *naada* (*ufanje*) nji’je sposobnost nego (promienjivo, o vjeri ovisno) misaono (**nutarnje**)

¹⁵⁸Negdje sam bio prolićao da je za čovjeka temeljno (“određujuće”) pitanje: **Koga/što i kako štuješ?** Ali štovanje se temelji na ufanju i ljubavi, kadkad i na strahu, a sve too izvire iz vjere!.

¹⁵⁹Qvoga bi trebali biti sviešćni svi koji drže da se i dialogom može dooći do istine.

staanje. Čovjek čvrstoga ufanja (naade) je, zapravo, čovjek s jaakom vjerom (kao polazištem), dok beznaade (do očaja) može obuzeti samo onoga čovjeka koji je izgubio (odbaacio) darovanu mu vjeru.

Iako vjera spada pod metafizičko područje, a njezin posliedak ufanje (naada) - u ono "semifizičko" (misaono), njihov utjecaj na fizički svijet (posebice, saamu osobu) je neporeciv i veoma velik. Stoga se nameće pitanje o **vanjskim** (vidljivim) pokazateljima primljene vjere i njoome potaknute(-oga) naade (ufanja). Jaa ću iztaknuti samo dva (dok Sveti Pavao, apostol, u svojim brojnim poslanicama ukazuje i na sve ostale). Prvi je želja i htjeenje da se, i uz neizbježnu patnju, u radostnu zajedništvu sa svima užije ovaj život. Drugi je nesebična i požrtvovna djelotvorna ljubav za one najpotrebitije. Upravo takva ljubav je nepogriješiv pokazatelj da je čovjek primio i prigrlio darovanu mu vjeru što je urodila čvrstim ufanjem i dokaazala se po skrbi za bližnjega svooga u nevolji. I, kako nam pojašni spomenuti apostol, ako ljubavi neema, ni za što je vjera, zapravo, čovjek ju je ili odbaacio ili zlorabio..

Zanimljivo je i poučno zamieetiti da (i kako) čovjek, posebice mlaadi znanstvenik, koji odbaaci vjeru te pođe od naade (ili očekivanja ili, poneki rekne, *snogova*), neema prave ljubavi prema onomu čime se bavi, a ni prema suradnicima. Oon, doduše, pritom govori o svojoj "ljubavi", ali ne'shvata da too nji'je ljubav već njegova sebična straast i, prečesto, žuudnja za uzpiehom prie i slavom izpred ostalih. Pa tako i tada mnogi, stvoreni da bude *homo credens*, postanu, nažalost - *homo "(fah-)cretens"*.

¹⁶⁰Od “čovjekoslovnih” kriepoosti do *Racionalizma*

Prosvieetli vjerom razum naš

i sjaaj nam njezin očuvaj, ...

(iz Hⁱimna za Večernju, u^torkom kroz go^dinu)

Što se s^biiva kad se ne^što dru^gotno u^zme za p^rvotno i, k^o tomu, oⁿo p^rvotno zan^emaari ili čak nie^eće, jasno nam pok^azuje novoviekovna poviest. Onoga časa kad bogoslovne krieposti - vjera, u^fanje i lju^bav - bi^jahu svedene na mjeru čovjekova u^ma i tielesne mo^ć, od njih ostadoše tek one “čovjekoslovne” - mi^sao (razum), rie^eć (govor) i djelo (raad) e^edom. A baš tiⁱme je odpočelo lju^dsko novoviekovno lu^tanje kroz *Veliko Zamračeenje* i tzv. *Racionalizam* što se nastaavlja i u o^vo vrie^eme.

Mi se pomalo “čudimo” bezbrižnoj E^evi kako se je olako daala zave^zti! A što oⁿda re^č o veleu^mnu i veleu^čenu R. Descartesu? Zar ni^j’je i oⁿ, zaveden od Laa^žca, zagrizao sličnu *otrovnu jabuku*? Doⁱsta, um^jesto (posljedice!) *Postojim jer (u N^Jega i N^Jemu) vjerujem.*, oⁿo **polazi** od *Postojim jer (jaa) mislim.*¹⁶¹ Sli^eedom toga, um^jesto čvrsta u^fanja, do pouzda^anja, do^bismo tek obe^čaanja i o^ekiⁱvaanja, a um^jesto požrtvovne u^zajamne lju^bavi - *profesionalne* (“nevlaadine”) *humanitarne organizaciⁱe*. Pritom se Mudroslovlje, što traaga za Po^čeelom i I(i)stinom, s^velo na znanost s množtvom teorija - “osobnih putova” - i, još vi^še, stranputiica i sli^eepih uliica, a (pri^rodne) znanoo^osti - na odkriⁱvanje tvaarnih činjenica s taštim uvjere^enjem da se raadi o istinama.

Pa tako, bu^duć da lju^dska mi^sao ne proni^če, a ka^mo li da obuhva^ća Smi^sao, ni^ti je lju^dska rie^eć Stvaralačka, a ni za djelo lju^dsko se, o^čito, ne usu^udimo tvrditi da je Do^bro, što je *Racionalizam* nego li umi^šljena lju^dska oholost koja iznova graadi *Ku^ulu Babilonsku*! Ali, kao i vasda do[’]sad: *Ako (i) Gospodin ne’graadi, uzalud se tru^ude graditeljⁱ!* A Oⁿo jaam^či (Ez 37, 4; 12b-14): ... *jaa, Jahve (Gospodin), go^vorim i činim.*

¹⁶⁰st121023.

¹⁶¹Novoviekovni *prosvietiteljⁱ* i njihovi sliedbeniⁱci poonosno izti^ču da je na Descartesovu filozofskom “po^čelu” - *Cogito, ergo sum.* - utemeljen tzv. *Racionalizam*. No, kao **polazište** za prihva^ćanje *vlastite ob^stoojnost* (kao nedokazive činjenice ili istine), oⁿo je logi^čki izprazno. Naime, oⁿo ve^ć (implicite, dvaput, ne izriⁱču^ć ga!) predpostavlja da *Jaa* postoji(m). Dakle, raadi se o poslj^edici, po ne^čemu drugom prihva^ćenom za činjenicu (istinu), vlastite ob^stoojnosti. S druge straane, shva^timo li navedeno po^čelo metafizi^čki, oⁿda je oⁿo doⁱsta uskla^deno (sic!) s Po^četkom (Iv 1, 1): *U po^četku bi^jaše Rie^eć (Logos, Mi^sao) ... Jesu li toga svi^estni vrli “racionalni prosvietiteljⁱ”? Ta, upali su u jamu što su ju za druge izkopali!*

¹⁶²Psihologija - *Contradictio in adjecto*

Saamo je po sebi, zdravorazumski, jasno svakomu(?) da je prva i nuždna pretpostavka znanstvenoga proučavanja bilo čega, (barem vjerovanje u) obstojnost onoga što se hoće proučiti.

Poslije mnogo tisućljeća izpunjenih vjerovanjem i razmišljanjima ljudskim o čovjekovoj bogolikosti po od Boga udahnutoj mu duši¹⁶³, oglašali su se neki samozvani uumnici iz Mraaka govoreći da Boga nema pa, posljedično, nema ni bogolikosti, dakle, ni duše čovjekove po kojoj bi bio bogolik. Logički sukladno toj izjavi (pretpostavci, tvrdnji?), Boog i duša čovjekova su, dosljedno, tijekom nekoliko narednih stoljeća, bili maknuti iz svekolikoga područja njihova znanstvenoga razmatranja i istraživanja.

A onda je nenadamo(?), krajem XIX. stoljeća, stanoviti njihov pripadnik (iz Moravske, s prebivalištem tada u Beču, a poslije u Londonu) pokušao zasnovati te razviti znanost o nečemu u obstojnost čega ni on ni njegovi nji'su vjerovali. Radi se, dakako, o duši čovjekovoj. Naime, svoju je (su) "znanost" nazvao(-li) **znanošću o duši - psihologijom**¹⁶⁴, pripadajući "znanstvenu" metodu - *psihoanalizom*, (razčlanbom **nedjeljive** duše!), a praktičnu primjenu - *psihoterapijom* (ličenjem **bolestne** duše!). Po tomu bi razuman čovjek smio radošno pomisliti, pa i zaključiti, da su Mračnjaci, napokon, došli k sebi i izišli iz tmine na Božju svjetlost¹⁶⁵. Ali, nažalost, ništa od toga! Raadi se, naime, o obmani i namjernoj prijeviri, jer je naziv *psiha-duša* (ili *duševni život*, obstojnost čega nieću!) prideljen nečemu što već ima naziv: *ličnost*, a tvore ju (po njemu/njima) *um* i *savjest*. K tomu, i već usvojeni pojmovi *um* i *savjest* su redefinirani, jasnije rečeno, prigodice izkrivljeni.

Pogledajmo sažeto što je i kakva je to *psiha* ("duša") koju on (oni) *znanstveno proučavaju*, *razčlanjuju* i *liče*! Ponajprije, po nje(i)mu(a), u čovjeku postoji stanoviti urođeni dio, nazvan *idom*, a tvore ga *nesvjestnost* (najvažniji poddio: *čovjek je nesvjestno biće* - tvrde!), *podsvjestnost* (do "zaborava" potisnuta i zatamljena sjećanja) i *svjestnost* (iz čega proizlazi *volja*). K tomu, postoje još i *instinkt* i *ego* (koji može preraasti

¹⁶²st050124

¹⁶³Na svoju sliku stvori Boog čovjeka ...

¹⁶⁴*psiha* (iz grč.) = duša

Obćenitije, *duševni život*, što je neodređen pojam, ali podrazumijeva da je duša tiesno povezana s čovjekovim životom!!

¹⁶⁵Čim je, naime, *psihologija* smisljena, tim više je smisljena (već postojeća) teologija!

u tzv. *superego*). Ne razčlanjujuči dalje i ne ulazeči u pojedinosti, sve too zajedno je za njega (njih) čovjekova *psiha-duša*.

Ipak, da bi se shvatilo u čemu je vaarka, nužno je iztaknuti njegovo (njihovo) poimanje, zapravo obmanjujuće tumačenje, čovjekove saavjesti, što posvema izkrivljuje istinu i svodi čovjeka na (malo) razumn(ij)u bezdušnu životinju. Naime, ne da *saavjest* (koja je doista *odraz* čovjekove duše!) upozorava čovjeka na moguće zlo djelo i posviećuje mu počinjeni grieh te ga nuka na kajanje, pokoru i popravak, nego da, po njemu, zaabrana, osuda i straah od kazne pobuđuju i stvaaraju ono što naziivamo *saavješću*. Čudno je da ni dandanas mnogi ne uvijidaju protuslovnost njegova poimanja, odnosno, tumačenja čovjekove saavjesti. Bo, po njemu, proizlazi da je čovjekovo raazlikovanje zla od dobra uslieedilo po počinjenu zlu djelu-griehu dok oon još nii'je znao, pa ni tada ne'zna (ako mu Tko ne'kaaže!) što je zlo-grieh. Zdravu razumu je ovaj absurd očit!

Što je, dakle, *psihologija*? Prie svega, očito je da nii'je ono za što se uporno izdaaje svojim naazivom, tj. *psihologija* zasigurno nii'je znanost o duši. (O tomu zašto se, proturiečeći saama sebi, takvom hoće prikazivati, a too je ključno, poslie!). "Teorijskim dieelom" smještena je u područje društvenih znanoosti (s težišnom primienom na "upraavljanje masama"!), a "praktičnim" i sržnim dieelom - u *psihijatrijsko* medicinsko polje (za pojedinačna proučaavanje i liečjenja!). O ovom drugom je, u glavnom, oovdje rieč (a tako je *psihologija* i začeta!) i oondje jest njezino praavo mjesto. Jer, doista, *psihijatrija* se ne'bavi dušom nego tieelom, ponajviše mentalnim¹⁶⁶ (u čovjekovu uumu!) poremećajima (geenski nasliedenima ili žiivljenjem zadobivenima) i, posliedično, uzrocima i liečenjeem nelogičnoga i neobjektivnioga razmišljanja i zaključivanja, što se očituju, pučkim jezikom rečeno, u "luudu" ponaašanju.

Dobro je i hvaale vriedno mnogo toga što se raadi i postiže znanstvenim pristupom liečenju mentalnih poremećaja. Biilo je, dakako, i zastranjeenja i pogriešnih naačiina . . . , ali gdje ih nii'je biilo?!

No jedno od početnih "zastranjeenja", s najočitijim *contradictio in adjecto*, nikako da se izpravi: Too, dakle, nii'je, slučajnoo! Raadi se o upornu insistiranju na naazivlju *psihička bolest*, *psihički bolestnik* i tomu slično, te *psihoterapija* i sl. Stoga, piitamo (ih) jasno govoreći, zašto se mentalni (uumni) poremećaj, mentalni bolestnik mentalno liečilište i sl. , , i dalje naziivaju *duševnom* bolešću, *duševnam* bolestnikom, *duševnom* boolnicom i sl. reedom, a pripadajuću terapiju - liečenjem

¹⁶⁶*mens* = uum (različito od *ratio* = razum, i od *spirit(us)* = duh);

u početku se govorilo i *živčani*, tj. *živčana bolest*, što je poslie odbačeno sbog preobčinitosti!

(pocientove!) *duuše* (ali na grč. - *psihe*)? Od njih, dakako, izkren odgovor dobiti nećemo, pa ćemo pokušati pronaći ga saami.

A najsažetiji odgovor jest: Zato da bi na mjesto jedinoga Liečnika čovjekove duše, koji joj je i liek, kao taat zasjeo ohol, umišljen i od *Laažca* obmaanut, čovjek. Jer *Laažac*, "Nečastivi", kradljivac dušaa ljudskih, podučio je svoje sluuge kako prieariti i mnoge ljuude uvjeriti da je duša, zapravo, uum, te da nema grieha nego da se raadi o poremećajima za koje čovjek nii'je odgovoran. I tako, dok oni lieče uum ("uumnu dušu"), *Laažac* može neometano trovati praavu dušu.

Ipak, da ne'budemo izključivi, postoje, Bogu hvaala, psiholoozi i psihijatri koji razlikuju uum čovječji od duše njegove, te znaju koga, što i kako se lieči "na kauču", a koga, što i kako - u izpoviedaonici.

Pri kraju, da bi ovo razmatranje dobilo puni smisao, valja ga kao dio (što "bode u oči") pravilno smjestiti u mnogo širu sliku koja obuhvaća gotovo celovito globalno stanje. Prvo, treba zamietiti (iako se too vješto prikriva) da je glavno obilježje damašnjega svieeta gotovo paničan strah od bolesti, posebice, od tielesne patnje, muke i smrti, te "bjeeg" od njih. (Čak se i porod i trudnoća tretiraju kao bolesti!) Odgovor na tuu (skriivanu) trajnu moru današnji svieet pokušava naći u pomamnoj tri i brizi za vlastito zdraavlje, naadajući se da će mu naapredak medicinskih i farmaceutskih znanoosti zajamčiti valjanu zaštitu. **Tako se je tielesno zdraavlje, što je tek važno sredstvo za lakše i uzpješnije življenje, pretvorilo u čovjekov životni cilj.** O tomu zašto i kako je do toga došlo najviše, dakako, znaju psiholoozi za manipuliranje masama! Svieet je "zaboravio" ili više ne'vjeruje¹⁶⁷ u ono što nam je svojim življenjem s nama pokazao Oon - Utjelovljena Božja Rieč: Od ponizujućega bezkućničkog rođenja i izbjegličtva, preko čudesnoga naauka, dobrih djeela i silnih znameenja, do dragovoljno prihvaćene muke i smrti da bi nas odkuupio i, tek onda, uzkrsnuća na vječni život - *radi nas i radi našega spaasenja*.

Bez NJega, Emanuela, da ogolimo stanje do krajnosti, *Zdraavlje* postaje novim božanstvom, a liečnici - njegovim svećenstvom¹⁶⁸! Oni ljuudima nude, zapravo podmeću, lažnu naadu (ne ufanje, jer nema vjere!) da je življenje moguće i bez patnje i muke, te da će budući (novi) čovjek, *klanajajući se bogu Zdraavlju* svlaadati i saamu smrt. Svjedočimo da, te kako i koliko, tomu idolu-kumiru novi (i "razkršćeni")

¹⁶⁷ *Ali kad Siin Čovječji dođe, hoće li naći vjere na zemlji?*

¹⁶⁸ Pregledate li HTV-u (I. program) po obavijestnomu sadržaju, zamietit ćete da emisije i prilozii o zdraavlju, bolestima, liečenju, lijekovima i sl. pokriivaju gotovo trećinu prosječnoga dnevnog programa! A oko trii četvrtineu promičbenoga programa pokriivaju ponuude o svakojakim "liekovitim" pripravicima.

pogani prinos (‘‘od svoje prvine’’) nebrojene i skupociene žrtve, koje se u svojoj biti ne razlikuju od onih staropoganskih prije nekoliko tisućljeća: zabranjuju se duhan, vino, crveno meso ...; naređuju se masovna cijepljenja protiv raznoraznih bolesti, periodički sustavni zdravstveni pregleđi ...; ustanovljuju se novi *blagdani* - svesvietski daani svakojakih bolesti s popratnim *obredima* - ‘‘humanitaarnim akcijama’’, *vjerničke blagosloviine* su svakojaki ‘‘liekoviti’’ dodac̃i u prehrani ... A u ovoj novoj i svesvietskoj *religiji* (*zdravstvu* - pod ‘‘mitrom’’ Svietske Zdravstvene Organizacije!), ‘‘dušobrižništvo’’ je, dakako, povjereno *psihologiji* i *psihijatriji*.

Pa i *Isus* je, uzvrađaju mi ‘‘kritičari’’, prolazeci zemljom maahom ozdravljao *ljud̃e* - *liečeći svaku bolest i svaku nemoć*. Odgovaram im: Oo, da, itekako! Samo ste pritom prešutjeli dvie popratne ‘‘stnice’’: *Sinko/kćeri, odpuštaju ti se griesi! Vjera te je tvoja spaasila*.

Najznakovitije i najzavodnije jest too da u ovoj *Zdravljostovnoj religiji* **neema** čovjekova **grieha** (ni osobne krijvnje)! Postoje tek *kompleksi* što se mooraju *psihoanalizom* protumačiti i/ili razumjeti te im odkriti uzrooke (koji su redovito u drugima, počevši od roditelja!), a onda ih se *vjernikov ego* (za *odriešenje*) trieba saam osloboditi!

Sustavno i sofisticirano, ništa nii’je prepušteno slučaju, jer nas *psihologijski kabneeti* (nove ‘‘izpoviedaonice’’¹⁶⁹) neminovno prate od osnovne škole do staračkoga doma. Napokon, proizlazi da *se se spaasiti* samo oni *vjernici* koji umru zdravi, te oni bolestni koji su žrtvovali sve ne bi li postali zdravima!

Zaaključno, ne’raadi se ovdje samo o *psihologiji* (i *psihijatriji*, pa ni samo o *zdravlju*)! Ona je tek izvrstan primjer (prikladan model) za prikaz obće manipulaciju spomoću jezične pomutnje. Dosad nevidenom ‘‘inflaacijom’’ umjetnih, lažnih ili izpraznih ‘‘znanstvenih’’ rieči-termiina i pojmova posvuda se pokušaava prekriti ili zamagliti Viečna Rieč, a s njoom i Istina.

¹⁶⁹ Ako dieete u škooli *počini grieh*, najprije ga se šalje ‘‘dežurnomu svećeniku’’ - *školskomu psihologu* - na ‘‘izpovied’’ i ‘‘odriešenje’’!

¹⁷⁰Piitaanja kao zaaključak

Jedno od polazišta ljudskoga razmišljanja, razumjevanja i zaključivanje jest aksiom (počelo) tzv. **dvovaljane logike: *Tertium non datur***. Dakle, treće mogućnosti nema: Ili jest (tako) ili nije (tako). No, ni pomoću njega (i ostalih počela) mi ne uzpievamo izpravno spoznati ni razumjeti tvaarni svieet. Ono što tek malobrojni od mislećih ljudi (“filozoofa”) pritom spoznaju jest nepobitna činjenica da navedeno počelo određuje ujedno i među (*limes*) ljudskih misaonih mogućnoosti.

Naime, čovjekov uum nije dorastao za izpravno profinjeenje dvovaljane logike. Podrobnije, prvo, mi nismo dostatno sposobni razlučiti, tj. načiniti raazredbu (čak ni gradaaciju) u mnoštvu netočnih tvrdnja. I drugo, još manje smo sposobni razlučiti i shvatiti što su doista istine, a što tek činjenice, u skupu točnih tvrdnja. O finijim raaredbama i njihovim posliedicama da i ne govorimo! No, tko je toga svieetan, shvaća da je dvovaljana logika ujedno i štiti od umišljenosti i oholosti. Zato smo i jasno upozoeni: *Ne suudite da ne’budete osuudeni!*

Mi, primjerice, shvaćamo zašto i o čemu Gospodin Isus govori u prisposodobama, a donekle i pronicemo neke paradokse (v. razmišljanje *O ovomu se ne propovieda(?)*). Ali, razumjemo li doista Njegovo piitanje (zapravo, zaaključak!) upućeno **učenom**u Nikodemu (sviim “pismoznancima”!): *Ako vam rekoh zemaljsko pa ne vjerujete, kako ćete vjerovati kad vam budem govorio nebesko?*

Shvaćamo li, nadalje, da je **za cielovitu jedninu nužno potrebna množina** i da, već po tomu, postoje nama nedokučivo duboke logičke i teološke istine-posliedice! Naime, jedino je “jaa” samodostatno. Dakle, na otaajstven načiin i sveobuhvatno. Da bi postojalo “tii”, tj. da bi se **osoba** “jaa” mogla izkaazati (objaaviti) i kao osoba “tii”, nužno (a i dostatno!) je da postoje dvie osobe. A da bi postojalo “oon (ona/ono)”, tj. da bi se osoba “jaa” mogla pokaazati (navieestiti) i kao osoba “oon (ona/ono)”, nužno je (a i dostatno!) da postoje trii osoobe, ali i njihova spreaga - zajedništvo.

Gotovo da i nema mislećega čovjeka, a napoose Židova ili kršćanina, koji se nije upitao zašto je Boog imenovao sebe riečju *Jaa jesam*. I zašto kršćani vjeruju u Presveeto Troojstvo, koje se *skupa časti* (**trii** osoobe) i *zajedno slavi* (**jedan** Boog).

Onoga će se Daana učeni (“*prosvietljeni*”) *judejci* u beznadnu očaju posraamiti pred *neukim galilejcima* kad, mapokon ali prekasno, budu doista shvatili piitaanja (čuđenje!) onih iz *diaspore*:: *Nije su li svi ovi što govore Galilejci? Pa kako too da ih svatko od’naas čuje na svojem materinskom jeziku?*

¹⁷⁰st011223

P.S. (na Sveetu Stošiju, A.D. 2024.) Prošlih radostnih i blagoslovnih daanaa (o Božicu, A.D. 2023.) dobismo “piismo” (umjesto božice čestitke!) s ciljanim naglaskom i “pojašnjenjima” u svezi s bogatstvom i raznolikošću Božjih blagosloova što ih prima vjernički puuk po riečima i rukama katoličkih svećenika. I too “službeno ” s najvišega mjesta!

Sažeto prenoseći, stanoviti zabluudjeli vatikanski teolog(zi), zaplevši se k'o pilad u kućinu, “tumači(e)” puuku neukomu da poojam *nastrani* paar ne podrazumjeva i obostrano prihvaćenu (često i formalno sklopljenu) nastranu (s)vezu, nego da se raadi samo o dvijema griješnim osobama. A *tko je bez grieha!* Pa, dakle, kad katolički svećenik, u Božje ime, blagoslivlja nastrani paar - kao paar, tj. kao zajednicu - da oon ne blagoslivlja i postojeću griješnu (s)vezu, nego samo osoobe u tooj (s)vezi. Inače, sviestni su oni (je oon) neminovna bogohulna zaaključka: Ne samo da bi, po tomu, Boog dopuuštao grieh, nego bi ga i blagoslivljao!

Pritom, muuljajući i zamučujući istinu, iztiču formalnu diobu Božjih blagosloova na one “obredne” i sve ostale (dakle, one “neobredne”!), da bi tije zaveli neupućene vjernike do pomisli da su neki blagosloovi “više”, a neki “manje” Božji. Kakve li “teološke papazjanije”! (Daavno je psalmist napisao: *Boog rekao jedno, a jaa dvoje čuo ...*)

A neuki puuk se piita: Kako je too zlo ušlo u putujuću Crkvu Kristovu i zaraazilo ju, čini se, do saamoga vrha? (U tomu *leeglu gujinjemu* bila je izkovana, čini mi se, i ona zarazna obmanjujuća “odmilnica” *P(p)aapa u miiru!*)

Slaba nam je utjeha da se, barem za sada, ono izrečeno i napisano ipak ne shvaća dogmatski! Stoga željno očekujemo žurni pravoriek Crkvenoga Učiteljstva (*Kongregacije za Naauk Katoličke Crkve?*), pa i saamoga Paape našega, o ovoj “izhitrenoj zaabludi”. Jer ostane li na onomu iz “piisma”, na puutu smo prema *Sodomi i Gomori!*

No, u cielosti je sve too duboko sablaznjujuće: Oondje gdje bi se mooraao uzdizati samo miomirisni tamjanov kaad, neki bi htjeli dopuustiti, a neki, evo, i otvoreno naastojе, da se počne širiti i zagušljivi sumporni smraad.

Što nam je činiti? Nemojmo odmah tražiti *mlinsko kameenje!* Nego: Molitva i pokora! Molitva i pokora! Molitva i pokora! A evo i skore korizme!

P.S. (st210425) Umro je Paapa Fraanjo. *Boog ga pomiluj!* Ono što sam očekivao i čemu sam se od'njega naadao niji'je stiglo. Ostaje gorak okus od “pokrića”: ... *tko sam jaa da im suudim ...* Taa, ni Gospodim niji'je došao suuditi griješnika, nego osuuditi grieh!

K R A A J